AFRIKAANS TWEEDE ADDISIONELE TAAL

Nasionale Kurrikulumverklaring (NKV)

Kurrikulum- en assesseringsbeleidsverklaring

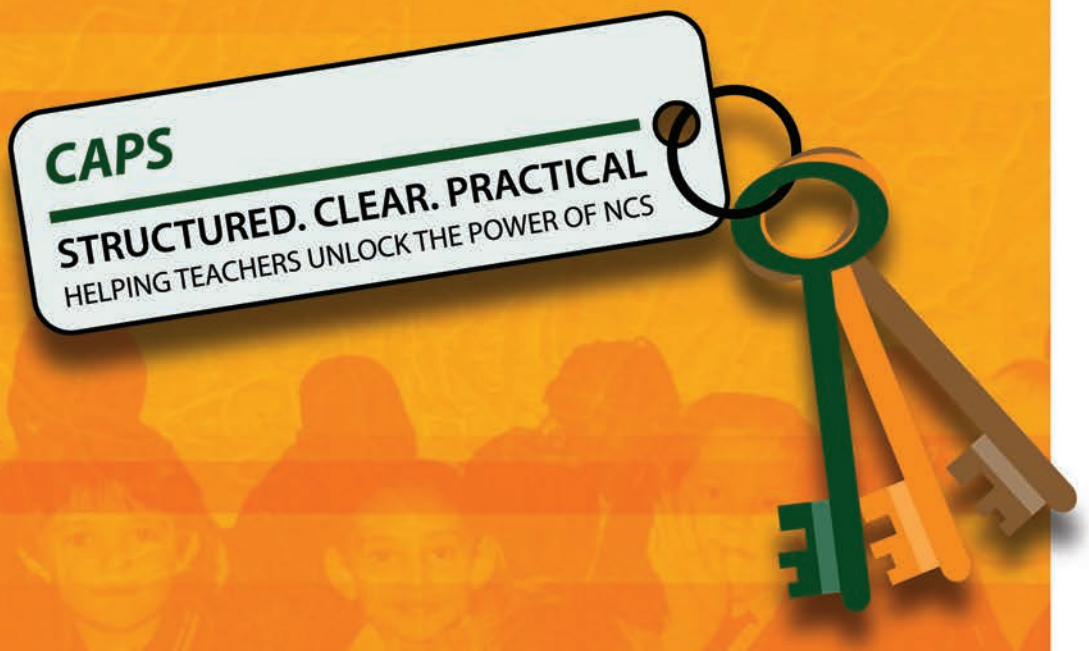

Intermediêre fase
Graad 4-6

basic education
Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

KURRIKULUM- EN ASSESSERINGSBELEIDSVERKLARING
GRAAD 4-6

AFRIKAANS TWEEDE ADDISIONELE TAAL

DISCLAIMER

In view of the stringent time requirements encountered by the Department of Basic Education to effect the necessary editorial changes and layout to the Curriculum and Assessment Policy Statements and the supplementary policy documents, possible errors may occur in the said documents placed on the official departmental websites.

There may also be vernacular inconsistencies in the language documents at Home-, First and Second Additional Language levels which have been translated in the various African Languages. Please note that the content of the documents translated and versioned in the African Languages are correct as they are based on the English generic language documents at all three language levels to be implemented in all four school phases.

If any editorial, layout or vernacular inconsistencies are detected, the user is kindly requested to bring this to the attention of the Department of Basic Education.

E-mail: capslangcomments@dbe.gov.za or fax (012) 328 9828

Department of Basic Education
222 Struben Street
Private Bag X895
Pretoria 0001
South Africa
Tel: +27 12 357 3000
Fax: +27 12 323 0601

120 Plein Street Private Bag X9023
Cape Town 8000
South Africa
Tel: +27 21 465 1701
Fax: +27 21 461 8110
Website: http://www.education.gov.za

© 2011 Department of Basic Education

ISBN: 978-1-4315-0478-7

Design and Layout by: Ndabase Printing Solution

Printed by: Government Printing Works

FOREWORD BY THE MINISTER

Our national curriculum is the culmination of our efforts over a period of seventeen years to transform the curriculum bequeathed to us by apartheid. From the start of democracy we have built our curriculum on the values that inspired our Constitution (Act 108 of 1996). The Preamble to the Constitution states that the aims of the Constitution are to:

- heal the divisions of the past and establish a society based on democratic values, social justice and fundamental human rights;
- improve the quality of life of all citizens and free the potential of each person;
- lay the foundations for a democratic and open society in which government is based on the will of the people and every citizen is equally protected by law; and
- build a united and democratic South Africa able to take its rightful place as a sovereign state in the family of nations.

Education and the curriculum have an important role to play in realising these aims.

In 1997 we introduced outcomes-based education to overcome the curricular divisions of the past, but the experience of implementation prompted a review in 2000. This led to the first curriculum revision: the *Revised National Curriculum Statement Grades R-9* and the *National Curriculum Statement Grades 10-12* (2002).

Ongoing implementation challenges resulted in another review in 2009 and we revised the *Revised National Curriculum Statement* (2002) and the *National Curriculum Statement Grades 10-12* to produce this document.

From 2012 the two National Curriculum Statements, for *Grades R-9* and *Grades 10-12* respectively, are combined in a single document and will simply be known as the *National Curriculum Statement Grades R-12.* The *National Curriculum Statement for Grades R-12* builds on the previous curriculum but also updates it and aims to provide clearer specification of what is to be taught and learnt on a term-by-term basis.

The *National Curriculum Statement Grades R-12* represents a policy statement for learning and teaching in South African schools and comprises of the following:

(a) Curriculum and Assessment Policy Statements (CAPS) for all approved subjects listed in this document;

(b) *National policy pertaining to the programme and promotion requirements of the National Curriculum Statement Grades R-12*; and

(c) *National Protocol for Assessment Grades R-12.*

MRS ANGIE MOTSHEKGA, MP
MINISTER OF BASIC EDUCATION

INHOUD

AFDELING 1: INLEIDING TOT DIE KURRIKULUM- EN ASSESSERINGSBELEIDSVERKLARING 3

1.1 Agtergrond 3

1.2 Oorsig 3

1.3 Algemene doelwitte van die Suid-Afrikaanse Kurrikulum 4

1.4 Tydstoekenning 6

1.4.1 Grondslagfase 6

1.4.2 Intermediêre Fase 6

1.4.3 Senior Fase 7

1.4.4 Grades 10-12 7

AFDELING 2: INLEIDING TOT TALE 8

2.1 Tale in die Kurrikulum- en Assesseringsbeleidsverklaring 8

Taalvlakke 8

2.2 Tydstoekenning vir die Eerste Addisionele Taal 16

2.3 Leer- en onderrigondersteuningsmateriaal 16

AFDELING 3: INHOUD AND ONDERRIGPLANNE VIR TAALVAARDIGHEDE 18

3.1 Oorsig van vaardighede, inhoud en strategieë 18

3.2 Verspreiding van tekste van Graad 4-6 24

3.3 Onderrigplanne 30

3.4 Onderrigplanne vir Afrikaans Tweede Addisionele Taal 32

AFDELING 4: ASSESSERING IN EERSTE ADDISIONELE TAAL 82

4.1 Inleiding 82

4.2 Informele van daaglikse assessering 83

4.3 Formele assessering 83

4.4 Assesseringsprogram 84

4.4.1 Oorsig van vereistes 87

4.4.2 Eksamens 87

4.5 Optekening en rapportering 88

4.6 Moderering van assesserering 89

4.7 Algemeen 89

WOORDELYS 90

AFDELING 1

INLEIDING TOT DIE KURRIKULUM- EN ASSESSERINGSBELEIDSVERKLARING

1.1 Agtergrond

Die *Nasionale Kurrikulumverklaring Graad R-12* bepaal beleid ten opsigte van kurrikulum en assesserings-aangeleenthede in die skoolsektor.

Ten einde die implementering van die Nasionale Kurrikulumverklaring te verbeter, is dit aangepas en die aanpassings tree in Januarie 2012 in werking. 'n Enkele samevattende Kurrikulum- en assesseringsbeleidsverklaring is vir elke vak ontwikkel om die ou Vakverklarings, Leerprogramriglyne en Vakassesseringsriglyne in Graad *R-12* te vervang.

1.2 Oorsig

(a) Die *Nasionale Kurrikulumverklaring Graad R-12 (Januarie 2012)* is 'n beleidsverklaring vir leer en onderrig in Suid-Afrikaanse skole en bestaan uit die volgende dokumente:

(i) Kurrikulum- en assesseringsbeleidsverklarings vir al die goedgekeurde vakke in hierdie dokument opgeneem;

(ii) *Nasionale beleid met betrekking tot die program- en bevorderingsvereistes van die Nasionale Kurrikulumverklaring Graad R-12*; en

(iii) *Nasionale Protokol vir Assessering Graad R-12 (Januarie 2012).*

(b) Die *Nasionale Kurrikulumverklaring Graad R-12 (Januarie 2012)* vervang die huidige twee Nasionale Kurrikulumverklarings, naamlik:

(i) *Nasionale beleid met betrekking tot Algemene Onderwysprogramme: Die Hersiene Nasionale Kurrikulumverklaring Graad R-9 (Skole),* gepromulgeer in *Staatskoerant No. 23406* van 31 Mei 2002; en

(ii) *Nasionale kurrikulumverklaring Graad 10-12 Staatskoerante, No. 25545* van 6 Oktober 2003 en *No. 27594* van 7 Mei 2005.

(c) Die Nasionale Kurrikulumverklarings, soos vervat in *subparagrawe b(i)* en *(ii)*, wat uit die volgende beleidsdokumente bestaan, word jaarliks toenemend deur die *Nasionale Kurrikulumverklaring Graad R-12 (Januarie 2012),* gedurende die periode 2012 - 2014, herroep en vervang:

(i) die Leerarea-/Vakverklarings, Leerprogramriglyne en Vakassesseringsriglyne vir Graad R-9 en Graad 10-12;

(ii) die beleidsdokument, *Nasionale beleid ten opsigte van assessering en kwalifikasies vir skole in die Algemene Onderwys- en Opleidingsfase*, gepromulgeer in *Goewermentskennisgewing No. 124,* in *Staatskoerant No. 29626* van 12 Februarie 2007;

(iii) die beleidsdokument, die *Nasionale Senior Sertifikaat: 'n Kwalifikasie op Vlak 4* van die *Nasionale Kwalifikasieraamwerk (NKR)*, gepromulgeer in *Staatskoerant No.27819* van 20 Julie 2005;

(iv) die beleidsdokument, *'n Addendum tot die beleidsdokument,* die *Nasionale Senior Sertifikaat: 'n Kwalifikasie op Vlak 4* van die *Nasionale Kwalifikasieraamwerk (NKR) met betrekking tot leerders met spesiale leerbehoeftes*, gepromulgeer in *Staatskoerant, No. 29466* van 11 Desember 2006, word geïnkorporeer in die beleidsdokument, *Nasionale beleid met betrekking tot die program- en bevorderingsvereistes van die Nasionale Kurrikulumverklaring Graad R-12;* en

(v) die beleidsdokument, *'n Addendum tot die beleidsdokument,* die *Nasionale Senior Sertifikaat: 'n Kwalifikasie op Vlak 4* van die *Nasionale Kwalifikasieraamwerk (NKR) met betrekking tot* die *Nasionale Protokol vir Assessering Graad R-12*, gepromulgeer in *Goewermentskennisgewing, No. 1267*, in *Staatskoerant No. 29467* van 11 Desember 2006.

(d) Die beleidsdokument, *Nasionale beleid met betrekking tot die program- en bevorderingsvereistes van die Nasionale Kurrikulumverklaring Graad R-12* en die afdelings oor die *Kurrikulum- en assesseringsbeleids-verklaring* soos in Afdeling 2, 3 en 4 van hierdie dokument vervat, beslaan die norme en standaarde van die *Nasionale Kurrikulumverklaring Graad 10-12.* Die uitkomste en standaarde wat behoudens *artikel 6(A)* van die *Suid-Afrikaanse Skolewet, 1996 (Wet No. 84 van 1996)* bepaal is, sal die grondslag vorm vir die Minister van Basiese Onderwys om die minimum uitkomste en standaarde, sowel as die prosesse en prosedures vir die assessering van leerderprestasie wat van toepassing sal wees op openbare en onafhanklike skole, te bepaal.

1.3 Algemene doelwitte van die Suid-Afrikaanse Kurrikulum

(a) Die Die *Nasionale Kurrikulumverklaring Graad R-12* vorm die grondslag van wat beskou kan word as die kennis, vaardighede en waardes wat noodsaaklik is om te leer. Dit sal verseker dat leerders kennis en vaardighede verwerf en toepas op maniere wat betekenisvol is vir hulle lewens. Hiervolgens bevorder die kurrikulum die idee van begronde kennis binne plaaslike, bekende kontekste en terselfdertyd toon dit sensitiwiteit ten opsigte van globale vereistes.

(b) Die *Nasionale Kurrikulumverklaring Graad R-12* het die volgende doelwitte:

- om leerders, ongeag hul sosio-ekonomiese agtergrond, ras, geslag, fisiese of intellektuele vermoë, toe te rus met die kennis, vaardighede en waardes wat nodig is vir selfvervulling en betekenisvolle deelname in die samelewing as burgers van n vrye land;
- om toegang tot hoër onderwys te verskaf;
- om die oorgang van leerders vanaf onderwysinstellings na die werkplek te fasiliteer; en
- om aan werkgewers n voldoende profiel van 'n leerder se vermoëns te verskaf.

(c) Die Die *Nasionale Kurrikulumverklaring Graad R-12* is op die volgende beginsels gebaseer:

- *Sosiale transformasie*: Dit verseker dat onderwysongelykhede van die verlede aangepak word en dat gelyke onderwysgeleenthede aan alle sektore van die bevolking voorsien word;
- *Aktiewe en kritiese leer*: Dit moedig 'n aktiewe en kritiese benadering tot leer aan eerder as om te leer sonder om te begryp, en niekritiese leer van gegewe waarhede;
- *Hoë kennis en hoë vaardighede*: Dit is die minimum standaarde vir die kennis en vaardighede wat in elke graad verwerf moet word, word gespesifiseer en stel hoë, bereikbare standaarde in alle vakke;

Progressie: Die inhoud en konteks van elke graad toon progressie van die eenvoudige tot die komplekse

- *Menseregte, inklusiwiteit, omgewings- en sosiale geregtigheid*: Die infasering van die beginsels en praktyke van sosiale en omgewingsgeregtigheid en menseregte soos dit in die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika omskryf word. Die *National Curriculum Statement Grades R-12* is veral sensitief vir kwessies wat diversiteit weerspieël soos armoede, ongelykheid, ras, geslag, taal, ouderdom, gestremdhede en ander faktore;

- *Waardering vir inheemse kennissisteme*: Om erkenning te gee aan die ryke geskiedenis en erfenisse van hierdie land as bydraende faktore om die waardes in die Grondwet te laat gedy; en

- *Geloofwaardigheid, kwaliteit en doeltreffendheid*: Dit voorsien onderwys wat vergelykbaar is met internasionale standaarde in terme van kwaliteit, omvang en diepte.

(d) Die *National Curriculum Statement Grades R-12* stel in die vooruitsig dat leerders die volgende kan doen:

- identifiseer en los probleme op en neem besluite deur kritiese en kreatiewe denke;

- werk doeltreffend saam met ander as lede van n span, groep, organisasie en gemeenskap;

- organiseer en bestuur hulself en hulle aktiwiteite verantwoordelik en doeltreffend;

- versamel, ontleed en organiseer inligting en evalueer dit krities;

- kommunikeer doeltreffend deur middel van visuele, simboliese en / of taalvaardighede in verskillende vorme;

- gebruik wetenskap en tegnologie doeltreffend en krities deur verantwoordelikheid teenoor die omgewing en die gesondheid van ander te toon; en

- begryp die wêreld is n stel verwante stelsels waarin probleme nie in isolasie opgelos word nie.

(e) Inklusiwiteit behoort 'n belangrike deel van organisering, beplanning en onderrig by elke skool te vorm. Dit kan alleenlik gebeur indien alle onderwysers deeglik begryp hoe om leerstruikelblokke te herken en aan te pak, asook hoe om vir diversiteit te beplan.

Die sleutel tot die goeie bestuur van inklusiwiteit is die versekering dat struikelblokke geïdentifiseer en aangespreek word deur al die ondersteuningsisteme binne die skoolgemeenskap, insluitend onderwysers, distriksondersteuningspanne, institusionele ondersteuningspanne, ouers en spesiale skole wat kan dien as hulpbronsentrums. Om die leerhindernisse in die klaskamer aan te spreek, behoort onderwysers verskeie kurrikulêre strategieë vir differensiëring te gebruik soos uiteengesit in die Departement van Basiese Onderwys se *Riglyne vir Inklusiewe Onderrig en Leer (2010).*

1.4 Tydstoekenning

1.4.1 Grondslagfase

(a) Die onderrigtyd vir vakke in die Grondslagfase is soos in onderstaande tabel aangedui:

VAK	GRAAD (UUR)	GRAAD 1-2 (UUR)	GRAAD 3 (UUR)
Huistaal	10	8/7	8/7
Eerste Addisionele Taal		2/3	3/4
Wiskunde	7	7	7
Lewensvaardighede • Aanvangskennis • Skeppende Kunste • Liggaamlike Opvoeding • Persoonlike en Sosiale Welsyn	6 (1) (2) (2) (1)	6 (1) (2) (2) (1)	7 (2) (2) (2) (1)
TOTAAL	**23**	**23**	**25**

(b) Onderrigtyd vir Graad R, 1 en 2 is 23 uur en Graad 3 is 25 uur.

(c) Onderrigtyd vir Tale in Graad R-2 is 10 uur en vir Graad 3 is 11 uur. 'n Maksimum tyd van 8 uur en 'n minimum tyd van 7 uur word aan Huistaal toegeken. Vir Addisionele Taal word 'n minimum tyd van 2 uur en 'n maksimum tyd van 3 uur vir Graad 1-2 toegeken. In Graad 3 word 'n maksimum van 8 uur en 'n minimum van 7 uur vir Huistaal toegeken. 'n Minimum van 3 uur en 'n maksimum van 4 uur word in Graad 3 vir Addisionele Taal toegelaat.

(d) In Lewensvaardighede is die onderrigtyd vir Aanvangskennis in Graad R-2 net 1 uur en in Graad 3 is dit 2 uur. (Die aantal ure word in die tabel tussen hakies aangetoon.)

1.4.2 Intermediêre Fase

(a) Die onderstaande tabel dui die vakke en onderrigtyd in die Intermediêre Fase aan:

VAK	UUR
Huistaal	6
Eerste Addisionele Taal	5
Wiskunde	6
Natuurwetenskappe en Tegnologie	3,5
Sosiale Wetenskappe	3
Lewensvaardighede • Skeppende Kunste • Liggaamlike Opvoeding • Persoonlike en Sosiale Welsyn	4 (1,5) (1) (1,5)
TOTAAL	**27,5**

1.4.3 Senior Fase

(a) Die onderrigtyd in die Senior Fase is soos volg:

VAK	UUR
Huistaal	5
Eerste Addisionele Taal	4
Wiskunde	4,5
Natuurwetenskappe	3
Sosiale Wetenskappe	3
Tegnologie	2
Ekonomiese Bestuurswetenskappe	2
Lewensoriëntering	2
Skeppende Kunste	2
TOTAAL	**27,5**

1.4.4 Graad 10-12

(a) Die onderrigtyd in Graad 10-12 is soos volg:

VAK	TYDSTOEKENNING PER WEEK (UUR)
Huistaal	4,5
Eerste Addisionele Taal	4,5
Wiskunde	4,5
Lewensoriëntering	2
Enige drie keusevakke uit **Groep B (Bylaag B Tabel B1-B8)** van die beleidsdokument, *Nasionale beleid met betrekking tot die program- en bevorderingsvereistes van die Nasionale Kurrikulumverklaring Graad R-12,* onderhewig aan die voorbehoudsbepalings soos uiteengesit in **paragraaf 28** van die genoemde beleidsdokument.	12 (3 x 4 uur)
TOTAAL	**27,5**

Die toegekende 27,5 uur per week mag slegs gebruik word vir die minimum vereistes vir vakke genoem in die *Nasionale Kurrikulumverklaring Graad R-12* soos hierbo gespesifiseer, en mag dus nie gebruik word vir addisionele vakke gevoeg by die lys van minimum vakke nie. Indien ’n leerder addisionele vakke wil aanbied, moet voorsiening vir bykomende tyd vir die aanbieding van hierdie vakke gemaak word.

AFDELING 2 INLEIDING TOT TALE

2.1 TALE IN DIE KURRIKULUM- EN ASSESSERINGSBELEIDSVERKLARING

Taal is ’n instrument vir denke en kommunikasie. Dit is ook ‘n kulturele en estetiese middel wat mense deel om beter sin te maak van die wêreld waarin hulle leef. Die doeltreffende gebruik van taal stel leerders in staat om kennis te verwerf, hulle identiteit, gevoelens en idees uit te druk, in interaksie te tree met ander en om hul eie leefwêrelde te bestuur. Dit voorsien leerders ook van ’n ryk, kragtige en diepgewortelde stel beelde en idees wat hulle kan gebruik om hulle wêreld te verander en te verbeter. Deur taal word uitdrukking gegee aan kulturele diversiteit en word sosiale verhoudings opgebou en uitgeleef. Juis deur taal word hierdie verhoudings aangepas, verbreed en verfyn.

2.1.1 Taalvlakke

Taalonderrig in die Intermediêre Fase sluit al die amptelike tale in Suid-Afrika in, naamlik Afrikaans, Engels, isiNdebele, isiXhosa, isiZulu, Sesotho, Sepedi (Sesotho sa Leboa), Setswana, siSwati, Tshivenda en Xitliedjie ‘n – asook Gebaretaal en Nie-Amptelike Tale. Hierdie tale kan op verskillende vlakke aangebied word. Ook nie-amptelike tale soos Arabies, Frans, Duits, Gujarati, Joods, Hindi, Italiaans, Latyn, MOderne Grieks, Portugees, Spaans, Tamil, Telugu en Urdu.

Taalleer in Graad 4 – 9 sluit al die amptelike tale van Suid-Afrika in. Al die amptelike tale kan op Huis, Eerste Addisionele of Tweede Addisionele Taalvlak aangebied word. Nie-amptelike kan aangebied word op ten minste Tweede Addisionele Taalvlak. Huistaal is die taal wat leerders eerste aanleer, terwyl Eerste Addisionele Taal die taal is wat bykomend tot die Huistaal geleer word. Die Tweede Addisionele Taal is 'n bykomende taal wat 'n leerder kan aanleer, wat breër kommunikasie en multilingualisme bevorder soos in die Grondwet en die Taal in die Opvoedingsbeleid (*Language in Education Policy (LiEP)* beliggaam. Die taal mag in die gemeenskap of kultuur gebruik word en nasiebou en interkulturele begrip versterk. Baie Suid-Afrikaanse skole bied twee tale op huistaalvlak aan, maar dit kan gebeur dat hierdie tale nie die huistaal van sommige of al die ingeskrewe leerders is nie. Dit beteken dat die name Huistaal en Eerste Addisionele Taal verwys na die vaardigheidsvlak waarop die tale aangebied word en nie na die moedertaal (Huistaal) of verworwe taal (soos in die addisionele tale) nie. Vir die doel van hierdie beleidsdokument verwys Huistaal dus na die onderrigvlak waarop dit aangebied word en nie na die taal op sigself nie.

Huistaalvlak maak voorsiening vir taalvaardighede wat basiese interpersoonlike kommunikasievaardighede en kognitiewe akademiese vaardighede reflekteer. Klem word geplaas op die onderrig van luister, praat, lees en skryfvaardighede op hierdie taalvlak. Hierdie vlak voorsien ook die leerders van 'n ‘n literêre, estetiese en kreatiewe vermoë wat hulle sal voorsien van die vermoë om te skep, verbeel en hul te bemagtig om die wêreld waarin hulle woon te verstaan. Die klem en punte toegeken is egter groter op Lees en Skryf van Graad 7 en verder as praat en luister omdat die eise op leerders se Geletterdheid vermeerder wanneer hulle voorberei vir verder en hoër opvoeding en die wêreld van werk.

Die Eerste Addisionele Taal-vlak gaan van die standpunt uit dat leerders nie noodwendig enige kennis van die taal het wanneer hulle begin skoolgaan nie. Die kurrikulum in die eerste skooljare het ten doel om die leerder se vermoë om die taal te praat en te verstaan, te ontwikkel – basiese interpersoonlike kommunikasievaardighede. In Graad 2 en 3 begin leerders om geletterdheid te ontwikkel op grond van hulle mondelinge taalverwerwing. Hulle gebruik ook geletterdheidsvaardighede wat hulle alreeds in die Huistaal geleer het.

In die Intermediêre en Senior Fase hou die leerders aan om hul luister, praat, lees en skryfvaardighede te versterk. Op hierdie stadium leer die meeste van hulle deur die medium van die Eerste Addisionele Taal, Engels, en behoort

meer blootstelling daaraan te kry. Groter klem word geplaas op denke en beredenering. Dit stel die leerders in staat om hul kognitiewe en akademiese vaardighede te ontwikkel, wat hulle nodig het om vakke soos Wetenskap en Engels te studeer. Hulle gaan ook in groter diepte om met literêre tekste en begin om estetiese en kreatiewe vermoëns in hul Addisionele taal te ontwikkel.

Teen die tyd dat leerders in Senior Fase kom, behoort hulle redelik bedrewe in hul Eerste Addisionele Taal te wees ten opsigte van sowel interpersoonlike as kognitiewe akademiese vaardighede. In werklikheid kan baie leerders in hierdie stadium egter steeds nie goed in hul addisionele taal kommunikeer nie. Die uitdaging in die Intermediêre Fase is dus om hierdie leerders te ondersteun en om terselfdertyd 'n kurrikulum te voorsien wat leerders in staat stel om aan die vereiste standaard van die daaropvolgende grade te voldoen. Hierdie standaarde moet sodanig wees dat leerders hul addisionele taal op ‘n hoë vlak kan gebruik om hulle voor te berei vir verdere of hoër onderwys of vir die wêreld van werk.

Die Eerste Addisionele Taal-vlak gaan van die standpunt uit dat leerders nie noodwendig enige kennis van die taal het wanneer hulle begin skoolgaan nie. Dit fokus op die blootstelling aan Tweede Addisionele Taal is op die ontwikkelende leerder se vermoë om die taal te verstaan en te praat - basiese interpersoonlik kommunikasie vaardighede. In Graad 4 - 6 begin leerders om hul mondeling en geletterdheidsvaardighede te ontwikkel. Hulle gebruik ook geletterdheidsvaardighede wat hulle alreeds in die Huistaal en Eerste Addisionele Taal geleer het.

In Graad 7-9, sal die leerders aanhou hul Luister en Praatvaardighede te ontwikkel sowel as hul Lees- en Skryfvaardighede.

Teen die tyd dat leerders in Graad 7 kom, behoort hulle te probeer om in hul Tweede Addisionele Taal te kommunikeer op beide interpersoonlike en sosiale vlakke. Die realiteit is egter dat baie leerders in hierdie stadium steeds nie in hul Addisionele taal kan kommunikeer nie. Die uitdaging in Graad 4-6, is daarom om ondersteuning te voorsien vir hierdie leerders terwyl die kurrikulum terselfdertyd die leerder bemagtig om die standaarde te bereik wat in die volgende graad verwag word.

2.1.1.1 Spesifieke doelwitte vir die aanleer van die Tweede Addisionele Taal

Die aanleer van 'n Tweede Addisionele Taal behoort die leerders in staat te stel om:

- die taalvaardighede wat benodig word om op 'n gepaste vlak in die teikentaal te komunikeer, op 'n basiese vlak te bemeester;
- die taal luister, praat, lees / kyk en skryf met groeiende vertroue en genot. Hierdie vaardighede en houdings vorm die basis vir lewenslange leer;
- hulself uit te druk, mondeling en skriftelik en om gemaklik in die taal te voel;
- taal en hul verbeelding te gebruik om meer oor hulself en die verskillende kulture en die wêreld rondom hulle te leer. Dit sal hulle bemagtig om hul ervarings en bevindings van die wêreld rondom hulle mondelings en skriftelik uit te druk;
- taal te bekom en te gebruik om in verskillende kontekste te kommunikeer. Inligtingsgeletterdheid is 'n sleutelvaardigheid in ‘inligtingera” en vorm die basis vir lewenslange leer;
- taal as ‘n middel vir uitdrukking oor bekende onderwerpe te gebruik; vir interaksie met 'n verskeidenheid van bekende tekste; en vir lees vir genot, basies inligting en kommunikasie.

2.1.1.2 Onderrig in die Tweede Addisionele Taal

Om 'n Tweede Addisionele Taal effektief aan te leer, het 'n mens so veel as moontlik blootstelling daaran nodig om aan taalvermoë en gespreksvaardigheid te bou.

Onderwysers behoort daarom seker te maak dat die leerders daarna luister en dit lees in die tyd wat daarvoor toegeken is. Die leerders het nodig om na die Addisionele Taal te luister vir inligting en begrip (bv. 'n dialoog) asook vir genot (bv. 'n liedjie). Meer belangrik is dat hulle geleenthede nodig het om in die Addisionele Taal te lees en kyk vir inligting (bv. hoe om 'n toebroodjie te maak) en genot (bv. 'n eenvoudige storie). Navorsing het gewys dat die beste manier om 'n groot woordeskat te ontwikkel is deur gepaste tekste te lees. Dit is belangrik dat mondeling, geskrewe en visuele tekste op die regte vlak vir die leerders moet wees. As tekset te moeilik is, mag dit hulle afskrik en hulle sal ontmoedig word om lees en nie enigiets leer nie. As dit te maklik is, sal daar weinig uitdaging wees en min leer sal plaasvind. 'n Belangrike rol van die taalonderwyser is om die vlak van die teks by die leerders te pas. Regdeur die Intermediêre Fase behoort leerders na tekste te luister en tekste te lees wat in lyn is met hul ontwikkelende taalvaardighede.

Leerders moet ook hul Addisionele Taal so veel as moontlik gebruik. Hulle moet geleentheid kry om te luister, praat, lees en om in 'n minder mate die Addisionele Taal vir interpersoonlik redes te skryf (bv. dialoë), om hul kreatiwiteit te ontwikkel (bv. 'n liedjie voordra, rolspel ens.) en om kommunikatiewe vaardighede te ontwikkel (bv. uitdruk van 'n mening, mense ontmoet en groet).

Leerders moet die doel verstaan waarom hulle praat. Regdeur die Intermediêre Fase behoort leerders mondeling oefeninge te doen wat in lyn is met hul ontwikkelende taalvaardighede. Dit is nodig dat leerders gereelde en tydige terugvoering kry oor hul mondeling vaardighede, sodat hulle weet waar en hoe om verbeter. 'n Belangrike rol van 'n taalonderwyser is om leerders te voorsien van goeie terugvoering, wat die kern is van goeie assessering.

Leerders moet die basis van taal ken: taalstrukture en -konvensies, woordeskat, spelling en punktuasie. Oor die algemeen sal die onderwsyer hierdie aspekte van taal in konteks hanteer. Hulle kan byvoorbeeld leerders bewusmaak van die struktuur en kenmerke in aanwysings gee (opdragte gee). Daar is ook ruimte vir direkte / eksplisiete onderrig van die basiese en die geleentheid om dit oefen.

Wanneer 'n tweeweeklikse eenheid van lesse bepal word, behoort onderwyser taalvaardighede te integreer. Hulle behoort 'n teks en 'n onderwerp / tema te kies wat die leerders sal interesseer; weinig leer sal plaasvind as leerders nie met die taal omgaan nie en gedemotiveer is. 'n Onderwerp vir sinne of frases mag dalk “My skool” wees. Onderwysers kan die onderwerp bekend stel deur 'n luisterteks en die taal en woordeskat te bou en daardeur kennis wat nodig is vir praat te ontwikkel. Leerders kan 'n kort teks lees en die woordeskat en taalstrukture ondersoek. Wanneer die leerders bekend is met die taal wat nodig vir hierdie onderwerp, kan hulle die frases / sinne neerskryf. Dit sal verder geleenthede om met taal te werk, voorsien. Onderwysers behoort regdeur die proses terugvoering te gee en 'n gepaste assesseringsaktiwiteit teen die einde te gebruik.

In Graad 4 – 6, is dit belangrik dat:

- daar ‘n sterk fokus op Luister en Praat is;
- daar voortdurend ondersteuning is vir die ontwikkeling van woordeskat, sin- en paragraaf konstruksie, en taalstrukture en -konvensies in konteks; en
- leerders met ‘n verskeidenheid van tekste, insluitend visuele teks werk. Die tekste moet in moeilikheidgraad verhoog soos hulle van graad tot graad beweeg.

2.1.2 Die taalvaardighede

Die Eerste Addisionele Taalkurrikulum word volgens die volgende vaardighede gestruktureer.

1	Luister en Praat
2	Lees en Kyk
3	Skryf en Aanbied
4	Taalstrukture en -konvensies

Luister en Praat

Luister en praat is die middelpunt van leer in alle vakke. Deur effektiewe luister- en praatstrategieë kan leerders inligting insamel en sintetiseer, kennis opbou, probleme oplos, idees uitdruk en menings uitspreek. Kritiese luistervaardighede stel leerders in staat om waardes en houdings in tekste te herken, en manipulerende taal waar te neem en aan te spreek.

In hierdie fase benodig leerder se gesproke taal ondersteuning deur woordeskat en sinne te modelleer. Die onderwyser moet seker maak dat alle leerders geleentheid kry om in die teikentaal te praat. Omdat leerders teen verskillende tempo sal vorder, het die onderwyser nodig om praatgeleenthede te skep (bv. die vrae wat gevra word) om by die vlak van individuele kinders te pas. Soos die kinders deur die grade beweeg, behoort die onderwyser van die kinders te verwag om meer te praat en dat hul gesprekke langer en langer moet word.

Onderrigtyd behoort kort Luister en Praataktiwiteite daagliks in te sluit, sowel as langer gefokusde aktiwiteite wat deur die week versprei is.

In Graad 4- 6, behoort onderwysers luister te benader as ‘n drie-fase aktiwiteit:

- **Pre-luister:** Dit berei leerders voor om na 'n mondeling teks in hulle Addisionele Taal te luister. Die onderwyser kan byvoorbeeld van ‘n luisterteks gebruik maak en fokusvrae vra wat die leerders moet antwoord nadat hulle na die teks geluister het.
- Gedurende **luister:** Dit is goeie praktyk vir die onderwyser om 'n luisterteks (of toneelstuk) 'n hele paar keer te lees en 'n verskillende vraag elk keer te vra. Dit is wenslik om te beweeg van vrae die leerders help om die algemene betekenis van die teks te verstaan, na meer spesifieke vrae wat dieper begrip van die teks vereis. Deur dit te doen, help die onderwyser die leerders om hul luisterstrategieë te ontwikkel.
- **Post luister:** Leerders antwoord verdere vrae, hersien notas, gebruik inligting (bv. om 'n prentjie te etiketteer).

Praat gebeur informeel in die klaskamer, by voorbeeld in groepwerk. Leerders moet ook geleenthede kry om informele gesprekke te oefen wat hulle dalk nie normaalweg in die klaskamer doen nie. Onderwysers behoort instruksies te gee vir formele praat en aanbied, by voorbeeld vir voorbereide hardoplees ens. Dit sal ‘n twee-fase proses wees:

- beplanning en organisering van idees en inligting
- oefen en aanbied: demonstreer bewsutheid van gehoor en konteks; gebruik van gepaste en akkurate Taalstrukture en -konvensies; helder aanbieding; gebruik van gepaste verbale en nie-verbale tegnieke ens.

Lees en Kyk

Lees en Kykvaardighede staan sentraal tot suksesvolle leer oor die kurrikulum, sowel as vir volle deelname in die gemeenskap, die wêreld van werk en die globale konteks. Leerders ontwikkel Lees- en Kyk vaardighede van ‘n bekend verskeidenheid van tekste, insluitend visuele teks.

Indien nodig, gebruik gedeelde lees aan die begin van Graad 4 om leerders in hierdie fase te lei. Die metode kan van tyd tot tyd gebruik word as genoegsame boeke op hierdie vlak beskikbaar is. Dit kan afgewissel met storievertelling. As boeke op hierdie vlak nie beskikbaar is nie, tekste uit ‘n handboek of leesreeks gebruik word. Gebruik ook metodes soos paarlees en voorlees vir die hele klas.

Gebruik begeleide groeplees en onafhanklike / paarlees metodes en kry leerders geleidelik om meer en meer onafhanklike te lees. Die onafhanklike lees wat in die onderrigplanne aangedui is, moet geakkomodeer word in die tyd wat toegeken is vir lees. Moedig leerders aan om onafhanklike leeswerk te doen in enige spaartyd wat hulle mag hê. Stel basiese begripsvrae om verseker dat leerders verstaan wat hulle lees.

Die leesproses

Die leesproses bestaan uit 'n pre-lees, gedurende lees en ‘n post-leesstadium. Aktiwiteite wat leerders kan doen, kan soos volg opgesom word:

Pre-lees (Voorbeelde)

- Aktiveer bestaande kennis.
- Stel vas wie die bron, die skrywer en wat die publikasiedatum is.
- Lees die eerste en laaste paragrawe van ‘n afdeling.
- Maak voorspellings oor onder andere die inhoud en tema.

Gedurende lees (Voorbeelde)

- Neem ruspouses om begrip te toets en idees te laat insink.
- Vergelyk die inhoud met wat afgelei is.
- Maak gebruik van die inhoud om waar moontlik die betekenis van onbekende woorde vas te stel, anders kan 'n woordeboek gebruik word.
- Visualiseer wat gelees word.
- Leerders moet aanhou lees al verstaan hulle nie sekere dele nie.
- Leerders lees gedeeltes weer oor indien hulle dit glad nie verstaan nie. Lees dele hardop en teen 'n stadiger tempo indien inhoud verwarrend is.
- Vra 'n maat om help om moeilike gedeeltes te verstaan.
- Maak leesmerke en maak notas van hoofpunte.
- Lewer verslag oor wat gelees is.

Post-lees (Voorbeelde)

- Ontwerp'n grafiese voorstelling van, wys hoofgedagtes uit en maak 'n paar ondersteunende notas om spesifieke inligting later te herroep.
- Maak afleidings.
- Maak 'n opsomming om hoofgedagtes te kan herroep.
- Leerders dink om oor die onderwerp en stel nuwe vrae daaroor saam.
- Leerders vra vrae om vas te stel van hulle hul doel bereik het.
- Leerders stel vas van hulle die teks verstaan.
- Evalueer die teks vir vooroordeel en partydigheid, asook die gehalte daarvan.
- Leerders verbreed hul denke – gebruik idees wat in die teks voorkom.

Skryf en aanbied

Skryf is 'n kragtige instrument vir kommunikasie wat leerders toelaat om gedagtes en idees uit te bou en duidelik daaroor te kommunikeer. Gereelde skriftelike aktiwiteite oor 'n verskeidenheid tekste, take en vakke, stel leerders in staat om funksioneel en kreatief te kommunikeer. Die doel is om vaardige, gebalanseerde skrywers te kweek wat in staat sal wees om hul vaardighede verder te ontwikkel en gepaste skriftelike aanbiedinge, visuele en multidia tekste vir 'n verskeidenheid doelwitte te lewer. In die Intermediêre Fase het Eerste Addisionele Taal-leerders sorgvuldige ondersteuning en leiding nodig om die vaardigheid te ontwikkel om gepaste geskrewe tekste te skep.

Skryf is belangrik omdat dit leerders dwing om oor grammatika en spelling om dink. Leerders word dus aangemoedig om die taal te prosesseer en akkuraatheid te bevorder. Leerders leer om 'n wye keuse van kreatiewe en inligtingstekste te skryf deur die aanvanklike gebruik van 'n skryraam as ondersteuning, en sal geleidelik leer om spesifieke tekstipes selfstandig te skryf. Die skryfproses kom dus tot sy reg in goedgeorganiseerde, grammatikaal korrekte skryftekste.

Benadering tot die skryfproses

Skryf en beplanning van tekste is 'n proses wat uit die volgende stappe bestaan:

(a) Pre-skryf / beplanning

(b) Skryf 'n konsep

(c) Hersiening

(d) Proeflees / redigering

(e) Aanbieding

Leerders moet geleenthede gebied word om hierdie prosesse in te oefen.

- Besluit op die doel van die teks en vir wie dit beplan word.
- Verkry idees uit 'n dinkskrum deur van geheuekaarte en vloeidiagramme gebruik te maak.

- Raadpleeg relevante bronne, kies relevante inligting en organiseer idees.
- Skryf 'n eerste konsep wat die doel, gehoor, onderwerp en teksstrukture in ag neem.
- Lees die konsep krities en kry terugvoering van ander (klasmaats van die onderwyser).
- Redigeer en proeflees die konsep.
- Lewer 'n netjiese, leesbare, geredigeerde finale weergawe van jou skryfwerk.

Taalstukture en -konvensies

Goeie woordeskat- en grammatikale kennis lê die grondslag vir vaardigheidsontwikkeling (luister, praat, lees en skryf) in Tweede Addisionele Taal. Leerders in die Intermediêre Fase sal vertroud gemaak word met taalstrukture en -konvensies in die teikentaal.

Deur interaksie met 'n verskeidenheid van tekste verbreed leerders hul woordeskat en pas taalstrukture meer effektief toe. In die Intermediêre Fase sal Tweede Addisionele Taal leerders groter kennis neem van taalstrukture as waarmee hulle reeds vertroud is.

Leerders sal toenemend ondersoek hoe taal gebruik word. Hulle sal ook hierdie kennis kan gebruik om met taal te eksperimenteer en om betekenis te skep. (van woord- en sinsvlak, tot hele tekste) en om sien hoe teks en konteks verwant is.

Dit word verwag dat taalstrukture en –konvensies in konteks onderrig sal word soos ander vaardigheid onderrig en ontwikkel word. In die Intermediêre Fase behoort tyd egter opsy gesit word vir die formele onderrig van taalstrukture en –konvensies. Die onderrigplanne dui 'n lys van taalitems aan wat in elke graad onderrig moet word. Wanneer luister- en leestekste vir elke tweeweeksiklus gekies word, moet seker gemaak word die tekste bevat sekere van die taalitems wat in daardie siklus behandel moet word. Aktiwiteite wat vir die teks beplan word, moet leerders in staat stel om hierdie items binne konteks te gebruik. Leerders sal ook met die skryf van tekste sekere van hierdie taalitems insluit. Gee leiding aan die leerders oor die korrekte gebruik van taalstrukture. Die onderwyser kan sekere taalstrukture waarmee leerders probleme ondervind, insluit by formele aktiwiteite sodat leerders dit kan inoefen (tydens die dertig minute per week wat daarvoor toegewys is).

2.1.3 Benaderings tot taalonderrig

Die benaderings tot taalonderrig is teksgebaseerd, kommunikatief, geïntegreerd en prosesgeoriënteerd. Die **teksgebaseerde** en **kommunikatiewe benaderings** is beide afhanklik van die voortdurende gebruik en produsering van tekste.

'n **Teksgebaseerde benadering** stel leerders in staat om vaardige, vrymoedige en kritiese lesers, skrywers en ontwerpers van en kykers na tekste te word. Dit sluit die luister en kyk na, en lees en ontleding van tekste in om te verstaan hoe dit saamgestel is en watter effekte dit het. Deur hierdie kritiese interaksie ontwikkel leerders die vermoë om tekste te evalueer. Die teksgebaseerde benadering sluit ook die produsering van verskillende tekste vir spesifieke doelstellings en teikengroepe in. 'n Begrip van die manier waarop tekste saamgestel word, rugsteun hierdie benadering. Hierdie benadering vereis heelwat modellering en ondersteuning in die Tweede Addisionele Taal. Voorstelle hiervoor kom in die onderrigplanne voor.

Die **kommunikatiewe benadering** beteken dat 'n leerder baie en 'n ryke blootstelling aan die teikentaal moet kry. Om dit te bereik moet leerders vele geleenthede gebied word om taal te gebruik en te oefen vir sosiale en praktiese

doeleindes.

Die **prosesbenadering** word gebruik wanneer leerders mondelinge en geskrewe tekste produseer. Leerders is betrokke by die verskillende stadiums van die luister-, praat-, lees- en skryfproses. Hulle moet gedurende hierdie prosesse aan die gehoor en die doelstellings dink. Dit sal hulle daarna in staat stel om op ’n natuurlike wyse te kommunikeer en hulle denke oor te dra. Leerders leer om lees deur baie te lees en om te skryf deur baie te skryf.

Benaderings om literatuur te onderrig / met teks te werk

Die belangrikste rede vir die lees van literatuur / tekste in die klaskamer is om geleenthede te skep om pasaangeleerde taalvaardighede toe te pas. Die onderrig van literatuur / tekste is nooit maklik nie, maar it is onmoontlik sonder persoonlike, deurdagte, en eerlike interpretasies en opmerkings van die leerders self. Behalwe as hulle leer hoe om tekste op hul eie te verstaan, sal hulle nie veel leer nie.

Maniere om die onderrig van literatuur te benader mag sommige of alles van die volgende insluit:

- Doen moeite om te verseker dat soveel as moontlik van 'n teks gelees word voordat dit onderbreek word. Dit is belangrik dat leerders 'n helder idee het van wat aangaan in die teks. Lees soveel as moontlik in die klas en verseker dat die leerders gedigte ook lees.
- Skryfaktiwiteite, wat ‘n basiese begrip van die teks wat gelees word vereis, kan baie nuttig wees om taalvaardigheidsvlakke te verhoog en die waardering van vaardigheidsvlakke wat bereik word. Klasbesprekings kan vrugtevol wees solank as wat almal aktief betrokke is en dit na geskrewe werk lei.
- Werk met tekste behoort, uiteindelik, as 'n eenheid benader te word.

Die volgende is ‘n opsomming van die belangrikste tekstipes wat in die Intermediêre Fase ondersoek sal word en die taalstrukture inherent aan hierdie tekstipes. Die inligting sal help met die strukturering van aktiwiteite op die verskillende tekste sodat leerders met hierdie taalstrukture kan omgaan. Kies slegs ‘n paar taalstrukture om aandag aan te gee elke keer wanneer hierdie tekstipes onderrig word.

2.2 TYDSTOEKENNING VIR DIE EERSTE ADDISIONELE TAAL

Onderrigtyd vir die Tweede Addisionele Taal is 1.5 uur per week in die Intermediêre Fase. Alle taalinhoud word oor ’n tweeweeksiklus versprei. Roosters moet vir een deurlopende dubbelperiode per week voorsiening maak. Die volgende tydstoekenning word vir die verskillende taalvaardighede voorgestel:

Vaardighede	Tyd toekenning per week (Ure)	Tyd toekenning per Twee Weekiklus (Minute)	%
Luister en praat	1.5	75	40
Lees & Kyk: Begrip & Literatuur		55	30
Skryf & Aanbied		35	20
Taal Strukture en -Konvensies (hierdie is ook geïntegreer in die 4 taalvaardighede)		15	10
Total		180min (3 ure)	100

2.3 LEER- EN ONDERRIGONDERSTEUNINGSMATERIAAL

- Elke **leerder behoort die volgende te hê:**

  (a) 'n Goedgekeurde taalhandboek

  (b) 'n Boek / leesreeks met die volgende genres / tekstipes:

  - Stories
  - Digkuns
  - Inligtingstekste
  - Sosiale tekste

(c) 'n Woordeboek of woordelys

(d) Toegang tot ‘n verskeidenheid van leesmateriaal om verskillende leesvlakke te akkomodeer bv. ‘n keuse van leesreekse met genoegsame kopieë van tekste vir elke vlak in ‘n klas of skool.

(e) Tekste vir gedeelde lees in Graad 4. Dit mag boeke of ander vergrote tekste wees of die voorgeskrewe handboek of leesreeks.

Die onderwyser behoort die volgende te hê:

- ‘n *Kurrikulum- en Assesseringsbeleidsverklaring*;
- die *Language in Education Policy (LiEP)*;
- ‘n voorgeskrewe taalhandboek vir Tweede Addisionele Taal wat deur die leerders gebruik word; ander handboeke as hulpmiddels en vir navorsingsdoeleindes;
- leesboeke wat uit die voorgestelde tekstipes bestaan;
- ‘n woordeboek (verklarende en tweetalige woordeboek, tesourus, sinoniemwoordeboek), ensiklopedieë, ensovoorts;
- ‘n onderwysershulpbronlêer: dit kan ‘n lêer wees wat uit gekose inligtingstukke saamgestel is, of ‘n kommersiële, gepubliseerde onderwysersgids.
- toegang tot leesmateriaal in die klas-, skool- van openbare biblioteek om die leerders se leespraktyke te ondersteun; en
- Oudio- / visuele hulpmiddels.

AFDELING 3: INHOUD AND ONDERRIGPLANNE VIR TAALVAARDIGHEDE

3.1 OORSIG VAN VAARDIGHEDE, INHOUD EN STRATEGIEË

Die volgende is ‘n oorsig van die inhoud, vaardighede en strategieë wat in die onderrigplanne gevind kan word.

Tabel van inhoud, vaardighede en strategieë

GRAAD 4-6		
Vaardighede	**Inhoud**	**Strategies en sub-vaardighede**
Luister en Praat	• Luisterbegrip • Luister vir inligting • Uitspraak • Luister vir genot • Verskillende vorme van mondeling kommunikasie: - Gesprek - Aanwysings / instruksies / prosedure - Storievertelling - Rolspel - Groepbespreking - Kort gedigte en rympies - Taalspeletjies - Persoonlike / feitelike hervertelling	**Luisterproses** • Pre-luister • Gedurende luister - Luisterbegrip - Teken belangrikste idees op by oorvertelling, - verduideliking - Luister na en reageer op eenvoudige vrae • Post- luister **Die praatproses** • Beplanning, navorsing en organisering • Oefen en aanbied **Kommunikasie vir sosiale doeleindes** • Eenvoudige gesprekke • Beurtnemingskonvensies • Aanmoediging by die gebruik van die addisionele taal • Vra en reaksie op vrae **Hervertel gebeurtenis** • Informele aanbieding van bekende gebeurtenis • Korrekte formaat, woordeskat, taal en konvensies

Lees en Kyk	**Aanbevole tekstipes:** • Stories bv. kontemporêre realistiese fiksie, tradisionele stories (mites en legendes, volksverhale , fabels), avontuurverhale , prentjiestories met byskrifte • Digkuns / Liedjies • Inleidende inligtingstekste bv. prosedures, feitelike hervertelling, • Sosiale tekste bv. uitnodigings, groetekaartjies, briewe • Mediateks te bv. advertensies, kennisgewings, pamflette • Visuele teks: advertensie (plakkate, pamflette, advertensies), strokiesprente, diagramme / grafieke / tabelel / kaarte / foto's / sketse • Begrip paragrawe • Tekste vir voorbereide lees hardoplees • Tekste vir inligting	**Lees en Kyk proses:** • Gebruik pre-lees, lees en post lees proses en strategieë: • Leesbegrip • Studielees van die teks (leesbegrip) • Demonstreer onafhanklike lees (lees vir genot of inligting) • Bekendstelling aan: • **Teks kenmerke** – titels, illustrasies, opskrifte, subopskrifte, benommering, opskrifte, koppe, formaat. • **Teksstrukture** – lyste, logiese volgorde, beskrywing, prosedures, belangrikste punt en verhalende volgorde. • **Dele van 'n boek** – titel bladsy, inhoudsopgawe, hoofstukke, woordelys,ens. • **Lees en Kyk strategieë** - Herlees - Verheldering - Maak afleidings / eie mening • **Visuele Geletterdheid –** ('n Verskeidenheid van grafieke en visuele tekste bv. advertensies, Kennisgewings, plakkate, strokiesprente, foto's, prentjies) • **Lees van literêre teks** • Digkuns / Liedjies • Letterlike betekenis • Boodskappe • Klankeffekte bv. rym, ritme, punktuasie, herhaling • Storie - Verhaallyn - Karakters - Ruimte **Inligtings- en sosiale teks** • Gehoor en doel • Voorbereide en onvoorbereid lees (Lees hardop) • Gebruik van toon , stemprojeksie, tempo, oogkontak, postuur en gebare • Spreek woorde reg uit

<table>
<tr><td>Skryf en aanbied</td><td>• Woord skyfwerk bv. lyste
• Sinne
• Paragrawe
Tekstipes
Kreatiewe skryf
• Beskrywend bv. beskrywings van mense, plekke, diere, plante, voorwerpe,ens
• Verhalend bv. stories, persoonlik hervertelling
• Prentjie stories
• Eenvoudige Dialoë
Transaksionele skyfwerk (sosiale, funksionele, en inligtingsteks)
• Boodskappe, groete kaartjies, uitnodigings
• plakkate, kennisgewings, advertensies
• Voltooi ‘n eenvoudige vorm.</td><td>Die skryfproses
Voor-skryf / beplanning
• Gedagtewisseling van woordeskat en idees in groepe
• Organiseer idees
Beplanning
• Woordkeuse
• Struktureer sinne
• Algemene idees
• Lees eie skyfwerk
• Kry terugvoering van onderwyser
Hersien, redigeer, proeflees en aanbied
• Hersien: verbeter inhoud en struktuur van idees
• Verfyn woordkeuse, sin en paragraafstrukture
• Bied aan netjiese, leesbare finale weergawe</td></tr>
<tr><td>Taal Strukture en Konvensies</td><td colspan="2">Werk met woorde (Woordeskat ontwikkeling): gebruik van woordeboek, spelling, betekenis, lettergrepe, klanke, sinonieme, antonieme, homonieme, voorvoegsels, agtervoegsels
Werk met sinne
Rededele bv. selfstandige naamwoorde, lidwoorde, selfstandige naamwoorde, byvoeglike naamwoorde, bywoorde, voorsetsels, voegwoorde
Sin strukture: enkelvoudige, en saamgestelde sinne, bevelsinne, vraagsinne, stellings,
Tye van die werkwoord
Woordorde
Negatiewe vorme
Direkte en indirekte rede
Taal konvensies
Bekendstelling aan eenvoudige taalreëls
Punktuasie
Spelling
Klanke
Verwysingslys Taal Strukture en -Konvensies</td></tr>
<tr><td colspan="3">Taalstrukture en Konvensies – Verwysinglys
Die volgende taalstrukture sal in die konteks van Lees en Skryf, en ook as deel van ‘n sistematiese taalstrukture en -konvensies program, onderrig word. Die strukture moet geleidelik deur die grade bekend gestel word.
NB: Die unieke kenmerke van die taal moet in oorweging geneem word. As ‘n gevolg sal slegs kenmerke van toepassing op ‘n spesifieke taal aandag kry in die teks hieronder.</td></tr>
</table>

Selfstandige naamwoorde	Telbare bv. ***stoel / stoel*** en ontelbare bv. ***gereedskap*** selfstandige naamwoorde Getal (enkelvoud en meervoud) bv. ***stoel / stoele*** Stofname soos ***sout*** Soortname bv. ***vrou*** en eiename bv. ***Thandi*** Abstrakte selfstandige naamwoorde bv. *liefde, haat, respek, eerlikheid* Besitlike selfstandige naamwoorde bv. *Lesego* ***se*** *bank,* ***My*** *roomys* Versamelname bv. *'n swerm bye, 'n* ***skool*** *visse*
Bepalers (lidwoorde)	Onbepaalde lidwoorde*: 'n boek,* ***'n*** *appel* Bepaalde lidwoorde: ***die*** *boek,* ***die*** *meubels,* ***die*** *appels*
Voornaamwoorde	Persoonlike voornaamwoorde as subject: *(bv.* ***Ek*** *lees die boek.)* Vraende voornaamwoorde: *bv.* ***Wie*** *lees die boek?* Aanwysende voornaamwoorde: *bv.* ***Daardie*** *boek is myne.* Besitlike voornaamwoord*: bv.* ***My*** *man is siek.*
Byvoeglike naamwoorde	Byvoeglike naamwoorde bv. *Die* ***ou*** *man.* Trappe van vergelyking bv. *bv. Dit was die* ***lekkerste*** *dag van my lewe.*
Bywoorde	Bywoorde van manier bv. *Loop* ***versigtig*** *asseblief* Bywoorde van tyd bv. *Hy het* ***gister*** *hier aangekom.* Bywoorde van frekwensie bv. *Hy kom* ***gereeld*** *hier.* Bywoorde van graad bv. *Hy is* ***verskriklik*** *slim.*
Voorsetsels	Plek *bv. Sy sit* ***langs*** *die tafel.*
Tye van die werkwoord	Eenvoudige teenwoordige tyd bv.*Ek* ***eet*** *lekker.* Eenvoudige verlede tyd bv. *HY het lekker* ***geëet****.* Toekomende tyd bv. Hy ***sal*** lekker **eet**.
Modale hulpwerkwoorde	Modale hulpwerkwoorde bv. *Hy behoort betyds te wees.*
Lydende en bedrywende vorme	Lydende vorm bv. Ek **skop** die bal Bedrywende vorm bv. Die bal **word** deur my **geskop**.
Direkte en indirekte rede	Direkte rede bv. Hy het gesê "Bring die bal na my toe!" Indirekte rede bv. Hy het gesê dat ek die bal na hom toe moet bing.
Voegwoorde	Voegwoorde bv. Hy het gekom, maar sy het weggebly.
Sinsoorte	Stelsin bv. Sy is laat soos gewoonlik. Vraagsin bv. Is sy alweer laat? Bevelsinne bv. Jy sorg dat jy nie weer laat is nie!
Woordeskat ontwikkeling en figuurlike taal	Sinomieme, antonieme, een woord vir 'n frase Beeldspraak (vergelyking, metafoor, personifikasie) idiomatiese uitdrukkings / idiome / spreuke geleende woorde
Spelling	Spelpatrone en, -konvensies, afkortings, akronieme
Punktuasie	Koppelteken, dubbelpunt, kommapunt, afkappingsteken, aanhalingstekens, hakies, ellipse, uitroetekens, vraagtekens, kommas

Uitdrukkings in gespreksafrikaans – Verwysingslys

VRA TOESTEMMING / VERSOEKE • Kan ek…..? • Mag ek….? • Sal dit moontlik wees…..? • Is dit reg as ek….? • Sal dit in die haak wees…? • Gee jy om …? • Laat my toe om … • Sal jy saamstem dat ons …?	**ONDERBREKING** • Verskoon my, mag ek...? • Jammer, dink jy...? • Verskoon my...? • Verskoon my, kan jy dalk …?
HULP AANBIED • Kan ek jou help? • Soek jy vir iets? • Kan iemand my help? • Moet iemand jou help? • Wat kan ek vir jou doen vandag?	**HULP SOEK** • Kan ek help met…..? • Sal jy my toelaat …..? • Moet ek help met …? … • Help my asseblief..? • Gee asseblief ‘n handjie …?
VERSKONING • Jammer... • Ek’s jammer…. • Verskoon my asseblief … • Ek vra om verskoning … • Verskoon my…	**KLAGTES** • Ek is jammer om kla, maar... • Ek is jammer om kla... • Miskien het jy vergeet... • Ek dink jy het dalk vergeet om…. • Jammer as ek uit my beurt uit praat, maar... • Daar is dalk ‘n misverstand... • Moet my nie verkeerd verstaan nie...
ADVIES GEE • Ek dink nie jy behoort te … • Jy behoort te … • As ek jy was, sou ek … • As ek in jou skoene was … • As ek in jou posisie was … • Jy moet liewer …. • Jy behoort nie... • Wat jy ook al doen...	**VOORKEUR UITDRUK** • Sal jy liewer wou …. • Ek sou liewer…… • Hoekom maak ons nie...? • Ek sou verkies… Wat dink jy? • Wat dink jy behoort ons te doen? • AS dit van my afgehang het … • Ek dink ons behoort te ….
AFLEIDINGS MAAK • Ek dink hy was van plan om... • Dit kan wees... • Dit lyk asof... • Miskien soek hy… • Miskien wil hulle... • Dis moeilik om sê, maar ek dink … • Ek is nie regtig seker nie, maar ek dink...	**ONJUISTE INLIGTING GEE** • Daar is omtrent …. • Daar is min of meer... • Daar is ‘n groot getal …. • Ek skat so ….. • Dis min of meer … • Dis die soort van … • Dis moeilik om sê, maar ek skat … • Ek is nie regtig seker nie, maar ek skat …

TOTSIENS Sê • Geniet dit! • Geniet die vakansie. • Lekker reis. • Mag julle 'n lekker tyd hê. **GROETE NA UITSTAPPIE** • Hoe was jou vakansie in…? • Het julle jul tydjie geniet …? • Hoe was jou vlug / rit …?	**SELFEVALUERING** • Dit het goed gewerk, want…. • Ek het dit goed gedoen, want…. • Dit sou beter gewees het as ek dit gedoen het... • Dit kan beter gedoen gewees het…. • Dit lyk nie of dit beter gaan nie … • Dit het geslaag, want …

3.2 VERSPREIDING VAN TEKSTE VAN GRAAD 4-6

'n Verskeidenheid van tekste is geselekteer vir elke twee week periode. Die sleuteltekste is hieronder aangedui. Leerders sal omgaan met sommige of al die tekste in ‘n twee week periode. Hulle sal luister of aanbied of lees of skryf.

3.2.1 Verspreiding van tekste table

	GRAAD 4	GRAAD 5	GRAAD 6
WEEK	**KWARTAAL 1**		
1 - 2	Storie	Storie	Storie; taalspeletjies
3 - 4	Inligtingsteks bv. verhalende vertelling, kaart	Inligtingsteks met visuele tekste bv. kaarte / prentjies / gesprekke; verhalende vertelling	Inligtingsteks: beskrywende vertelling; mediateks bv. advertensie
5 - 6	Storie en beskrywings van mense of karakters	Storie, rolspel , beskrywing van mense; uitnodiging; boodskap	Storie
7 - 8	Inligtingsteks: instruksies, lyste	Inligtingsteks: instruksies; taalspeletjies	Inligtingsteks met visuele tekste bv. kaarte / prentjies instruksies; definisies
9 - 10	Liedjies, gedig	Gedig; liedjie	Gedig; Liedjies beskrywing van ‘n persoon; beskrywing van ‘n voorwerp / dier / plant / plek; taalspeletjies
WEEK	**KWARTAAL 2**		
11 - 12	Storie	Storie	Storie en boodskap, gesprekke
13 - 14	Inligtingsteks met visuele tekste bv. prentjies; plakkaat; aanwysings, beskrywing van ‘n voorwerp	Inligtingsteks met visuele tekste bv. kaarte / prentjies; beskrywings van voorwerp / plante / diere / plekke	Inligtingsteks bv. beskrywing van voorwerp / dier / plant / plek; visuele teks bv. prentjies / kaarte / foto’s
15 - 16	Persoonlike vertelling	Persoonlike vertelling	Storie, persoonlik vertelling; rolspel
17- 18	Procedures, instruksies Inligtingsteks met visuele tekste bv. prentjies / kaarte / foto’s	Inligtingsteks: instruksies; feitelike vertelling	Lees Inligtingsteks met visuele tekste bv. tyd tabelle en televisie programme / kaarte / prentjies; definisies; taalspeletjies
19 - 20	**FORMELE ASSESSERING**		

WEEK	KWARTAAL 3		
21- 22	Storie, beskrywing van persoon / dier / karakter , dialoë	Storie; mondelinge beskrywing van plekke / mense; persoonlik vertelling	Storie; mondelinge beskrywings van plekke / diere / plante / voorwerpe
23 - 24	Inligtingsteks bv. feitelike vertelling audio-visuele teks bv. plakkaat / kennisgewings; gesprekke	Inligtingsteks met visuele tekste bv. kaarte / prentjies	Inligtingsteks met visuele tekste bv. / kaarte / prentjies / praatjies
25 - 26	Storie; gedig	Storie; gedig	Storie; gedig
27- 28	Inligtingsteks met visuele tekste bv. prentjies; beskrywings van plekke / plante / diere / voorwerpe prosedures	Inligtingsteks; gesprekke; taalspeletjies; beskrywings van plekke / plante / diere / voorwerpe prosedures	Inligtingstekste; taalspeletjies; kopkaarte; beskrywings van plekke / plante / diere / voorwerpe prosedures
2 9 - 30	rolspel; dialoë	gesprekke; dialoë	gesprekke; dialoë
WEEK	**KWARTAAL 4**		
31- 32	Gesprek, taalspeletjies; stories	Stories, taalspeletjies; persoonlik hervertelling	Stories; gesprekke; dialoë
33 - 34	Inligtingsteks met visuele tekste bv. prentjies; visuele teks bv. plakkate / kennisgewings; boodskapppe	Inligtingsteks: feitelike teks; plakkaat	Inligtingsteks talk; taalspeletjies; definisies
35 - 36	Storie, taalspeletjies	Storie, gedig, persoonlik hervertelling	Storie, gedig
37 - 38	Gesprek; praatjie; Inligtingsteks; visuele teks bv. plakkaat / kennisgewing	Inligtingsteks, gesprekke; plakkaat; visuele teks bv. kaart	Inligtingsteks en visuele teks plakkaat; advertensie
39 - 40	**FORMELE ASSESSERING**		

3.2.2 Opsomming van tekstipes oor die fase

Die tabel hieronder beskryf die verskeidenheid van tekstipes wat in Graad 4-6 onderrig behoort te word. Ander tekste kan ook ingesluit word waar gepas. Sommige van hierdie tekste is nie ingesluit in die onderrigplanne nie. Dit beteken nie dat hulle nie deel behoort te vorm van onderrig en leer nie, omdat dit ewe belangrike is.

TEKSTIPE	TAALSTRUKTURE
Persoonlike vertelling	Beskrywende taal bv. byvoeglike naamwoorde, bywoorde Tye van die werkwoord bv. verlede tyd Voegwoorde bv. bywoorde van tyd Vraagwoorde soos waar, wanneer, met wie, hoe Enkelvoudige sinne Voegwoorde bv. en, omdat, nadat, toe,ens. Direkte en indirekte rede Selfstandige naamwoorde en voornaamwoorde
Feitelike hervertelling	Bywoorde en bywoordelike frases Selfstandige naamwoorde en voornaamwoorde Voorsetsels Tye van die werkwoord bv. verlede tyd (eenvoudige verlede) Werkwoorde
Stories en toneelstukke	Werkwoorde Bywoorde om aksies te beskryf Byvoeglike naamwoorde om ruimte en karakters te beskryf Enkelvoudige en saamgestelde sinne Voegwoorde bv. en, omdat, nadat, toe,ens. Direkte en Indirekte Rede 'n Verskeidenheid van werkwoorde - veral in die verlede tyd Punktuasie bv. dubbelpunt, uitroeptekens, vraagtekens
Gedigte	Figuurlike taal bv. personifikasie, vergelyking , metafoor,ens. Selfstandige naamwoorde Byvoeglike naamwoorde Voornaamwoorde Bywoorde Voorsetsels Enkelvoudige sinne
Prosedure / Instruksies / Aanwysings	Werkwoorde wat aksie aandui Bevelvorm van die werkwoord Bywoorde Vraagwoorde soos waar, wanneer, met wie, hoe Voegwoorde bv. en, omdat, nadat, toe,ens. Voorsetsels Tye van die werkwoord, veral teenwoordige tyd Bepalers (lidwoorde)

TEKSTIPE	TAALSTRUKTURE
Gesprekke	Werkwoorde Voorsetsels Voornaamwoorde Vraagsinne Tye van die werkwoord, veral verlede tyd
Inligtingsteks	Selfstandige naamwoorde Tye van die werkwoord, veral teenwoordige tyd Werkwoorde Byvoeglike naamwoorde Voorsetsels Bepalers (lidwoorde) Voornaamwoorde Punktuasie bv. komma
Definisies	Tye van die werkwoord bv.teenwoordige tyd Selfstandige naamwoorde Byvoeglike naamwoorde Bepalers (lidwoorde)
Beskrywings	Tye van die werkwoord, veral verlede tyd Selfstandige naamwoorde Byvoeglike naamwoorde om besonderhede te gee Bepalers (lidwoorde)

GRAAD 4	GRAAD 5	GRAAD 6
INLIGTINGSTEKSTE		
• Verhalend en beskrywende hervertelling bv. nuus, stories, beskrywing van iets – op feite gebaseer • Algemene kennis teks • Mediatekste soos radio aankondigings • Instruksies soos vir eksperimente, reëls van speletjies, aanwysings • Visuele teks: kaarte, foto's, prentjies	• Feitelike / verhalende / beskrywende hervertelling bv. nuus stories, beskrywing van iets – op feite gebaseer • Algemene kennis teks • Inligtingsteks • Mediatekste bv. radio aankondigings • Instruksies soos vir eksperimente, reëls van speletjies, aanwysings • Visuele teks: foto's, prentjies	• Verduidelikings soos naslaanboeke , woordeboeke, definisies, tekste oor ander onderwerpe • Feitelike hervertellings soos nuusverslae (koppe, die liggaam, opmerkings), ooggetuie vertellings • Inligtingsteks • Mediateks: advertensies, plakkate, tydskrif artikels • Instruksies soos vir eksperimente, reëls van speletjies, aanwysings • Visuele teks: kaarte, foto's, prentjies
LETTERKUNDIG		
• Verhale: kontemporêre realistiese fiksie, mites en legendes, fabels , fantasie , avontuurverhale , snaakse stories, werklike lewensverhale, stories. • Persoonlike vertellings soos staaltjies (gebeurtenis in volgorde), dagboekinskrywings • gedigte, toneelstukke , rolspel	• Verhale bv. kontemporêre realistiese fiksie, mites en legendes, fabels , fantasie , avontuurverhale , snaakse stories , werklike lewensverhale, stories, historiese fiksie • Persoonlike vertellings soos staaltjies (agtergrondsketsing, gebeurtenis in volgorde), dagboekinskrywings • gedigte, toneelstukke , rolspel	• Verhale soos kontemporêre realistiese fiksie, mites en legendes, fabels , fantasie , avontuurverhale, snaakse stories, werklike lewensverhale stories, historiese fiksie, Wetenskap fiksie, verhalende, gedig • Persoonlike vertellings soos staaltjies (agtergrondsketsing, gebeurtenis in logiese volgorde, persoonlike opmerking), dagboekinskrywings, autobiografieë • gedigte, toneelstukke , rolspel
SOSIAAL / FUNKSIONEEL		
• Gesprekke bv. navrae , gee inligting oor familie • Kort sosiale teks: groetekaartjies, notas, boodskapppe	• Gesprekke : versoeke rig, verduideliking, inligting gee oor gemeenskap • Kort sosiale tekste: kennisgewings, boodskapppe	• Gesprekke : versoeke rig, verduideliking, gee inligting oor gemeenskap • Kort sosiale / funksionele teks: kennisgewings, boodskapppe

3.2.3 Lengte van tekste vir Tweede Addisionele Taal (deur leerders geproduseer)

TEKS	GRAAD 4	GRAAD 5	GRAAD 6
Paragrawe			
Woorde	10 – 20 woorde	20 - 30 woorde	30 - 40 woorde
Sinne	3 – 4 sinne	4 – 6 sinne	6 – 8 sinne
Mondelinge kreatiewe tekste bv. hervertelling, oorvertelling van stories	3 min	3 min	3-4 min
Kreatiewe en inligtingstekste bv. hervertelling, stories, verslae	20 woorde 1 paragraaf	30 woorde 1 paragraaf	40 woorde 2 paragrawe
Korter teks bv. boodskappe, notas beskrywings	10 – 20 woorde	20 – 30 woorde	30 – 40 woorde

3.2.4 Lengte van tekste vir Tweede Addisionele Taal (vir leerders om mee om te gaan)

TAAK	GRAAD 4	GRAAD 5	GRAAD 6
Langer luisterbegriptekste bv. storie, onderhoude, toneelstukke, nuusverslae	100-150 tot 5 mins	150-200 tot 5 mins	200-250 tot 5 mins
Korter luisterbegriptekste bv. aankondigings, Inligtingsteks, instruksies, aanwysings	50-60 woorde 1-2 min	60-70 woorde 1-2 min	70-80 woorde 1-2 min
Leesbegrip / studielees tekste	100-150 woorde	150-200 woorde	200-250 woorde

3.2.5 Woordeskat wat deur Tweede Addisionele Taalleerders bemeester moet word

	KWARTAAL	1	2	3	4
Woordeskat	Graad 4	20 – 30	30 – 40	40 – 50	50 – 60
Algemeen gesproke woorde	Graad 5	60 – 710	70 – 80	80 – 90	90 – 100
	Graad 6	100 – 110	110 – 120	120 – 130	130 – 150
Lees woordeskat (nuwe woorde)	Graad 4	30 – 50 (10 – 20)	30 – 50 (10 – 20)	30 – 50 (10 – 20)	30 – 50 (10 – 20)
	Graad 5	50 – 80	50 – 80	50 – 80	50 – 80
	Graad 6	80 – 100	80 – 100	80 – 100	80 – 100

3.3 ONDERRIGPLANNE

Die onderrigplan dui die minimum inhoud aan wat per kwartaal gedek moet word. Die volgorde van die inhoud wat in 'n tweeweeksiklus gedek moet word, word nie voorgeskryf nie. Die tydstoewysing gee 'n benaderde aanduiding van hoe lank dit behoort te neem om die inhoud te dek. Onderwysers moet hul werkskedules met behulp van hul handboeke uitwerk om met die inhoud vir die tweeweeksiklus tred te hou. Die inhoud wat in 'n tweeweeksiklus aangedui word, bevat die kerntekste / -aktiwiteite met die belangrikste vaardighede en strategieë wat leerders moet ontwikkel.

3.3.1 Hoe tekste met mekaar skakel in ‘n tweeweeksiklus

Verskillende tekste is as 'n basis vir die ontwerp van die tweeweeklikse onderrigsiklus gebruik. Tekste is gekies op grond van hoe hulle skakel om 'n geïntegreerde eenheid te vorm. Leerders sal, byvoorbeeld, luister na 'n storie en dan die storie lees. Hulle kan gevra word om 'n storie te skryf van 'n kort mondelinge beskrywing van 'n plek, persoon of voorwerp te gee. Van hulle kan gevra word om 'n brief aan 'n karakter te skryf. Die onderwyser kies 'n tema vir elke tweeweeksiklus sodat aktiwiteite met mekaar verband hou. Die rede vir die gebruik van temas is om dit moontlik te maak om voortdurend woordeskat en taalstrukture in betekenisvolle kontekste vas te lê. Integrasie vereis verskeidenheid in praktyk: verskeidenheid van vorme, van aktiwiteite, van tekste en temas (sien die voorgestelde temas in die verwysingslys hier onder).

3.3.2 Die volgorde van tekste en aktiwiteite in ‘n tweeweeksiklus

Tekste hoef nie in ’n bepaalde volgorde gebruik te word nie. In die meeste gevalle moet daar 'n luister- en praataktiwiteit wees om die leerders vir lees van skryf voor te berei. Soms het die luister- en praataktiwiteite hul oorsprong in die teks. Leerders moet deur mondelinge en leestekste met die verskillende soorte tekste vertroud raak, voordat hulle gevra word om hierdie tekste te skryf. In die meeste gevalle sal die luisterteks op 'n hoër vlak wees as die een wat die leerders sal lees. Dit is omdat hul luistervaardighede verder as hul leesvaardighede ontwikkel is.

3.3.3 Aanbevole en voorgeskrewe tekstipes

Daar is voorgeskrewe tekstipes wat in elke tweeweeksiklus onderrig moet word. Dit word in die onderrigplan uiteengesit en behoort in die voorgeskrewe handboeke vervat te word. In die meeste gevalle is geen spesifieke storie voorgeskryf nie. 'n Keuse kan uit 'n verskeidenheid moderne stories, verbeeldingryke stories (soos avontuurverhale, wetenskapfiksie), historiese verhale (soos biografieë) en tradisionele stories (soos mites, legendes, fabels) gemaak word. Dieselfde geld vir gedigte en tooneelstukke.

Die addisionele leeswerk kan verband hou met die onderwerpe en temas van die voorgeskrewe tekstipe volgens die tweeweeksiklus. Hierdie aspek is belangrik omrede dit die leerder se kennis en begrip van die woordeskat en begrippe wat verband hou met die onderwerp / tema, konsolideer. Dit moet egter onthou word dat die uiteindelike doelwit behoort te wees om die kinders te kry om selfstandig te lees en 'n onafhanklike leesgewoonte te ontwikkel. Gedurende die indiviuele leessessie moet die leerders daarom geleentheid gegee word om boeke binne hul eie belangstellingsveld(e) te lees en daaroor te refelekteer.

3.3.4 Aantal sleuteltekste in ‘n tweeweeksiklus

In die vroeë deel van die jaar is daar gewoonlik slegs een tekstipe per tweeweeksiklus. Daar sal somtyds twee of meer tekstipes per tweeweeksiklus wees. Met die onderrig van elk van hierdie tekstipes en die verwante aktiwiteite moet onthou word dat leerders verskeie kere gedurende die jaar daaraan blootgestel gaan word.

3.3.5 Die onderrig van taalstrukture en -konvensies

Die inhoud vir taalstrukture en -konvensies word onder die opskrifte *Luister en praat*, *Lees en kyk* en *Skryf en aanbied* aangetref. Taalstrukture moet tydens die onderrigtyd vir *Luister en praat*, *Lees en kyk*, en *Skryf en aanbied*, aandag kry. Wanneer 'n storie byvoorbeeld gelees word, kan leerders tekste lees wat in die verlede tyd geskryf is. Dit is ook belangrik dat aktiwiteite op bepaalde taalstrukture sal fokus en dat taalstrukture in konteks onderrig sal word. Kies taalitems uit die afdeling “Taalstrukture en -konvensies” en gee leerders addisionele oefening hierin.

Ontwikkel aktiwiteite wat vir leerders betekenisvol is en wat met die tekste wat hulle in die tweeweeksiklus bestudeer het, verband hou. Meer aktiwiteite van hierdie aard moet gedoen word wanneer leerders van graad 4 tot 6 vorder. Kies versigtig watter taalreëls aan die leerders verduidelik moet word en beperk dit tot 'n minimum. Eerste Addisionele Taal-leerders leer 'n taal deur middel van gedurige blootstelling daaraan aan en deur daarvan gebruik te maak. Oefening in taalstrukture en taalkonvensies sal hierdie vaardighede verfyn. Onderrig behoort al die taalvaardighede en taalstrukture so te integreer dat hulle interafhanklik van mekaar is. Alle taalstrukture moet in konteks aangeleer word.

VOORGESTELDE TEMAS – VERWYSINGSLYS	
Diere	Huise
Liggaam	Hou van / nie hou van
Klere	Musiek
Kleure	Natuur en omgewing
Dae en maande	Plekke
Emosies	Skool
Familie	Sport
Kos	Tyd
Groete	Vervoer
Stokperdjies	Weer en seisoene

3.4 ONDERRIGPLANNEVIR AFRIKAANS TWEEDE ADDISIONELE TAAL

GRAAD 4

GRAAD 4 KWARTAAL 1				
WEEK	**LUISTER EN PRAAT**	**LEES EN KYK**	**SKRYF EN AANBIED**	**TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES**
1-2	**Basiese gesprek in teikentaal** • Antwoord eenvoudige vrae • Benoem karakters in 'n storie • Kodewisseling na moedertaal mag gebruik word **Oefen luister en praat** • Beklemtoon die gebruik van klanke	**Lees** Lees woorde wat op geskrewe gesprek gebaseer is • Antwoord basiese vrae oor die teks • Druk gevoelens oor die teks uit • Bespreek nuwe woorde uit die gelese teks • Spel enkele woorde uit die gelese teks	**Inleidende skryfaktiwiteite** **Skryf basiese woorde** • Skryf woorde uit 'n storie neer	**Werk met woorde** • Bou op klankkennis van woordfamilies om woorde te spel . • Bou op sigwoordeskat **Werk met woorde** • Verstaan en gebruik woorde in konteks **Woordeskat in konteks**
3-4	**Luister en Praat** **Gesprekke in teikentaal** • Beantwoord vrae • Bespreek nuwe woorde • Kodewisseling na moedertaal mag gebruik word	**Lees** Lees woorde op 'n gesprek gebaseer	**Skryf** **Inleidende skryfaktiwiteite** **Skryf basiese woorde** • Gebruik gepaste woordeskat	**Werk met woorde** • Bou op klankkennis van woordfamilies om woorde te spel . • Bou op sigwoordeskat **Woordeskat in konteks**
5-6	**Luister na 'n storie** Kies uit kontemporêre realistiese fiksie / tradisionele stories / persoonlike hervertellings / avontuur of werklike lewensverhale **Teks uit die onderwyser se Bronnelêer** • Antwoord eenvoudige vrae • Benoem karakters in 'n storie korrek • Dui woorde aan om gevoelens te beskryf • Kodewisseling na moedertaal mag gebruik word	**Lees** Lees inligting uit die handboek of die onderwyser se Bronnelys • Pas woorde uit 'n teks by mekaar • Beskryf eie gevoelens oor 'n storie • Beantwoord vrae oor die teks **Oefen hardoplees** • Lees hardop met aandag aan uitspraak en uitdrukking	**Inleidende skryfaktiwiteite** **Skryf oor 'n storie** • Skryf woorde of frases oor 'n storie • Beskryf eie gevoelens oor 'n storie **Teken woorde en hul betekenisse in 'n persoonlike woordeboek op** • Gebruik sketse of sinne om betekenis te skep	**Werk met woorde** • Breek woorde in lettergrepe op bv be-gin; sin-ne • Let op beginletters van woorde **Werk met sinne** • Oefen gebruik van enkelvoudige sinne • Gebruik die eenvoudige vorm van werkwoorde (teenwoordig, verlede en toekomstig)

GRAAD 4 KWARTAAL 1				
WEEK	**LUISTER EN PRAAT**	**LEES EN KYK**	**SKRYF EN AANBIED**	**TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES**
7-8	**Luister na en voer basiese instruksies uit** Tekste uit die onderwyser se Bronnelêer • Beantwoord vrae • Luister en reageer gepas **Gee eenvodige instruksies** • Gebruik gepaste besonderhede • Gebruik korrekte volgorde **Beoefen luister en praat vir verryking** Kies een vir daaglikse oefening • Dra 'n eenvoudige rympie, gedig of liedjie voor • Reageer fisies op opdragte • Speel 'n taalspeletjie • Beklemtoon die gebruik van klanke	**Lees instruksionele teks bv resep / instruksies vir die maak van iets** Tekste uit die onderwyser se Bronnelêer • Pre-lees: Voorpsel op grond van titel en prentjies • Beantwoord vrae oor die teks • Bespreek instruksies en volgorde • Volg die instruksies **Oefen hardoplees** • Lees hardop met gepaste uitspraak, vlotheid, tempo en uitdrukking	**Inleidende skryfaktiwiteite** **Skryf eenvoudige instruksies aan die hand van 'n skryfraam.** • Nommer die instruksies • Gebruik en herrangskik in die korrekte volgorde • Skryf instruksies aan die hand van raam • Korrigeer spelling deur woordeboek te gebruik **Teken woorde en hul betekenisse in 'n persoonlike woordeboek op** • Gebruik sketse of woorde om betekenis uit te druk, ensovoorts.	**Werk met woorde** • Spel bekende woorde korrek, deur 'n persoonlike woordeboek te gebruik • Gebruik 'n woordeboek om spelling en betekenis na te gaan **Werk met sinne** • Gebruik die bevelvorm van sinne. • Verstaan en gebruik negatiewe vorme • Gebruik gepaste tye van die werkwoord (bv. 'Ek is klaar') • Oefen gebruik van enkelvoud en meervoud **Woordeskat in konteks** • Woorde uit gedeelde of individueel gelese tekste

GRAAD 4 KWARTAAL 1				
WEEK	**LUISTER EN PRAAT**	**LEES EN KYK**	**SKRYF EN AANBIED**	**TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES**
9-10	**Luister na 'n liedjie of gedig** Tekste uit die onderwyser se Bronnelêer • Bespreek hoofgedagte • Lê verbande met eie ervaring • Kodewisseling na moedertaal mag gebruik word • Identifiseer woorde wat met dieselfde klank begin • Druk gevoelens uit wat deur die teks gestimuleer is • Dra 'n liedjie of dele daarvan voor **Speel 'n taalspeletjie** • Volg instruksies effektief • Gebruik gepaste woordeskat **Beoefen luister en praat vir verryking** Kies een vir daaglikse oefening • Dra 'n eenvoudige rympie, gedig of liedjie voor • Reageer fisies op opdragte • Speel 'n eenvoudige taalspeletjie • Beklemtoon die gebruik van klanke	**Lees 'n eenvoudige gedig / te** Tekste uit die onderwyser se Bronnelêer • Pre-lees: Voorspel op grond van titel en prentjies • Gebruik leesstrategieë bv voorspelling op grond van titel en prentjies • Beantwoord vrae oor teks • Identifiseer ritme en rym • Breek woorde in lettergrepe op • Druk gevoelens uit wat deur die teks gestimuleer is **Los 'n eenvoudige blokkiesraaisel op** • Spel bekende woorde korrek • Wys begrip van woordbetenis **Oefen hardoplees** • Lees hardop met gepaste uitspraak, ritme en uitdrukking **Praat oor tekste wat gedurende onafhanklike- / paarlees gelees is** • Druk basiese emosiese reaksie op tekste (hou van of nie)	**Inleidende skryfaktiwiteite** **Skryf 2-3 sinne oor 'n gedig aan die hand van 'n skryfraam.** • Skryf eenvoudige frases **Beoefen skryf vir verryking** • Skryf woorde wat met dieselfde klank begin bv oulike Ousus. **Teken woorde en hul betekenisse in 'n persoonlike woordeboek op** • Gebruik sketse of sinne / frases / woorde of verduidelikings om betekenis uit te druk.	**Werk met woorde** • Woorde verwant aan mekaar soos omslag en bladsy (die leksikale veld “boek”) **Werk met sinne** • Gebruik vraagtekens • Gebruik uitroeptekens **Woordeskat in konteks** • Woorde uit gedeelde of individueel gelese tekste

GRAAD 4 KWARTAAL 2				
WEEK	**LUISTER EN PRAAT**	**LEES EN KYK**	**SKRYF EN AANBIED**	**TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES**
11-12	**Luister na 'n kort storie** Kies uit kontemporêre realistiese fiksie / tradisionele stories / persoonlike hervertellings / avontuur of werklike lewensverhale Tekste uit die onderwyser se Bronnelêer • Voorspel wat volgende sal gebeur • Antwoord eenvoudige vrae • Benoem karakters in 'n storie korrek **Beoefen luister en praat vir verryking** Kies een vir daaglikse oefening • Dra 'n eenvoudige rympie, gedig of liedjie voor • Reageer fisies op opdragte • Speel 'n eenvoudige taalspeletjie • Beklemtoon die gebruik van klanke	**Lees instruksionele teks bv resep / instruksies vir die maak van iets** Tekste uit die onderwyser se Bronnelêer • Pre-lees en bespreking: voorspelling op grond van titel en prentjies • Beantwoord vrae oor die storie • Identifiseer ruimte en karakter **Doen mondelinge begripsaktiwiteit** • Bespreek nuwe woorde uit die gelese teks • Gebruik 'n woordeboek **Oefen hardoplees** • Lees hardop met gepaste uitspraak, uitdrukking en tempo	**Inleidende skryfaktiwiteite** **Skryf 'n kort boodskap** • Kies gepaste inhoud • Addresseer 'n skrywe aan 'n persoon • Eindig met eie naam **Teken woorde en hul betekenisse in 'n persoonlike woordeboek op** • Gebruik sketse of sinne om betekenis te skep	**Werk met woorde** • Bou op klankkennis van woordfamilies om woorde te spel . • Bou op sigwoordeskat en hoëfrekwensie woorde • Gebruik kennis van alfabetiese volgorde en eerste letters van 'n woord om woorde in 'n woordeboek te vind. • Enkelvoud en meervoud • Gebruik die geslagsvorme van sommige selfstandige naamwoorde **Werk met sinne** • Bou op die gebruik van selfstandige naamwoorde **Woordeskat in konteks** • Woorde uit gedeelde of individueel gelese tekste

GRAAD 4 KWARTAAL 2				
WEEK	**LUISTER EN PRAAT**	**LEES EN KYK**	**SKRYF EN AANBIED**	**TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES**
13-14	**Luister na 'n inligtingsteks en eenvoudige gesprekke** Tekste uit die onderwyser se Bronnelêer • Identifiseer spesifieke besonderhede • Lê verbande met eie ervaring • Kodewisseling na moedertaal mag gebruik word **Luister na en reageer op eenvoudige vrae instruksies en beskrywings** • Volg instruksies • Wys begrip van woordeskat verwant aan 'n onderwerp / instruksies **Luister na 'n beskrywing en beskryf 'n voorwerp** • Identifiseer 'n voorwerp wat beskryf word • Gebruik woorde wat die voorwerp reg beskryf • Gebruik nuwe woorde • Gebruik byvoeglike naamwoorde **Oefen luister en praat** Kies een vir daaglikse oefening • Dra 'n eenvoudige rympie, gedig of liedjie voor • Reageer fisies op opdragte • Speel 'n eenvoudige taalspeletjie • Beklemtoon die gebruik van klanke	**Lees inligtingsteks met grafika bv prentjies / kaarte / skets en foto's** Tekste uit die onderwyser se Bronnelêer • Pre-lees en bespreking: voorspelling op grond van titel en prentjies / visuals • Bespreek hoofgedagte • Interpreteer die inligting van grafika **Lees 'n grafiese teks bv 'n plakkaat wat 'n geleentheid adverteer** • Pre-lees: bespreek prentjies • Interpreteer inligting • Bespreek doel van die teks • Bespreek taalgebruik • Gebruik ontwerpkenmerke soos kleur en skrifgroottes	**Skryf 'n inligtingsteks aan die hand van 'n skryfraam** • Vul die ontbrekende woord in in 'n teks of opsomming • Gebruik gepaste woordeskat • Gebruik nuwe woorde from the read text **Ontwerp visuele tekste bv plakkate** • Inleidende skryfaktiwiteite • Kies gepaste inligting • Gebruik die korrekte formaat • Gebruik ontwerpkenmerke soos kleur en skrifgroottes **Teken woorde en hul betekenisse in 'n persoonlike woordeboek op** • Gebruik sketse of sinne om betekenis te skep	**Werk met woorde** • Stel meervoude bekend • Lettergrepe: kort en lank **Werk met sinne** • Verstaan en gebruik die besitlike vorm van die selfstandige naamwoord • Hersien die gebruik van "'n" en "die" met selfstandige naamwoorde. • Stel tye van die werkwoord bekend **Woordeskat in konteks** • Woorde uit gedeelde of individueel gelese tekste • Sinonieme (woorde met skynbaar dieselfde betekenis)

GRAAD 4 KWARTAAL 2				
WEEK	**LUISTER EN PRAAT**	**LEES EN KYK**	**SKRYF EN AANBIED**	**TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES**
15-16	**Luister na 'n kort storie** Kies uit tradisionele stories / persoonlike vertellings / avontuur / werlike lewensverhale Tekste uit die onderwyser se Bronnelêer • Voorspel wat volgende sal gebeur • Antwoord eenvoudige vrae • Benoem karakters in 'n storie • Identifiseer karakters uit beskrywings **Oefen luister en praat** Kies een vir daaglikse oefening • Dra 'n eenvoudige rympie, gedig of liedjie voor • Reageer fisies op opdragte • Speel 'n eenvoudige taalspeletjie • Beklemtoon die gebruik van klanke	**Lees instruksionele teks bv resep / instruksies vir die maak van iets** Tekste uit die onderwyser se Bronnelêer • Pre-lees en bespreking: voorspelling op grond van titel en prentjies • Beantwoord vrae oor die storie • Stel ruimte en karakter bekend • Doen mondelinge begripsaktiwiteit • Bespreek nuwe woorde uit die gelese teks • Gebruik 'n woordeboek **Oefen hardoplees** • Lees hardop met gepaste uitspraak, uitdrukking en tempo	**Skryf 'n kort boodskap / notes** • Kies gepaste inhoud • Addresseer 'n skrywe aan 'n persoon • Eindig met eie naam **Teken woorde en hul betekenisse in 'n persoonlike woordeboek op** • Gebruik sketse of sinne om betekenis te skep	**Werk met woorde** • Gebruik kennis van alfabetiese volgorde en eerste letters van 'n woord om woorde in 'n woordeboek te vind. • Versterk Enkelvoud en meervoud • Gebruik die geslagsvorme van sommige selfstandige naamwoorde **Werk met sinne** • Bou op die gebruik van selfstandige naamwoorde • Stel werkwoorde bekend • Gebruik verskillende soort byvoeglike naamwoorde • Oefen tye van die werkwoord • Oefen tye van die werkwoord **Woordeskat in konteks** • Woorde uit gedeelde of individueel gelese tekste

GRAAD 4 KWARTAAL 2				
WEEK	**LUISTER EN PRAAT**	**LEES EN KYK**	**SKRYF EN AANBIED**	**TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES**
17-18	**Luister na en voer basiese instruksies uit** Tekste uit die onderwyser se Bronnelêer • Bespreek besonderhede van die teks • Vra vrae om antwoorde te kry • Luister en reageer gepas **Gee instruksies met ten minste twee stappe** • Gebruik gepaste woordeskat • Stel die gebruik van werkwoorde bekend • Gee instruksies in die korrekte volgorde **Oefen luister en praat** (Kies een vir daaglikse oefening) • Reageer fisies op opdragte • Gee en volg eenvoudige instruksies / aanwysings • Beklemtoon die gebruik van klanke	**Lees basiese prosedureteks / instruksies** bv. 'n resep / instruksies om iets te maak Tekste uit die onderwyser se Bronnelêer • Pre-lees bespreking: voorspelling op grand van titel en prentjies • Bespreek besonderhede van 'n teks • Bespreek instruksies en volgorde	**Inleidende skryfaktiwiteite** **Skryf 'n prosedureteks aan die hand van 'n skryfraam.** Tekste uit die onderwyser se Bronnelêer • Vul besonderhede in 'n raam in • Gebruik besonderhede • Bly by die onderwerp • Gebruik gepaste taal, spelling en punktuasie • Teken woorde en hul betekenisse in 'n persoonlike woordeboek op **Etiketteer 'n visuele teks gepas** • Gebruik gepaste besonderhede • Gebruik gepaste woordeskat • Skryf eenvoudige etikette **Teken woorde en hul betekenisse in 'n persoonlike woordeboek op** • Gebruik sketse of sinne om betekenis te skep	**Werk met woorde** • Woorde met lang vokale • Spel bekende woorde korrek, deur 'n persoonlike woordeboek te gebruik • Gebruik 'n woordeboek om spelling en betekenis na te gaan • Bou op sigwoordeskat en hoëfrekwensie woorde **Werk met sinne** • Gebruik die bevelvorm • Onderrig vraagwoorde **Woordeskat in konteks** • Antonieme (woorde met teenoorgestelde betekenis) • Woorde uit gedeelde of individueel gelese tekste
19-20	**FORMELE ASSESSERING**			

GRAAD 4 KWARTAAL 3				
WEEK	**LUISTER EN PRAAT**	**LEES EN KYK**	**SKRYF EN AANBIED**	**TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES**
21-22	**Luister na 'n inligtingsteks en eenvoudige gesprekke (Familie)** • Identifiseer spesifieke besonderhede • Lê verbande met eie ervaring • Kodewisseling na moedertaal mag gebruik word **Luister na en reageer op eenvoudige vrae** • Volg die instruksies • Wys begrip van woordeskat verwant aan 'n onderwerp / instruksies **Beoefen luister en praat vir verryking** (Kies een vir daaglikse oefening) • Dra 'n eenvoudige rympie, gedig of liedjie voor • Speel 'n eenvoudige taalspeletjie • Gee en volg eenvoudige instruksies / aanwysings • Vertel nuus • Hervertel 'n storie wat gehoor of gelees is • Beklemtoon die gebruik van klanke	**Lees inligtingsteks met grafika bv prentjies / kaarte / skets en foto's** Tekste uit die onderwyser se Bronnelêer • Pre-lees en bespreking: voorspelling op grond van titel en prentjies / visuals • Vra en antwoord eenvoudigie vrae • Bespreek hoofgedagte • Interpreteer die inligting van grafika **Doen mondelinge begripsaktiwiteit** Lees 'n eenvoudige teks. • Bespreek hoofgedagtes • Reageer op eenvoudige vrae **Oefen hardoplees** • Lees hardop met gepaste uitspraak, uitdrukking en tempo	**Inleidende skryfaktiwiteite** **Etiketteer 'n visuele teks gepas**. • Gebruik gepaste besonderhede • Gebruik gepaste woordeskat • Skryf eenvoudige etikette **Teken woorde en hul betekenisse in 'n persoonlike woordeboek op** • Gebruik sketse of sinne om betekenis te skep	**Werk met woorde** • Bou op klankkennis van woordfamilies om woorde te spel . • Bou op sigwoordeskat en hoëfrekwensie woorde • Breek woorde in lettergrepe op • Oefen gebruik van enkelvoud en meervoud **Werk met sinne** • Versterk die gebruik van persoonlike voornaamwoorde • Versterk die gebruik van voegwoorde • Versterk die gebruik van betreklike voornaamwoorde **Woordeskat in konteks** • Woorde uit gedeelde of individueel gelese tekste

GRAAD 4 KWARTAAL 3				
WEEK	**LUISTER EN PRAAT**	**LEES EN KYK**	**SKRYF EN AANBIED**	**TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES**
23-24	**Neem deel aan 'n bespreking oor 'n bekende onderwerp** • Neem beurte • Bly by die onderwerp • Vra gepaste vrae **Beoefen luister en praat vir verryking** (Kies een vir daaglikse oefening) • Dra 'n eenvoudige rympie, gedig of liedjie voor • Speel 'n eenvoudige taalspeletjie • Gee en volg eenvoudige instruksies / aanwysings • Vertel nuus • Hervertel 'n storie wat gehoor of gelees is • Beklemtoon die gebruik van klanke	**Lees inligtingstekste bv kortverhaal / storie / gedig** Tekste uit die onderwyser se Bronnelêer • Pre-lees: Voorpsel op grond van titel en prentjies • Antwoord eenvoudige vrae BV Wat, wanneer, waar ens • Stel die gebruik van meer ingewikkelde vrae bekend bv Wat dink jy..? **Doen mondelinge begripsaktiwiteit** **Oefen hardoplees** • Lees hardop met gepaste uitspraak, uitdrukking en tempo	**Inleidende skryfaktiwiteite** **Skryf kort inligtingsteks met ondersteuning** • Vul woorde in om 'n teks te voltooi • Gebruik gepaste woordeskat • Gebruik nuwe woorde • Gebruik 'n woordeboek om spelling na te gaan **Teken woorde en hul betekenisse in 'n persoonlike woordeboek op** • Gebruik sketse of sinne om betekenis te skep	**Werk met woorde** • Gebruik kennis van alfabetiese volgorde en eerste letters van 'n woord om woorde in 'n woordeboek te vind. **Werk met sinne** • Gebruik meervoudsvorme • Hersien die gebruik van "'n" en "die" met selfstandige naamwoorde. • Gebruik hoof- en rangtelwoorde **Woordeskat in konteks** • Woorde uit gedeelde of individueel gelese tekste

GRAAD 4 KWARTAAL 3				
WEEK	**LUISTER EN PRAAT**	**LEES EN KYK**	**SKRYF EN AANBIED**	**TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES**
25-26	**Luister na inligting wat vanaf 'n plakkaat gelees word** • Identifiseer spesifieke besonderhede • Luister na ander en deel eie ervarings • Bespreek gelese teks • Kodewisseling van een taal na 'n ander **Luister na 'n liedjie of gedig** • Bespreek die inhoud van die gedig • Lê verbande met eie ervaring • Identifiseer ritme en rym • Identifiseer woorde wat met dieselfde klank begin • Druk gevoelens uit wat deur die gedig ontlok is • Dra 'n gedig of dele daarvan voor **Beoefen luister en praat vir verryking** • Gebruik klanknabootsing • Beklemtoon die gebruik van klanke	**Lees inligtingsteks min 'n plakkaat** • Pre-lees: bespreek prentjies • Bespreek die inhoud van die teks • Identifiseer spesifieke inligting • Verstaan die inligting • Bespreek doel van die teks • Bespreek taalgebruik • Identifiseer en bespreek basiese ontwerpkenmerke soos kleur en skrifgroottes **Lees 'n gedig / liedjie vir verryking** • Pre-lees: Voorspel op grond van titel en prentjies • Gebruik leesstrategieë bv voorspelling op grond van titel en prentjies • Identifiseer ritme en rym • Breek woorde in lettergrepe op • Druk gevoelens uit wat deur die gedig ontlok is **Oefen hardoplees** • Lees hardop met gepaste uitspraak, uitdrukking en tempo	**Inleidende skryfaktiwiteite** Ontwerp visuele tekste bv plakkate en kennisgewings • Gebruik die korrekte formaat • Kies gepaste inligting • Gebruik basiese konsepte van kleur en lettergrootte • Skryf sinne oor 'n teks • Gebruik gepaste woordeskat • Gebruik kennis van lettergrepe **Teken woorde en hul betekenisse in 'n persoonlike woordeboek op** • Gebruik sketse of sinne om betekenis te skep	**Werk met woorde** • Let op beginletters van woorde **Werk met sinne** • Verstaan en gebruik telbare selfstandige naamwoorde • Versterk die gebruik van byvoeglike naamwoorde • Gebruik werkwoorde gepas • Woorde uit gedeelde of individueel gelese tekste

GRAAD 4 KWARTAAL 3				
WEEK	**LUISTER EN PRAAT**	**LEES EN KYK**	**SKRYF EN AANBIED**	**TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES**
27-28	**Luister na 'n inligtingsteks bv feitelike verslae** Tekste uit die onderwyser se Bronnelêer **Luister na 'n inligtingsteks bv mondelinge beskrywings van diere, plante ens** • Identifiseer plekke • Gebruik woorde wat die plek reg beskryf • Gebruik nuwe woorde • Gebruik byvoeglike naamwoorde **Beoefen luister en praat vir verryking** (Kies een vir daaglikse oefening) • Dra 'n eenvoudige rympie, gedig of liedjie voor • Speel 'n eenvoudige taalspeletjie • Gee en volg eenvoudige instruksies / aanwysings • Vertel nuus • Hervertel 'n storie wat gehoor of gelees is • Beklemtoon die gebruik van klanke	**Lees inligtingsteks met visuele leidrade bv kaarte / prentjies / foto's** Tekste uit die onderwyser se Bronnelêer • Pre-lees: voorspel op grond van titel en prentjies • Gebruik verskeidenheid leesstrategieë • Identifiseer en praat oor hoofgedagtes en ondersteunende gedagtes • Interpreteer inligting in 'n visuele teks **Doen begripstoets, mondeling of skriftelik**	**Inleidende skryfaktiwiteite** **Etiketteer 'n visuele teks gepas kaarte / perente / strokiesprente / foto's ens** • Gebruik gepaste woordeskat • Etiketteer visuele tekste gepas • Gebruik korrekte formaat **Teken woorde en hul betekenisse in 'n persoonlike woordeboek op** • Gebruik sketse of sinne om betekenis te skep	**Werk met woorde** • Woorde met lang en kort vokale **Werk met sinne** • Begin om voorsetsels te gebruik • Oefen tye van die werkwoord • Versterk die gebruik van voegwoorde **Woordeskat in konteks** • Woorde uit gedeelde of individueel gelese tekste

GRAAD 4 KWARTAAL 3				
WEEK	**LUISTER EN PRAAT**	**LEES EN KYK**	**SKRYF EN AANBIED**	**TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES**
29-30	**Luister na 'n radioverhaal** Tekste uit die onderwyser se Bronnelêer Rolspeel 'n bekende karakter of situasie • Kies gepaste inhoud • Gebruik besonderhede op akkurate wyse • Bly by die onderwerp • Kodewisseling mag gebruik word **Beoefen luister en praat vir verryking** (Kies een vir daaglikse oefening) • Dra 'n eenvoudige rympie, gedig of liedjie voor • Speel 'n eenvoudige taalspeletjie • Gee en volg eenvoudige instruksies / aanwysings • Vertel nuus • Hervertel 'n storie wat gehoor of gelees is • Beklemtoon die gebruik van klanke	**Lees 'n dialoog** Tekste uit die onderwyser se Bronnelêer • Pre-lees: Voorpsel op grond van titel • Herken die verhaallyn • Bespreek karakter, ruimte en gebeure • Gebruik eenvoudige woordeskat om gevoelens uit te druk wat deur die teks gestimuleer is • Bespreek kenmerke van die teks, veral punktuasie **Oefen hardoplees** • Lees hardop met gepaste uitspraak, uitdrukking en tempo	Inleidende skryfaktiwiteite **Skryf 'n diagram aan die hand van 'n skryfraam of spraakborrels** • Kies gepaste karakters • Organiseer gedagtes logies • Gebruik die skryfraam effektief • Gebruik die direkte rede appropriately • Gebruik gepaste woordeskat • Gebruik gepaste taal, spelling en punktuasie • Teken woorde en hul betekenisse in 'n persoonlike woordeboek op **Teken woorde en hul betekenisse in 'n persoonlike woordeboek op** • Gebruik sketse of sinne om betekenis te skep	**Werk met woorde** • Spel bekende woorde korrek, deur 'n persoonlike woordeboek te gebruik • Gebruik 'n woordeboek om spelling en betekenis na te gaan **Werk met sinne** • Versterk die gebruik van tye van die werkwoord • Gebruik bywoorde van tyd • Herken en gebruik direkte rede en verwante punktuasie **Woordeskat in konteks** • Woorde uit gedeelde of individueel gelese tekste

GRAAD 4 KWARTAAL 4				
WEEK	**LUISTER EN PRAAT**	**LEES EN KYK**	**SKRYF EN AANBIED**	**TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES**
31-32	**Neem deel aan 'n bespreking oor 'n bekende onderwerp** Tekste uit die onderwyser se Bronnelêer • Vra gepaste vrae en beantwoord vrae • Onderhou die gesprek • Respekteer ander se menings	**Lees 'n kort storie** Kies uit kontemporêre realistiese fiksie / tradisionele stories / persoonlike hervertellings / avontuur of werklike lewensverhale Tekste uit die onderwyser se Bronnelêer • Pre-lees: Voorpsel op grond van titel en prentjies • Antwoord eenvoudige vrae **Doen mondelinge begripsaktiwiteit** **Praat oor tekste wat gedurende onafhanklike- / paarlees gelees is** • Praat oor inhoud en boodskappe	**Skryf 'n opstel aan die hand van 'n skryfraam** • Vul die regte woorde in • Gebruik uitgebreide woordeskat • Teken woorde en hul betekenisse in 'n persoonlike woordeboek op **Teken woorde en hul betekenisse in 'n persoonlike woordeboek op** • Gebruik sketse of sinne om betekenis te skep	**Werk met woorde** • Gebruik 'n woordeboek om spelling na te gaan • Let op beginletters van woorde **Werk met sinne** • Gebruik hoof- en rangtelwoorde • Oefen gebruik van enkelvoudige sinne • Verstek die gebruik van die tye van die werkwoord • Versterk die gebruik van voorsetsels **Woordeskat in konteks** • Woorde uit gedeelde of individueel gelese tekste

GRAAD 4 KWARTAAL 4				
WEEK	**LUISTER EN PRAAT**	**LEES EN KYK**	**SKRYF EN AANBIED**	**TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES**
33-34	**Luister na aankondigings** • Tekste uit die onderwyser se Bronnelêer • Bespreek hoofgedagtes • Vra en beantwoord vrae • Reageer gepas **Beoefen luister en praat vir verryking** (Kies een vir daaglikse oefening) • Dra 'n eenvoudige rympie, gedig of liedjie voor • Speel 'n eenvoudige taalspeletjie • Gee en volg eenvoudige instruksies / aanwysings • Vertel nuus • Hervertel 'n storie wat gehoor of gelees is	**Lees inligtingsteks met visuele leidrade bv kaarte / prentjies / foto's** / strokiesprente Tekste uit die onderwyser se Bronnelêer • Pre-lees: Voorpsel op grond van titel en prentjies • Antwoord eenvoudige vrae **Doen begripstoets, mondeling of skriftelik** **Lees visuele teks bv plakkaat of pamflet** Tekste uit die onderwyser se Bronnelêer • Pre-lees: bespreek prentjies • Bespreek die inhoud van die teks • Identifiseer spesifieke inligting • Interpreteer inligting • Bespreek doel en gehoor van die teks • Bespreek taalgebruik **Praat oor tekste wat gedurende onafhanklike- / paarlees gelees is** • Hervertel die storie in 3-5 sinne • Druk emosies uit wat deur teks ontlok is	**Skryf 'n paragraaf van 2-3 sinne aan die hand van 'n skryfraam** • Gebruik algemene woordeskat insluitende voornaamwoorde • Gebruik gepaste taal, spelling en punktuasie • Gebruik die woordeboek om speling na te gaan **Teken, etiketteer of voltooi 'n visuele teks** Teken inligting effektief op • Dui die verwantsakp tussen die dele van 'n visuele teks aan • Skryf sinne oor 'n visuele teks • Gebruik gepaste woordeskat • Gebruik 'n woordeboek om spelling na te gaan **Ontwerp visuele tekste bv etikette** **Teken woorde en hul betekenisse in 'n persoonlike woordeboek op** • Gebruik sketse of sinne om betekenis te skep	**Werk met woorde** • Spel bekende woorde korrek, deur 'n persoonlike woordeboek te gebruik **Werk met sinne** • Gebruik voegwoorde effektief **Woordeskat in konteks** • Woorde uit gedeelde of individueel gelese tekste

GRAAD 4 KWARTAAL 4				
WEEK	**LUISTER EN PRAAT**	**LEES EN KYK**	**SKRYF EN AANBIED**	**TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES**
35-36	**Luister na 'n kort storie met diagloog** Kies uit kontemporêre realistiese fiksie / tradisionele stories / persoonlike hervertellings / avontuur of werklike lewensverhale Tekste uit die onderwyser se Bronnelêer • Voorspel wat volgende sal gebeur • Bespreek ruimte en karakter • Bespreek hoofgebeure in die verhaal • Gee 'n persoonlike respons op die verhaal **Beoefen luister en praat vir verryking** (Kies een vir daaglikse oefening) • Dra 'n eenvoudige rympie, gedig of liedjie voor or part of a story • Speel 'n eenvoudige taalspeletjie • Gee en volg eenvoudige instruksies / aanwysings • Vertel nuus • Hervertel 'n storie wat gehoor of gelees is	**Lees instruksionele teks bv resep / instruksies vir die maak van ietswith dialogue** Tekste uit die onderwyser se Bronnelêer • Pre-lees: Voorpsel op grond van titel en prentjies • Bespreek ruimte en karakter • Bespreek hoofgebeure in die verhaal • Gee 'n persoonlike respons op die verhaal • Herken dialoog • Rolspeel 'n verhaal of deel daarvan **Oefen hardoplees** • Lees hardop met gepaste uitspraak en uitdrukking **Praat oor tekste wat gedurende onafhanklike- / paarlees gelees is** • Lê verbande met eie ervaring	**Skryf 'n storie aan die hand van 'n skryfraam** Vul die regte woorde in • Gebruik uitgebreide woordeskat • Gebruik 'n woordeboek om spelling na te gaan **Teken woorde en hul betekenisse in 'n persoonlike woordeboek op** • Gebruik sketse of sinne om betekenis te skep	**Werk met woorde** • Gebruik 'n woordeboek om spelling en betekenis na te gaan **Werk met sinne** • Verstek die gebruik van voegwoorde • Ontwikkel die gebruik van die direkte rede. • Stel die gebruik van aanhalingstekens vir direkte rede bekend **Woordeskat in konteks** • Woorde uit gedeelde of individueel gelese tekste

GRAAD 4 KWARTAAL 4				
WEEK	**LUISTER EN PRAAT**	**LEES EN KYK**	**SKRYF EN AANBIED**	**TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES**
37-38	**Neem deel aan 'n bespreking oor 'n bekende onderwerp** Tekste uit die onderwyser se Bronnelêer • Vra gepaste vrae en beantwoord vrae • Hou 'n gesprek vol • Respekteer ander se menings **Beoefen luister en praat vir verryking** (Kies een vir daaglikse oefening) • Dra 'n eenvoudige rympie, gedig of liedjie voor or part of a story • Speel 'n eenvoudige taalspeletjie • Gee en volg eenvoudige instruksies / aanwysings • Vertel nuus • Hervertel 'n storie wat gehoor of gelees is	**Lees inligtingsteks oor bekende onderwerp** Tekste uit die onderwyser se Bronnelêer • Pre-lees: Voorpsel op grond van titel en prentjies • Antwoord eenvoudige vrae en begin moeiliker vrae vra • Bespreek visuele tekste **Doen mondelinge begripsaktiwiteit** **Praat oor tekste wat gedurende onafhanklike- / paarlees gelees is** • Druk emosies uit wat deur teks ontlok is	**Skryf 'n paragraaf aan die hand van 'n skryfraam** • Gebruik gepaste inhoud • Gebruik uitgebreide woordeskat insluitende voornaamwoorde • Gebruik gepaste taal, spelling en punktuasie • Gebruik die woordeboek om speling na te gaan **Teken woorde en hul betekenisse in 'n persoonlike woordeboek op** • Gebruik sketse of sinne om betekenis te skep	**Werk met woorde** • Spel bekende woorde korrek, deur 'n persoonlike woordeboek te gebruik • Gebruik kennis van alfabetiese volgorde en eerste letters van 'n woord om woorde in 'n woordeboek te vind **Werk met sinne** • Herken indirekte rede • Verstek die gebruik van byvoeglike naamwoorde en bywoorde **Woordeskat in konteks** • Woorde uit gedeelde of individueel gelese tekste
39-40	**FORMELE ASSESSERING**			

GRAAD 5

GRAAD 5 KWARTAAL 1				
WEEK	**LUISTER EN PRAAT**	**LEES EN KYK**	**SKRYF EN AANBIED**	**TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES**
1-2	**Luister na 'n kort storie met diagloog** Kies uit kontemporêre realistiese fiksie / tradisionele stories / persoonlike hervertellings / avontuur of werklike lewensverhale Tekste uit die onderwyser se Bronnelêer • Beantwoord vrae • Voorspel wat volgende gaan gebeur **Hervertel die storie** • Hervertel die storie in korrekte volgorde • Benoem die karakters **Oefen luister en praat** (Kies een vir daaglikse oefening) • Dra 'n gedig of rympie voor • Speel 'n eenvoudige taalspeletjie • Gee en volg eenvoudige instruksies / aanwysings • Vertel nuus	**Lees 'n kort storie** Teks uit die handboek of leesreeks of onderwyser se Bronnelêer • Pre-lees: voorspel op grond van titel en prentjies • Gebruik leesstrategieë bv voorspelling op grond van titel en prentjies • Bespreek nuwe woorde uit die gelese teks • Bespreek die titel en ruimte van die teks • Druk opinie oor die storie uit • Gebruik 'n woordeboek **Doen begripstoets, mondeling of skriftelik** **Oefen hardoplees** • Lees hardop met gepaste uitdrukking, vlotheid en uitdrukking **Praat oor tekste wat gedurende onafhanklike- / paarlees gelees is** • Hervertel die storie in 3-5 sinne • Gee 'n mening en motiveer dit	**Skryf 'n persoonlike weergawe van gebeure** • Gebruik inligting uit eie ervaring • Kies gepaste inhoud vir onderwerp • Bly by die onderwerp • Skryfraam wor effektief gebruik • Gebruik gepaste taal, spelling en punktuasie. • Gebruik gepaste woordeskat verwant aan onderwerp **Skryf 'n mening oor 'n verhaal aan die hand van 'n skryfraam.** • Pre-skryf: Bespreek waarvan hulle hou of nie hou nie • Skryf 2 sinne oor dinge waarvan hulle hou of nie hou nie **Skep 'n persoonlike woordeboek** • Benommer bladsye met letters van die alfabet • Skryf 5 woorde in persoonlike woordeboek • Hou aan om die woordeboek te gebruik	**Werk met woorde** • Gebruik 'n woordeboek om spelling en betekenis na te gaan • Bou op klankkennis van woordfamilies om woorde te spel . • Bou op sigwoordeskat en hoëfrekwensie woorde **Werk met sinne** • Verstaan en gebruik telbare selfstandige naamwoorde • Bou op die gebruik van selfstandige naamwoorde • Hersien die gebruik van “'n” en “die” met selfstandige naamwoorde. • Versterk die gebruik van persoonlike voornaamwoorde **Woordeskat in konteks** • Woorde uit gedeelde of individueel gelese tekste

GRAAD 5 KWARTAAL 1				
WEEK	**LUISTER EN PRAAT**	**LEES EN KYK**	**SKRYF EN AANBIED**	**TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES**
3-4	**Neem deel aan 'n gesprek oor 'n bekende onderwerp** • Vra en antwoord eenvoudigie vrae oor die onderwerp • Kodewisseling na moedertaal mag gebruik word • Gee ander leerders 'n kans om te praat • Luister na ander **Gee feitelike of beskrywende verslag** • Hervertel 'n onlangse gebeurtenis • Vertel gebeure in volgorde **Beoefen luister en praat vir verryking** (Kies een vir daaglikse oefening) • Dra 'n kort gedig / rympie of kortverhaal voor • Speel 'n eenvoudige taalspeletjie • Gee en volg eenvoudige instruksies / aanwysings • Vertel nuus	**Lees inligtingsteks met visuele leidrade bv kaarte / prentjies / foto's / sketse / strokiesprente** • Teks uit die handboek of leesreeks of onderwyser se Bronnelêer • Pre-lees: voorspel op grond van titel / diagramme / kaarte ens. • Gebruik leesstrategieë: gebruik kontekstuele leidrade om betekenis te skep • Identifiseer belangrikste punte • Verduidelik die betekenis van nuwe woorde • Beantwoord vrae oor die teks **Oefen hardoplees** • Lees hardop met gepaste uitspraak, vlotheid en uitdrukking **Praat oor tekste wat gedurende selfstandige of in pare gelees is** • Gee 'n mening en motiveer dit • Bring teks in verband met eie ervaring	**Skryf 'n persoonlike weergawe van gebeure (Feitelik / beskrywend)** • Kies gepaste inhoud • Volgorde korrek • Gebruik gepaste woordeskat • Gebruik gepaste taal, spelling en punktuasie • Korrigeer spelling deur woordeboek te gebruik **Teken woorde en hul betekenisse in 'n persoonlike woordeboek op** • Gebruik woorde in sinne om die betekenis te wys	**Werk met woorde** • Bou op klankkennis van woordfamilies om woorde te spel . • Spel bekende woorde korrek, deur 'n persoonlike woordeboek te gebruik **Werk met sinne** • Versterk die gebruik van tye van die werkwoord • Versterk die gebruik van modale hulpwerkwoorde • Gebruik die eenvoudige vorm van werkwoorde (teenwoordig, verlede en toekomstig) • Gebruik bywoorde van tyd **Woordeskat in konteks** • Woorde uit gedeelde of individueel gelese tekste

GRAAD 5 KWARTAAL 1				
WEEK	**LUISTER EN PRAAT**	**LEES EN KYK**	**SKRYF EN AANBIED**	**TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES**
5-6	**Luister na 'n storie met dialoog** Kies uit kontemporêre realistiese fiksie / tradisionele stories / persoonlike hervertellings / avontuur of werklike lewensverhale Tekste uit die onderwyser se Bronnelêer • Gebruik mondelinge beskrywing om persone te identifiseer • Druk gevoelens uit wat deur die gedig ontlok is • Antwoord mondelinge vrae oor die verhaal (bv inhoud en boodskap) **Rolspeel bekende situasies** • Neem deel in 'n dialoog • Sluit gepaste inligting in • Gebruik korrekte tye van die werkwoord **Beoefen luister en praat vir verryking** (Kies een vir daaglikse oefening) • Dra 'n gedig of rympie voor • Speel 'n eenvoudige taalspeletjie • Gee en volg eenvoudige instruksies / aanwysings • Vertel nuus	**Lees 'n kort storie**. Teks uit die handboek of leesreeks of onderwyser se Bronnelêer • Pre-lees: Voorspel op grond van titel en prentjies • Gebruik leesstrategieë bv voorspelling op grond van titel en prentjies • Beantwoord vrae oor die storie **Lees 'n sosiale teks bv 'n uitnodiging** • Bespreek die doel van die teks • Gebruik 'n woordeboek om betekenis van woorde te vind **Oefen hardoplees** • Lees hardop met gepaste vlotheid, uitspraak en uitdrukking **Praat oor tekste wat gedurende selfstandige of in pare gelees is** • Gebruik woorde wat gevoelens oor 'n teks uit te druk	**Skryf 'n eenvoudige beskrywing van mense** • Skryf 'n paragraaf aan die hand van 'n skryfraam. • Skryf op kreatiewe wyse • Gebruik byvoeglike naawoorde • Gebruik eenvoudige sinne **Skryf 'n kort boodskap** • Organiseer gedagtes logies • Gebruik korrekte formaat • Bou sinne op korrekte wyse **Skryf 'n paragraaf** • Beskryf 'n gebeurtenis • Gebruik voegwoorde • Gaan spelling en punktuasie na **Teken woorde en hul betekenisse in 'n persoonlike woordeboek op** • Gebruik woorde in sinne om die betekenis te wys	**Werk met woorde** • Bou op klankkennis van woordfamilies om woorde te spel . • Spel bekende woorde korrek, deur 'n persoonlike woordeboek te gebruik **Werk met sinne** • Versterk die gebruik van voorsetsels • Gebruik voegwoorde effektief • Gebruik hoofletters gepas **Woordeskat in konteks** Woorde uit gedeelde of individueel gelese tekste • Ondersoek woordvorming (samestellings)

GRAAD 5 KWARTAAL 1				
WEEK	**LUISTER EN PRAAT**	**LEES EN KYK**	**SKRYF EN AANBIED**	**TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES**
7-8	**Luister na en voer basiese instruksies uit** Tekste uit die onderwyser se Bronnelêer • Reageer effektief op instruksies • Gebruik die korrekte volgorde **Beoefen luister en praat vir verryking** (Kies een vir daaglikse oefening) • Dra 'n gedig of rympie voor / song • Vertel nuus	**Lees 'n instruksionele teks** Teks uit die handboek of leesreeks of onderwyser se Bronnelêer • Pre-lees: voorspel op grond van titel en prentjies • Gebruik leesstrategieë: gebruik kontekstuele leidrade om betekenis te skep • Bespreek besonderhede van 'n teks • Bespreek instruksies en volgorde • Voer opdragte uit waar moontlik **Doen begripstoets, mondeling of skriftelik** **Oefen hardoplees** • Lees hardop met gepaste vlotheid, uitspraak en uitdrukking **Praat oor tekste wat gedurende selfstandige of in pare gelees is** • Gee 'n kort mondelinge oorsig • Reflekteer oor titel en hoofgedagte • Gee 'n mening en motiveer dit	**Skryf instruksies aan die hand van 'n skryfraam.** • Gebruik gepaste besonderhede • Gebruik voegwoorde in die korrekte volgorde • Gebruik eenvoudige sinne • Gebruik korrekte struktuur en formaat **Teken woorde en hul betekenisse in 'n persoonlike woordeboek op** • Gebruik woorde in sinne om die betekenis te wys	**Werk met woorde** • Bou op klankkennis van woordfamilies om woorde te spel . • Gebruik 'n woordeboek om spelling en betekenis na te gaan **Werk met sinne** • Verstaan en gebruik die besitlike vorm van die selfstandige naamwoord • Gebruik hoof- en rangtelwoorde • Begin om besitlike voornaamwoorde te gebruik • Versterk trappe van vergelyking • Gebruik werkwoorde gepas **Woordeskat in konteks** • Woorde uit gedeelde of individueel gelese tekste

GRAAD 5 KWARTAAL 1				
WEEK	**LUISTER EN PRAAT**	**LEES EN KYK**	**SKRYF EN AANBIED**	**TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES**
9-10	**Luister na 'n gedigong** Tekste uit die onderwyser se Bronnelêer • Praat oor die inhoud van die gedig/ storie • Lê verbande met eie ervaring • Identifiseer ritme en rym • Gee 'n persoonlike respons op die gedig (hou of nie hou van) **Dra 'n gedig voor** • Spreek woorde hoorbaar en korrek uit • Demonstreer begrip • Demonstreer ritme	**Lees gedigte / liedjies** Teks uit die handboek of leesreeks of onderwyser se Bronnelêer • Bespreek die onderwerp en hoofgedagtes van die gedig • Bespreek rym • Bespreek woorde wat met dieselfde klank begin • Bespreek klanknabootsing • Bespreek vergelyking • Beantwoord vrae oor die gedig **Oefen hardoplees** • Lees hardop met gepaste uitdrukking om begrip te demonstreer • Gebruik gepaste uitspraak, frasering en tempo **Praat oor tekste wat gedurende selfstandige of in pare gelees is** • Vergelyk boeke en ander gelese tekste	**Skryf 'n paragraaf oor 'n gedig** • Bespreek die inhoud van die teks **Teken woorde en hul betekenisse in 'n persoonlike woordeboek op** • Gebruik woorde in sinne om die betekenis te wys	**Werk met woorde** • Bou op klankkennis van woordfamilies om woorde te spel . • Spel bekende woorde korrek, deur 'n persoonlike woordeboek te gebruik **Werk met sinne** • Gebruik die geslagsvorme van sommige selfstandige naamwoorde • Gebruik verskillende soort byvoeglike naamwoorde **Woordeskat in konteks** • Woorde uit gedeelde of individueel gelese tekste

GRAAD 5 KWARTAAL 2				
WEEK	**LUISTER EN PRAAT**	**LEES EN KYK**	**SKRYF EN AANBIED**	**TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES**
11-12	**Luister na 'n kort storie** Kies uit kontemporêre realistiese fiksie / tradisionele stories / persoonlike hervertellings / avontuur of werklike lewensverhale Teks uit die handboek of leesreeks of onderwyser se Bronnelêer • Beantwoord vrae • Vra eenvoudige vrae **Neem deel aan 'n gesprek oor 'n bekende onderwerp, met kodewisseling indien nodig** • Vra en beantwoord vrae • Respekteer ander deur na hulle te luister	**Lees 'n kort storie** Teks uit die handboek of leesreeks of onderwyser se Bronnelêer • Pre-lees: voorspel op grond van titel en prente • Gebruik leesstrategieë: gebruik kontekstuele leidrade om betekenis te skep • Bespreek nuwe woorde • Herken volgorde van gebeure, ruimte en karakters • Gebruik 'n woordeboek **Doen begripstoets, mondeling of skriftelik** **Oefen hardoplees** • Lees hardop met gepaste vlotheid, uitspraak en uitdrukking **Praat oor tekste wat gedurende onafhanklike- / paarlees gelees is** • Bespreek 'n kortverhaal	**Skryf 'n eenvoudige paragraaf aan die hand van 'n skryfraam** • Skryf 'n gepaste openingsin • Skryf op logiese wyse • Gebruik voegwoorde • Gebruik byvoeglike naamwoorde • Skryf gepaste einde **Teken woorde en hul betekenisse in 'n persoonlike woordeboek op** • Gebruik woorde in sinne om die betekenis te wys	**Werk met woorde** • Gebruik 'n woordeboek om spelling en betekenis na te gaan • Gebruik kennis van alfabetiese volgorde en eerste letters van 'n woord om woorde in 'n woordeboek te vind. **Werk met sinne** • Gebruik meervoudsvorme • Versterk die gebruik van byvoeglike naamwoorde **Woordeskat in konteks** • Woorde uit gedeelde of individueel gelese tekste

GRAAD 5 KWARTAAL 2				
WEEK	**LUISTER EN PRAAT**	**LEES EN KYK**	**SKRYF EN AANBIED**	**TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES**
13-14	**Luister na 'n inligtingsteks bv mondelinge beskrywings van diere, plante ens** Tekste uit die onderwyser se Bronnelêer • Herken voorwerpe na aanleiding van beskrywing • Beskryf diere of plante na aanleiding van 'n prent • Skets dit wat beskryf word en etiketteer dit **Oefen luister en praat** (Kies een vir daaglikse oefening) • Dra 'n gedig of rympie voor • Speel 'n eenvoudige taalspeletjie • Gee en volg eenvoudige instruksies / aanwysings • Vertel nuus • Hervertel 'n verwante verhaal in eie woorde	**Lees inligtingstekste met visuele leidrade bv kaarte / tabelle / diagramme ens** Teks uit die handboek of leesreeks of onderwyser se Bronnelêer • Pre-lees: voorspel op grond van titel en prentjies • Gebruik verskeidenheid leesstrategieë • Lees vir spesifieke inligting • Beantwoord vrae oor die teks en grafika **Doen begripstoets, mondeling of skriftelik** **Oefen hardoplees** • Lees hardop met gepaste vlotheid, uitspraak en uitdrukking **Praat oor tekste wat gedurende selfstandige of in pare gelees is** • Hervertel die storie	**Skryf 'n kort beskrywing van voorwerpe / plante / diere / plekke aan die hand van 'n raam** • Gebruik die skryfraam effektief • Sluit besonderhede in • Gebruik lidwoorde gepas • Gebruik gepaste woordeskat • Gebruik korrekte punktuasie **Teken woorde en hul betekenisse in 'n persoonlike woordeboek op** • Gebruik woorde in sinne om die betekenis te wys	**Werk met woorde** Spel bekende woorde korrek, deur die gebruik van 'n persoonlike woordeboek • Gebruik kennis van alfabetiese volgorde en eerste letters van 'n woord om woorde in 'n woordeboek te vind. **Werk met sinne** • Versterk die gebruik van die teenwoordige tyd • Gebruik teenwoordige tyd om aksies te beskryf • Oefen tye van die werkwoord • Gebruik voorsetsels **Woordeskat in konteks** • Woorde uit gedeelde of individueel gelese tekste

GRAAD 5 KWARTAAL 2				
WEEK	**LUISTER EN PRAAT**	**LEES EN KYK**	**SKRYF EN AANBIED**	**TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES**
15-16	**Neem deel aan 'n gesprek oor 'n bekende onderwerp** Vra en antwoord eenvoudigie vrae oor die onderwerp • Kodewisseling na moedertaal mag gebruik word • Gee ander leerders 'n kans om te praat • Luister na ander en bemoedig hulle **Gee feitelike of beskrywende verslag** • Hervertel 'n onlangse gebeurtenis • Vertel gebeure in volgorde **Beoefen luister en praat vir verryking** (Kies een vir daaglikse oefening) • Dra 'n kort gedig / rympie of kortverhaal voor • Speel 'n eenvoudige taalspeletjie • Gee en volg eenvoudige instruksies / aanwysings • Vertel nuus • Teken 'n diagram van die storie	**Lees stories** Teks uit die handboek of leesreeks of onderwyser se Bronnelêer • Pre-lees: Voorspel op grond van titel en prentjies • Lees vir besonderhede en gebruik kontekstuele leidrade • Herken en lewer kommentaar op die boodskap • Verstaan die woordeskat • Beantwoord vrae oor die storie • Hervertel die storie in eie woorde **Doen begripstoets, mondeling of skriftelik** **Oefen hardoplees** • Lees hardop met gepaste vlotheid, uitspraak en uitdrukking	**Skryf 'n opstel aan die hand van 'n skryfraam** • Skryf ten minste twee paragrawe • Skakel sinne en paragrawe met behulp van voegwoorde, punktuasie ens • Gebruik nuwe woorde en punktuasie • Gebruik gepaste taal, spelling en punktuasie • Gebruik 'n woordeboek om spelling na te gaan **Teken woorde en hul betekenisse in 'n persoonlike woordeboek op** • Gebruik woorde in sinne om die betekenis te wys	**Werk met woorde** • Gebruik 'n woordeboek om spelling en betekenis na te gaan • Breek woorde in lettergrepe op **Werk met sinne** • Gebruik verskillende soort byvoeglike naamwoorde • Verstaan en gebruik werkwoorde om aksies te beskryf **Woordeskat in konteks** • Woorde uit gedeelde of individueel gelese tekste

GRAAD 5 KWARTAAL 2				
WEEK	**LUISTER EN PRAAT**	**LEES EN KYK**	**SKRYF EN AANBIED**	**TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES**
17-18	**Luister na en reageer op mondelinge vrae** • Teks uit die handboek of leesreeks of onderwyser se Bronnelêer • Volg die instruksies • Demonstreer begripof command words **Rolspeel 'n bekende situasie** • Gee ten minste 4 instruksies in die korrekte volgorde • Gebruik gepaste taal, spelling en punktuasie **Beoefen luister en praat vir verryking** (Kies een vir daaglikse oefening) • Dra 'n gedig of rympie voor or part of a story • Speel 'n eenvoudige taalspeletjie • Gee en volg eenvoudige instruksies / aanwysings	**Lees proseduretekste bv resep of instruksies vir die maak van 'n voorwerp** Teks uit die handboek of leesreeks of onderwyser se Bronnelêer • Pre-lees: voorspel op grond van titel en prentjies • Gebruik verskeidenheid leesstrategieë • Beantwoord vrae oor die teks • Volg instruksies effektief **Doen begripstoets, mondeling of skriftelik** **Oefen hardoplees** • Lees hardop met gepaste vlotheid, uitspraak en uitdrukking **Praat oor tekste wat gedurende selfstandige of in pare gelees is** • Vergelyk boeke en ander gelese tekste	**Skryf 'n resesp aan die hand van 'n skryfraam.** Tekste uit die onderwyser se Bronnelêer • Gebruik die skryfraam effektief • Sluit 'n lys van bestanddele in • Sluit 'n metode in • Gebruik gepaste woordeskat **Teken woorde en hul betekenisse in 'n persoonlike woordeboek op** • Gebruik woorde in sinne om die betekenis te wys	**Werk met woorde** • Spel bekende woorde korrek • Let op beginletters van woorde **Werk met sinne** • Gebruik bywoorde gepas • Begin om besitlike bywoorde (tyd,manier en wyse) te gebruik • Gebruik die toekomende tyd • Begin om voegwoorde te gebruik • Gebruik vraagtekens • Gebruik uitroeptekens **Woordeskat in konteks** • Woorde uit gedeelde of individueel gelese tekste
19-20	**FORMELE ASSESSERING**			

GRAAD 5 KWARTAAL 3				
WEEK	**LUISTER EN PRAAT**	**LEES EN KYK**	**SKRYF EN AANBIED**	**TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES**
21-22	**Luister na 'n mondelinge beskrywings van bv diere en plante** • Teks uit die handboek of leesreeks of onderwyser se Bronnelêer • Herken ruimte en karakters • Teken relevante inligting uit 'n storie op **Luister na en gee persoonlike vertellings** • Hervertel eie ervaringe • Beantwoord vrae oor wat eerste, tweede ens gebeur het **Oefen luister en praat** (Kies een vir daaglikse oefening) • Dra 'n gedig of rympie voor or part of a short story • Speel 'n eenvoudige taalspeletjie • Gee en volg eenvoudige instruksies / aanwysings • Vertel nuus	**Lees instruksionele teks bv resep / instruksies vir die maak van iets** Kies uit kontemporêre realistiese fiksie / tradisionele stories / persoonlike hervertellings / avontuur of werklike lewensverhale Teks uit die handboek of leesreeks of onderwyser se Bronnelêer • Pre-lees: Voorspel op grond van titel en prentjies • Verstaan die kenmerke van die teks • Gebruik leesstrategieë: gebruik kontekstuele leidrade om betekenis te skep; maak afleidings • Beantwoord vrae oor die storie • Herken ruimte en karakters **Doen begripstoets, mondeling of skriftelik** **Oefen hardoplees** • Lees hardop met gepaste vlotheid, uitspraak en uitdrukking **Lees 'n kort paragraaf** • Bespreek hoofgedagte en besonderhede **Praat oor tekste wat gedurende onafhanklike- / paarlees gelees is** • Bespreking van gelese teks	**Herskryf 'n paragraaf in eie woorde** • Gebruik die teenwoordige tyd • Herken die belangrikste gebeure **Hervertel 'n verwante verhaal in eie woorde** • Hervertel die gebeure in die korrekte volgorde • Gebruik gepaste taal, spelling en punktuasie **Teken woorde en hul betekenisse in 'n persoonlike woordeboek op** • Gebruik woorde in sinne om die betekenis te wys	**Werk met woorde** • Spel bekende woorde korrek, deur 'n persoonlike woordeboek te gebruik • Let op beginletters van woorde **Werk met sinne** • Verstaan en gebruik selfstandige naamwoorde • Versterk die gebruik van persoonlike voornaamwoorde • Versterk die begrip "byvoeglike naamwoord" • Oefen gebruik van enkelvoudige sinne • Gebruik vraagsinne effektief • Versterk die gebruik van uitroepsinne **Woordeskat in konteks** • Woorde uit gedeelde of individueel gelese tekste

GRAAD 5 KWARTAAL 3				
WEEK	**LUISTER EN PRAAT**	**LEES EN KYK**	**SKRYF EN AANBIED**	**TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES**
23-24	**Praat oor 'n bekende onderwerp** • Beplan en berei belangrike punte voor • Praat ten minste 3 sinne oor die onderwerp • Beantwoord vrae **Oefen luister en praat** (Kies een vir daaglikse oefening) • Dra 'n gedig of rympie voor of deel daarvan • Speel 'n eenvoudige taalspeletjie • Gee en volg eenvoudige instruksies / aanwysings • Vertel nuus	**Lees inligtingsteks met visuele leidrade bv kaarte / tabelle / kopkaarte ens.** Teks uit die handboek of leesreeks of onderwyser se Bronnelêer • Pre-lees: bespreek woorde verwant aan die onderwerp • Bespreek belangrikste inligting en selekteer besonderhede om vrae te beantwoord **Doen begripstoets, mondeling of skriftelik** **Oefen hardoplees** • Lees hardop met gepaste vlotheid, uitspraak en uitdrukking **Praat oor tekste wat gedurende onafhanklike- / paarlees gelees is** • Hervertel die storie in 5 sinne	**Teken, etiketteer of voltooi 'n visuele teks** Tekste uit die onderwyser se Bronnelêer • Gebruik inligting uit 'n visuele of geskrewe teks • Organiseer gedagtes logies • Gee inligting **Som op in die vorm van 'n kopkaart** • Herken ten minste drie hoofpunte **Teken woorde en hul betekenisse in 'n persoonlike woordeboek op** • Gebruik woorde in sinne om die betekenis te wys	**Werk met woorde** • Gebruik 'n woordeboek om spelling en betekenis na te gaan • Woorde vir persoonlike woordeboek **Werk met sinne** • Verstaan en gebruik selfstandige naamwoorde • Gebruik hoof- en rangtelwoorde • Begin om voornaamwoorde te gebruik • Gebruik verskillende soort byvoeglike naamwoorde **Woordeskat in konteks** • Woorde uit gedeelde of individueel gelese tekste

GRAAD 5 KWARTAAL 3				
WEEK	**LUISTER EN PRAAT**	**LEES EN KYK**	**SKRYF EN AANBIED**	**TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES**
25-26	**Luister na stories** Kies uit kontemporêre realistiese fiksie / tradisionele stories / persoonlike hervertellings / avontuur of werklike lewensverhale Teks uit die handboek of leesreeks of onderwyser se Bronnelêer • Verstaan stories, answering questions • Druk opinie uit **Hervertel die storie** • Verwys na hoofkarakters • Hervertel die storie in eie woorde • Gebruik die tye wat in die vorige graad gebruik is	**Lees instruksionele teks bv resep / instruksies vir die maak van iets** Teks uit die handboek of leesreeks of onderwyser se Bronnelêer • Bespreek karakters • Beantwoord vrae oor story • Herken die morele boodskap van die storie **Doen begripstoets, mondeling of skriftelik** **Lees gedigte / liedjies** • Bespreek onderwerp en hoofgedagte **Oefen hardoplees** • Lees hardop met gepaste vlotheid, uitspraak en uitdrukking **Praat oor tekste wat gedurende onafhanklike- / paarlees gelees is** • Bring teks in verband met eie ervaring	**Skryf 'n eenvoudige storie aan die hand van 'n skryfraam** • 'n Storie het 'n begin, middel en 'n einde **Teken woorde en hul betekenisse in 'n persoonlike woordeboek op** • Gebruik woorde in sinne om die betekenis te wys	**Werk met woorde** • Spel bekende woorde korrek, deur 'n persoonlike woordeboek te gebruik • Let op beginletters van woorde. **Werk met sinne** • Ontleed eenviudige sinne in onderwerp, gesegde en voorwerp • Begin om voegwoorde te gebruik • Ontwikkel die gebruik van die direkte rede. • Herken en gebruik indirekte rede **Woordeskat in konteks** • Woorde uit gedeelde of individueel gelese tekste
27-28	**Neem deel aan 'n gesprek oor 'n bekende onderwerp** • Vra en beantwoord vrae • Respekteer ander deur na hulle te luister • Kodewisseling na moedertaal mag gebruik word **Oefen luister en praat** (Kies een vir daaglikse oefening) • Dra 'n gedig of rympie voor or a part of a story • Speel 'n eenvoudige taalspeletjie • Gee en volg eenvoudige instruksies / aanwysings • Vertel nuus	**Lees prosedureteks bv instruksies om iets te maak** Teks uit die handboek of leesreeks of onderwyser se Bronnelêer • Volg besonderhede • Interpreteer inligting in 'n visuele teks • Bespreek volgorde van gebeure **Oefen hardoplees** • Lees hardop met gepaste vlotheid, uitspraak en uitdrukking **Doen begripstoets, mondeling of skriftelik**	**Skryf 'n inligtingsteks** • Skryf een of twee paragrawe • Organiseer gedagtes logieslogically • Gebruik 'n woordeboek om spelling na te gaan • Gebruik die skryfproses **Teken woorde en hul betekenisse in 'n persoonlike woordeboek op** • Gebruik woorde in sinne om die betekenis te wys	**Werk met woorde** • Spel bekende woorde korrek, deur 'n persoonlike woordeboek te gebruik • Woorde vir persoonlike woordeboek **Werk met sinne** • Ontwikkel begrip van die gebruik van voegwoorde • Verstaan en gebruik indirekte rede • Verstaan en gebruik negatiewe vorme **Woordeskat in konteks** • Woorde uit gedeelde of individueel gelese tekste

GRAAD 5 KWARTAAL 3				
WEEK	**LUISTER EN PRAAT**	**LEES EN KYK**	**SKRYF EN AANBIED**	**TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES**
29-30	**Neem deel aan 'n gesprek oor 'n bekende onderwerp** • Vra en beantwoord vrae • Respekteer ander deur na hulle te luister • Kodewisseling na moedertaal mag gebruik word • Vra en beantwoord meer komplekse vrae bv Wat sou jy doen...? **Neem deel aan 'n rolspel** Teks uit die handboek of leesreeks of onderwyser se Bronnelêer • Ontwikkel 'n geloofwaardige storielyn • Spreek woorde hoorbaar en korrek uit **Beoefen luister en praat vir verryking** (Kies een vir daaglikse oefening) • Dra 'n gedig of rympie voor or a part of a story • Speel 'n eenvoudige taalspeletjie • Gee en volg eenvoudige instruksies / aanwysings • Vertel nuus	**Lees 'n teks** Teks uit die handboek of leesreeks of onderwyser se Bronnelêer • Pre-lees: voorspel op grond van titel en prentjies • Gebruik leesstrategieë: bespreek kontekstuele leidrade • Herken die verhaallyn • Bespreek karakter, ruimte en gebeure • Doen begripstoets, mondeling of skriftelik **Oefen hardoplees** • Lees hardop met gepaste uitdrukking wat begrip van die teks demonstreer • Lees hardop met gepaste uitspraak, tempo en luidheid. **Praat oor tekste wat gedurende selfstandige of in pare gelees is** • Vergelyk boeke en ander gelese tekste	**Skryf 'n kort dialoog aan die hand van 'n raam** • Kies gepaste karakters • Organiseer die skryftuk op logiese wyse • Gebruik die direkte rede • Gebruik 'n informele skryfstyl • Gebruik gepaste punktuasie • Gebruik die skryfproses **Teken woorde en hul betekenisse in 'n persoonlike woordeboek op** • Gebruik woorde in sinne om die betekenis te wys	**Werk met woorde** • Gebruik 'n woordeboek om spelling en betekenis na te gaan • Versterk meervoudsvorme **Werk met sinne** • Gebruik die geslagsvorme van sommige selfstandige naamwoorde • Hersien die gebruik van "'n" en "die" met selfstandige naamwoorde. • Gebruik die eenvoudige vorm van werkwoorde (teenwoordig, verlede en toekomstig) • Versterk die begrip van tye van die werkwoord • Hersien die gebruik van voegwoorde **Woordeskat in konteks** • Woorde uit gedeelde of individueel gelese tekste

GRAAD 5 KWARTAAL 4				
WEEK	**LUISTER EN PRAAT**	**LEES EN KYK**	**SKRYF EN AANBIED**	**TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES**
31-32	**Luister na 'n kort storie** Kies uit kontemporêre realistiese fiksie / tradisionele stories / persoonlike hervertellings / avontuur of werklike lewensverhale Teks uit die handboek of leesreeks of onderwyser se Bronnelêer • Verstaan stories • Beantwoord vrae • Vra gepaste vrae en beantwoord vrae • Antwoord vrae en stel meer komplekse vrae soos Waarom...? Wat dink jy..?	**Lees instruksionele teks bv resep / instruksies vir die maak van iets of 'n gedig of 'n liedjie** Teks uit die handboek of leesreeks of onderwyser se Bronnelêer • Pre-lees: voorspel op grond van titel en prentjies • Gebruik leesstrategieë: gebruik kontekstuele leidrade om betekenis te skep • Bespreek hoofgedagte en ander besonderhede • Herken die volgorde van gebeure • Herken ruimte en karakters • Antwoord vrae en stel meer komplekse vrae soos Waarom...? Wat dink jy..? • Doen begripstoets, mondeling of skriftelik **Oefen hardoplees** • Lees hardop met gepaste vlotheid, uitspraak en uitdrukking **Praat oor tekste wat gedurende onafhanklike- / paarlees gelees is** • Bespreek die teks	**Skryf 'n hervertelling aan die hand van 'n skryfraam.** • Vertel 'n verhaal in volgorde **Skryf 'n eenvoudige paragraaf aan die hand van 'n skryfraam** • Gebruik verhaalstruktuur • Skakel sinne en paragrawe met behulp van voegwoorde, punktuasie ens • Gebruik korrekte tye van die werkwoord • Gebruik 'n woordeboek om spelling na te gaan • Gebruik die skryfproses **Teken woorde en hul betekenisse in 'n persoonlike woordeboek op** • Gebruik woorde in sinne om die betekenis te wys	**Werk met woorde** • Spel bekende woorde korrek, deur 'n persoonlike woordeboek te gebruik • Woorde vir persoonlike woordeboek **Werk met sinne** • Verstaan en gebruik selfstandige naamwoorde • Versterk die gebruik van persoonlike voornaamwoorde • Gebruik verskillende soort byvoeglike naamwoorde • Oefen gebruik van enkelvoudige sinne **Woordeskat in konteks** • Woorde uit gedeelde of individueel gelese tekste

GRAAD 5 KWARTAAL 4				
WEEK	**LUISTER EN PRAAT**	**LEES EN KYK**	**SKRYF EN AANBIED**	**TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES**
33-34	**Neem deel aan 'n bespreking** • Bespreek bekende onderwerpe • Neem beurte, respekteer ander en hul menings **Oefen luister en praat** (Kies een vir daaglikse oefening) • Dra 'n gedig of rympie voor • Speel 'n eenvoudige taalspeletjie • Gee en volg eenvoudige instruksies / aanwysings • Vertel nuus	**Lees 'n inligtingsteks** Teks uit die handboek of leesreeks of onderwyser se Bronnelêer • Pre-lees: voorspel op grond van titel en prente • Beantwoord vrae • Bespreek hoofgedagte en spesifieke besonderhede **Doen begripstoets, mondeling of skriftelik** **Oefen hardoplees** • Lees hardop met gepaste vlotheid, uitspraak en uitdrukking **Lees en verstaan 'n plakkaat** • Pre-lees: bespreek prentjies • Interpreteer inligting • Bespreek die inhoud van die teks	**Skryf 'n inligtingsteks aan die hand van 'n skryfraam.** • Kies gepaste onderwerp • Sluit gepaste inligting in • Gebruik die skryfproses met ondersteuning • Gebruik 'n woordeboek om spelling na te gaan **Ontwerp 'n plakkaat** • Sluit gepaste inligting in • Sluit 'n prentjie in • Gebruik skrifgrootte effektief • Bied 'n netjiese finale weergawe aan **Teken woorde en hul betekenisse in 'n persoonlike woordeboek op** • Gebruik woorde in sinne om die betekenis te wys	**Werk met woorde** • Gebruik 'n woordeboek om spelling en betekenis na te gaan • Woorde met lang en kort vokale **Werk met sinne** • Gebruik selfstandige naamwoorde en voornaamwoorde • Versterk die gebruik van byvoeglike naamwoorde **Woordeskat in konteks** • Woorde uit gedeelde of individueel gelese tekste

GRAAD 5 KWARTAAL 4				
WEEK	**LUISTER EN PRAAT**	**LEES EN KYK**	**SKRYF EN AANBIED**	**TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES**
35-36	**Luister na 'n kort storie** Kies uit kontemporêre realistiese fiksie / tradisionele stories / persoonlike hervertellings / avontuur of werklike lewensverhale Teks uit die handboek of leesreeks of onderwyser se Bronnelêer • Herken die verhaallyn, karakters en gebeure • Antwoord letterlike vrae oor die verhaal **Hervertel die verhaal in eie woorde** • Vertel in die korrekte volgorde **Oefen luister en praat** (Kies een vir daaglikse oefening) • Dra 'n gedig of rympie voor • Speel 'n eenvoudige taalspeletjie • Gee en volg eenvoudige instruksies / aanwysings • Vertel nuus • Hervertel gebeure in die korrekte volgorde aan die hand van voegwoorde	**Lees 'n kort storie** Teks uit die handboek of leesreeks of onderwyser se Bronnelêer • Pre-lees: voorspel op grond van titel en prentjies • Gebruik leesstrategieë: gebruik kontekstuele leidrade om betekenis te skep • Bespreek hoofgedagte en ander besonderhede • Herken die volgorde van gebeure • Herken ruimte en karakters • Antwoord vrae en stel meer komplekse vrae soos Waarom...? Wat dink jy..?	**Skryf 'n hervertelling aan die hand van 'n skryfraam. in a frame** • Vertel 'n verhaal in volgorde • Gebruik gepaste taal, woordeskat en spelling • Gebruik die skryfproses **Gebruik 'n woordeboek om spelling na te gaan** • Teken woorde en hul betekenisse in 'n persoonlike woordeboek op • Gebruik woorde in sinne om die betekenis te wys	**Werk met woorde** • Spel bekende woorde korrek, deur 'n persoonlike woordeboek te gebruik • Versterk enkelvoud en meervoud **Werk met sinne** • Versterk die begrip van tye van die werkwoord • Versterk die gebruik van modale hulpwerkwoorde • Gebruik bywoorde van tyd • Gebruik voorsetsels **Woordeskat in konteks** • Woorde uit gedeelde of individueel gelese tekste

GRAAD 5 KWARTAAL 4				
WEEK	**LUISTER EN PRAAT**	**LEES EN KYK**	**SKRYF EN AANBIED**	**TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES**
37-38	**Neem deel aan 'n gesprek oor 'n bekende onderwerp** • Vra en beantwoord vrae • Respekteer ander deur na hulle te luister • Luister na ander en moedig hulle aan om te praat • Kodewisseling na moedertaal mag gebruik word Oefen luister en praat (Kies een vir daaglikse oefening) • Dra 'n gedig of rympie voor • Speel 'n eenvoudige taalspeletjie • Gee en volg eenvoudige instruksies / aanwysings • Vertel nuus	**Lees gedigte** • Pre-lees: Voorspel op grond van titel en prentjies • Gebruik leesstrategieë: gebruik kontekstuele leidrade om betekenis te skep • Beantwoord vrae oor die gedig • Druk gevoelens uit wat deur die gedig ontlok is • Bespreek rym en vergelyking **Oefen hardoplees** • Lees hardop met gepaste vlotheid, uitspraak en uitdrukking	**Ontwerp 'n plakkaat** • Sluit gepaste inligting in • Sluit 'n prentjie in • Gebruik skrifgrootte effektief • Bied 'n netjiese finale weergawe aan Skryf 'n inligtingsteks aan die hand van 'n skryfraam. • Kies gepaste inligting • Skryf een of twee paragrawe • Gebruik gepaste spelling en punktuasie • Gebruik voegwoorde • Gebruik die skryfproses	**Werk met woorde** • Gebruik 'n woordeboek om spelling en betekenis na te gaan • Versterk enkelvoud en meervoud **Werk met sinne** • Ontwikkel begrip van die gebruik van voegwoorde • Gebruik bywoorde gepas **Woordeskat in konteks** • Woorde uit gedeelde of individueel gelese tekste
39-40	**FORMELE ASSESSERING**			

GRAAD 6

GRAAD 6 KWARTAAL 1				
WEEK	**LUISTER EN PRAAT**	**LEES EN KYK**	**SKRYF EN AANBIED**	**TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES**
1-2	**Luister na 'n kort storie met diagloog** Kies uit kontemporêre realistiese fiksie / tradisionele stories / persoonlike hervertellings / avontuur of werklike lewensverhale Teks uit die handboek of leesreeks of onderwyser se Bronnelêer • Beantwoord vrae om begrip te demonstreer • Gee 'n persoonlike respons op die verhaal **Beoefen luister en praat vir verryking** (Kies een vir daaglikse oefening) • Dra 'n gedig voor • Speel 'n taalspeletjie • Gee en volg aanwysings • Bespreek 'n onderwerp	**Lees 'n kort storie** Kies uit kontemporêre realistiese fiksie / tradisionele stories / persoonlike hervertellings / avontuur of werklike lewensverhale Teks uit die handboek of leesreeks of onderwyser se Bronnelêer • Pre-lees: Voorpsel op grond van titel en prentjies • Gebruik leesstrategieë bv voorspelling op grond van titel en prentjies • Bespreek nuwe woorde uit die gelese teks • Bespreek die titel en ruimte van die teks • Antwoord eenvoudige vrae oor die storie **Oefen hardoplees** • Lees hardop met gepaste vlotheid, uitspraak en uitdrukking	**Skryf 'n paragraaf aan die hand van 'n skryfraam.** • Gebruik 'n skryfraam • Skryf 'n gepaste begin aan die hand van 'n skryfraam. • Gebruik voegwoorde • Skryf 'n gepaste einde aan die hand van 'n skryfraam. • Gebruik gepaste taal, woordeskat, speling en punktuasie **Gebruik die skryfproses** • Ruil idees oor 'n onderwerp • Skryf 'n eerste weergawe • Hersien • Redigeer • Skryf finale kopie • Bied netjiese finale weergawe aan **Teken woorde en hul betekenisse in 'n persoonlike woordeboek op** • Gebruik woorde in sinne om die betekenis te wys	**Werk met woorde** • Spel bekende woorde korrek, deur 'n persoonlike woordeboek te gebruik • Bou op klankkennis van woordfamilies om woorde te spel . • Bou op sigwoordeskat en hoëfrekwensie woorde **Werk met sinne** • Verstaan en gebruik telbare selfstandige naamwoorde • Versterk die gebruik van persoonlike voornaamwoorde • Oefen gebruik van enkelvoudige sinne • Versterk die gebruik van tye van die werkwoord **Woordeskat in konteks** • Woorde uit gedeelde of individueel gelese tekste

GRAAD 6 KWARTAAL 1				
WEEK	**LUISTER EN PRAAT**	**LEES EN KYK**	**SKRYF EN AANBIED**	**TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES**
3-4	**Onderhou 'n gesprek oor 'n bekende onderwerp** • Vra en beantwoord vrae • Respekteer ander deur na hulle te luister **Beoefen luister en praat vir verryking** (Kies een vir daaglikse oefening) • Dra 'n gedig voor • Speel 'n taalspeletjie • Bespreek 'n bekende onderwerp	**Lees 'n eenvoudige beskrywende / verhalende teks** Teks uit die handboek of leesreeks of onderwyser se Bronnelêer • Pre-lees: Voorpsel op grond van titel en prentjies • Gebruik leesstrategieë: gebruik kontekstuele leidrade om betekenis te skep • Bespreek nuwe woorde uit die gelese teks • Antwoord eenvoudige vrae oor tekste **Doen begripstoets, mondeling of skriftelik** **Praat oor tekste wat gedurende onafhanklike- / paarlees gelees is** • Gee 'n mening en motiveer dit	**Skryf 'n eenvoudige nota** • Bespreek die kenmerke van 'n persoonlike nota • Gebruik 'n skryfraam • Is bewus van teikengehoor • Redigeer eie skryfwerk deur taalgebruik en spelling na te gaan **Gebruik die skryfproses** • Ruil idees oor 'n onderwerp • Skryf 'n eerste weergawe • Hersien • Redigeer • Skryf finale kopie • Bied netjiese finale weergawe aan **Teken woorde en hul betekenisse in 'n persoonlike woordeboek op** • Gebruik woorde in sinne om die betekenis te demonstreer	**Werk met woorde** • Gebruik 'n woordeboek om spelling en betekenis na te gaan • Gebruik kennis van alfabetiese volgorde en eerste letters van 'n woord om woorde in 'n woordeboek te vind. • Breek woorde in lettergrepe op **Werk met sinne** • Hersien die gebruik van “'n” en “die” met selfstandige naamwoorde. • Versterk die gebruik van tye van die werkwoord • Verstek die gebruik van byvoeglike naamwoorde en bywoorde **Woordeskat in konteks** • Woorde uit gedeelde of individueel gelese tekste

GRAAD 6 KWARTAAL 1				
WEEK	**LUISTER EN PRAAT**	**LEES EN KYK**	**SKRYF EN AANBIED**	**TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES**
5-6	**Luister na 'n kort storie** Kies uit kontemporêre realistiese fiksie / tradisionele stories / persoonlike hervertellings / avontuur of werklike lewensverhale • Verstaan basiese vrae **Beoefen luister en praat vir verryking** (Kies een vir daaglikse oefening) • Dra 'n gedig of deel daarvan voor • Speel 'n taalspeletjie • Bespreek 'n bekende onderwerp	**Lees 'n teks** Kies uit kontemporêre realistiese fiksie / tradisionele stories / persoonlike hervertellings / avontuur of werklike lewensverhale Teks uit die handboek of leesreeks of onderwyser se Bronnelêer • Pre-lees: Voorpsel op grond van titel en prentjies • Gebruik leesstrategieë: gebruik kontekstuele leidrade om betekenis te skep • Bespreek nuwe woorde uit die gelese teks • Beantwoord vrae oor die teks **Oefen hardoplees** • Lees hardop met gepaste uitdrukking, vlotheid, tempo en uitdrukking **Praat oor tekste wat gedurende onafhanklike- / paarlees gelees is** • Bespreek eie gevoelens	**Skryf vir persoonlike refleksies aan die hand van 'n skryfraam.** • Bespreek die kenmerke van dagboeke • Maak gebruik van die skryfraam • Gebruik 'n informele skryfstyl • Hervertel ‘n verhaal in die korrekte volgorde • Gebruik voegwoorde • Gebruik gepaste taal, spelling en punktuasie **Teken woorde en hul betekenisse in 'n persoonlike woordeboek op** • Gebruik woorde in sinne om die betekenis te wys	**Werk met woorde** • Spel bekende woorde korrek, deur 'n persoonlike woordeboek te gebruik • Gebruik kennis van alfabetiese volgorde en eerste letters van 'n woord om woorde in 'n woordeboek te vind. **Werk met sinne** • Versterk die gebruik van persoonlike voornaamwoorde • Verstaan en gebruik werkwoorde om aksies te beskryf • Versterk die gebruik van voorsetsels • Gebruik voegwoorde effektief, • Gebruik sinne in vraagvorm • Gebruik hoofletters gepas **Woordeskat in konteks** • Woorde uit gedeelde of individueel gelese tekste

GRAAD 6 KWARTAAL 1				
WEEK	**LUISTER EN PRAAT**	**LEES EN KYK**	**SKRYF EN AANBIED**	**TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES**
7-8	**Luister na en bespreek basiese instruksies** • Reageer fisies op vrae • Gebruik voegwoorde • Gebruik die korrekte volgorde **Beoefen luister en praat vir verryking** (Kies een vir daaglikse oefening) • Dra 'n gedig vooror song or a part of a story • Speel 'n taalspeletjie • Gee en volg aanwysings • Bespreek 'n onderwerp	**Lees prosedureteks met visuele illustrasies bv instruksies om iets te maak** Teks uit die handboek of leesreeks of onderwyser se Bronnelêer • Pre-lees: Voorpsel op grond van titel en prentjies • Gebruik leesstrategieë: bespreek visuele leidrade en interpreteer inligting • Volg instruksies **Oefen hardoplees** • Lees hardop met gepaste uitdrukking, vlotheid, tempo en uitdrukking **Doen begripstoets, mondeling of skriftelik** **Doen 'n blokkiesraaisel vir verryking** • Gebruik gepaste woordeskat • Spel bekende woorde korrek • Verduidelik die betekenis van nuwe woorde en gebruik dit in sinne	**Voltooi 'n visuele teks met diagramme, prentjies ens** • Bring gepaste etikette aan • Sluit gepaste inligting in • Gebruik kernwoorde gepas **Teken woorde en hul betekenisse in 'n persoonlike woordeboek op** • Gebruik woorde in sinne om die betekenis te wys	**Werk met woorde** • Gebruik 'n woordeboek om spelling na te gaan **Werk met sinne** • Gebruik die bevelvorm van sinne • Gebruik hoof- en rangtelwoorde • Gebruik die negatiewe stelvorm • Gebruik modale hulpwerkwoorde • Gebruik tye van die werkwoord effektief • Gebruik voorsetsels • Verstaan en gebruik negatiewe vorme **Woordeskat in konteks** • Woorde uit gedeelde of individueel gelese tekste • Sinonieme (woorde met skynbaar dieselfde betekenis)

GRAAD 6 KWARTAAL 1				
WEEK	**LUISTER EN PRAAT**	**LEES EN KYK**	**SKRYF EN AANBIED**	**TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES**
9-10	**Luister na gedigte / liedjies** Tekste uit die onderwyser se Bronnelêer • Gebruik mondelinge beskrywing om persone te identifiseer **Speel 'n taalspeletjie vir verryking** • Gee en volg aanwysings • Neem beurte **Voltooi 'n visuele teks met prente, diagramme ens** • Voltooi die speletjie in die tyd toegeken	**Lees gedigte** Tekste uit die onderwyser se Bronnelêer • Bespreek onderwerp en hoofgedagte • Verstaan eenvoudige elemente van poësie • Bespreek nuwe woorde uit die gelese teks • Gebruik 'n woordeboek **Doen begripstoets, mondeling of skriftelik** **Oefen hardoplees** • Lees hardop met gepaste vlotheid, uitspraak en uitdrukking	**Skryf 'n beskrywing van 'n persoon of voorwerp** • Kies gepaste inhoud • Fokus op fisiese beskrywing • Skryf op kreatiewe wyse, met bywoorde en byvoeglike naamwoorde • Redigeer eie skryfwerk, korrigeer spelling **Teken woorde en hul betekenisse in 'n persoonlike woordeboek op** • Gebruik woorde in sinne om die betekenis te wys • Gebruik die skryfproses • Ruil idees oor 'n onderwerp • Skryf 'n eerste weergawe • Hersien • Redigeer • Skryf finale kopie • Bied netjiese finale weergawe aan	**Werk met woorde** • Spel bekende woorde korrek, deur 'n persoonlike woordeboek te gebruik **Werk met sinne** • Verstaan en gebruik die besitlike vorm van die selfstandige naamwoord • Herken en gebruik stofname of massaname • Gebruik verskillende soort byvoeglike naamwoorde • Verstek die gebruik van die tye van die werkwoord **Woordeskat in konteks** • Woorde uit gedeelde of individueel gelese tekste • Ondersoek woordvorming (samestellings)

GRAAD 6 KWARTAAL 2				
WEEK	**LUISTER EN PRAAT**	**LEES EN KYK**	**SKRYF EN AANBIED**	**TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES**
11-12	**Luister na 'n kort storie** Kies uit kontemporêre realistiese fiksie / tradisionele stories / persoonlike hervertellings / avontuur of werklike lewensverhale Teks uit die handboek of leesreeks of onderwyser se Bronnelêer • Antwoord letterlike vrae oor die verhaal • Teken relevante inligting uit 'n storie op • Hervertel 'n verhaal **Beoefen luister en praat vir verryking** (Kies een vir daaglikse oefening) • Dra 'n gedig voor • Speel 'n taalspeletjie • Gee en volg aanwysings • Bespreek 'n onderwerp	**Lees 'n kort storie** Teks uit die handboek of leesreeks of onderwyser se Bronnelêer • Pre-lees: voorspel op grond van titel en prente • Gebruik leesstrategieë: gebruik kontekstuele leidrade om betekenis te skep • Bespreek nuwe woorde • Identifiseer gebeure in korrekte volgorde, ruimte en karakters • Druk oorsaak en gevolg uit • Gebruik 'n woordeboek **Doen begripstoets, mondeling of skriftelik** **Oefen hardoplees** • Lees hardop met gepaste vlotheid, uitspraak en uitdrukking **Praat oor tekste wat gedurende onafhanklike- / paarlees gelees is** • Gee 'n mening en motiveer dit	**Skryf 'n eenvoudige storie** • Gebruik die storiestruktuur as 'n skryfraam • Skryf 'n gepaste openingsin • Gebruik voegwoorde • Gebruik byvoeglike naamwoorde • Skryf gepaste einde • Bly by die onderwerp • Skakel sinne en paragrawe met behulp van voegwoorde, punktuasie ens • Gebruik gepaste taal, spelling en punktuasie • Gebruik 'n woordeboek om spelling na te gaan **Skryf 'n paragraaf om 'n mening uit te druk** • Skryf 2-3 sinne • Kies gepaste inligting • Gee 'n mening en motiveer dit • Verduidelik op betekenisvolle wyse **Teken woorde en hul betekenisse in 'n persoonlike woordeboek op** • Gebruik woorde in sinne om die betekenis te wys **Gebruik die skryfproses** • Ruil idees oor 'n onderwerp • Skryf 'n eerste weergawe • Hersien • Redigeer • Skryf finale kopie • Bied netjiese finale weergawe aan	**Werk met woorde** • Spel bekende woorde korrek, deur 'n persoonlike woordeboek te gebruik **Werk met sinne** • Verstaan en gebruik stofname bv sout • Versterk die gebruik van betreklike voornaamwoorde • Versterk die gebruik van byvoeglike naamwoorde • Versterk die gebruik van werkwoorde • Versterk die Teenwoordige en Verlede tyd • Begin om modale hulpwerkwoorde te gebruik **Woordeskat in konteks** • Woorde uit gedeelde of individueel gelese tekste

GRAAD 6 KWARTAAL 2				
WEEK	**LUISTER EN PRAAT**	**LEES EN KYK**	**SKRYF EN AANBIED**	**TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES**
13-14	**Luister na 'n mondelinge beskrywings van bv diere en plante** Tekste uit die onderwyser se Bronnelêer • Herken voorwerpe op grond van beskrywings • Beskryf waarvoor iets gebruik word • Onderskei dele van die geheel • Teken en etiketteer dit • Gebruik gepaste woordeskat uit ander vakke **Oefen luister en praat** (Kies een vir daaglikse oefening) • Dra 'n gedig voor • Speel 'n taalspeletjie • Gee en volg aanwysings • Bespreek 'n onderwerp	**Lees inligtingstekste uit ander vakke**. Tekste uit die onderwyser se Bronnelêer • Pre-lees: bespreek die onderwerp • Lees 'n paragraaf en identifiseer die hoofgedagte en onderwerpsin • Beantwoord vrae oor die teks en grafika bv kaarte, tabelle ens **Praat oor tekste wat gedurende onafhanklike- / paarlees gelees is** • Som gelese gedeeltes op	**Skryf 'n beskrywing van 'n persoon of voorwerp** • Sluit gepaste inligting en besonderhede in • Beskryf fisiese voorkoms • Gebruik lidwoorde gepas • Gebruik gepaste woordeskat • Gebruik korrekte punktuasie • Skryf eerste weergawe, hersien en herskryf **Ontwerp, teken en etiketteer visuele tekste bv kaarte, tabelle ens** • Gebruik inligting uit 'n visuele of geskrewe teks • Sluit besonderhede in • Gebruik kernwoorde gepas and phrases • Gebruik gepaste woordeskat **Teken woorde en hul betekenisse in 'n persoonlike woordeboek op** • Gebruik woorde in sinne om die betekenis te wys **Gebruik die skryfproses** • Ruil idees oor 'n onderwerp • Skryf 'n eerste weergawe • Hersien • Redigeer • Skryf finale kopie • Bied netjiese finale weergawe aan	**Werk met woorde** • Gebruik 'n woordeboek om spelling en betekenis na te gaan • Versterk enkelvoud en meervoud **Werk met sinne** • Gebruik stofname of massaname • Begin om besitlike voornaamwoorde te gebruik • Gebruik verskillende soort byvoeglike naamwoorde • Gebruik bywoorde gepas • Ontwikkel begrip van die gebruik van voegwoorde **Woordeskat in konteks** • Woorde uit gedeelde of individueel gelese tekste

GRAAD 6 KWARTAAL 2				
WEEK	**LUISTER EN PRAAT**	**LEES EN KYK**	**SKRYF EN AANBIED**	**TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES**
15-16	**Luister na die hervertelling van 'n gebeurtenis** • Herken die belangrikste idees en mense • Beantwoord vrae oor wat eerste gebeur het, tweede ens **Rolspeel 'n bekende situasie** • Gebruik gepaste taal en aksies • Organiseer gedagtes logies **Beoefen luister en praat vir verryking** (Kies een vir daaglikse oefening) • Dra 'n gedig voor • Speel 'n taalspeletjie • Hervertel 'n verhaal	**Lees stories** Kies uit kontemporêre realistiese fiksie / tradisionele stories / persoonlike hervertellings / avontuur of werklike lewensverhale Teks uit die handboek of leesreeks of onderwyser se Bronnelêer • Pre-lees: voorspel op grond van titel en prente • Lees vir besonderhede en gebruik kontekstuele leidrade • Verstaan die woordeskat • Antwoord vrae oor die verhaal (bv inhoud en boodskap) **Oefen hardoplees** • Lees hardop met gepaste vlotheid, uitspraak en uitdrukking • Lees persoonlike en sosiale tekste bv dagboek of brief • Lewer kommentaar op hoofgedagtes • Lees vir besonderhede en herken styl • Lewer kommentaar op formaat en aanhef **Praat oor tekste wat gedurende onafhanklike- / paarlees gelees is** • Lê verbande met eie lewe	**Skryf 'n eenvoudige, persoonlike brief** • Bespreek die kenmerke van 'n informele brief bekend • Gebruik 'n skryfraam • Gebruik 'n informele skryfstyl • Skryf twee kort pargawe aan die hand van 'n skryfraam. • Gebruik nuwe woorde en punktuasie • Gebruik gepaste taal, spelling en punktuasie **Gebruik die skryfproses** • Ruil idees oor 'n onderwerp • Skryf 'n eerste weergawe • Hersien • Redigeer • Skryf finale kopie • Bied netjiese finale weergawe aan **Teken woorde en hul betekenisse in 'n persoonlike woordeboek op** • Gebruik woorde in sinne om die betekenis te wys	**Werk met woorde** • Spel bekende woorde korrek, deur 'n persoonlike woordeboek te gebruik **Werk met sinne** • Gebruik die eenvoudige vorm van werkwoorde (teenwoordig, verlede en toekomstig) • Gebruik bywoorde van tyd (frekwensie) • Begin om voegwoorde te gebruik **Woordeskat in konteks** • Woorde uit gedeelde of individueel gelese tekste • Antonieme (woorde met teenoorgestelde betekenis)

GRAAD 6 KWARTAAL 2				
WEEK	**LUISTER EN PRAAT**	**LEES EN KYK**	**SKRYF EN AANBIED**	**TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES**
1 7-18	**Voer 'n onderhoud en teken respones op (met grafika)** • Vra en beantwoord vrae • Hanteer onderhoude op bedagsame wyse • Teken inligting akkuraat op • Gebruik die korrekte struktuur • Gebruik kernwoorde gepas **Onderhou 'n gesprek oor 'n bekende onderwerp** • Luister na en gee ander geleentheid om te praat • Vra en beantwoord vrae • Gee 'n mening en motiveer dit	**Lees besonderhede in teks; let op styl** • Teks uit die handboek of leesreeks of onderwyser se Bronnelêer • Pre-lees: bespreek die onderwerp en woordeskat • Lees 'n paragraaf en identifiseer die hoofgedagte en onderwerpsin • Beantwoord vrae oor die teks en grafika • Soeklees vir spesifieke inligting **Doen begripstoets, mondeling of skriftelik** **Oefen hardoplees** • Lees hardop met gepaste vlotheid, uitspraak en uitdrukking **Los woordraaisels op vir verryking** • Gebruik gepaste woordeskat • Spel bekende woorde korrek • Verduidelik die betekenis van nuwe woorde en gebruik dit in sinne • Gebruik 'n woordeboek **Praat oor tekste wat gedurende onafhanklike- / paarlees gelees is** • Vergelyk boeke en ander gelese tekste	**Ontwikkel 'n eenvoudige vraelys** • Formuleer vrae duidelik • Laat ruimte vir antwoorde • Gebruik die vraagvorm van sinne korrek **Skryf 'n paragraaf om 'n mening uit te druk** • Skryf 3-4 sinne met ondersteuning • Kies gepaste inligting • Gee 'n mening en motiveer dit • Verduidelik op betekenisvolle wyse **Gebruik die skryfproses** • Ruil idees oor 'n onderwerp • Skryf 'n eerste weergawe • Hersien • Redigeer • Skryf finale kopie • Bied netjiese finale weergawe aan **Teken woorde en hul betekenisse in 'n persoonlike woordeboek op** • Gebruik woorde in sinne om die betekenis te wys	**Werk met woorde** • Gebruik 'n woordeboek om spelling en betekenis na te gaan • Lettergrepe: kort en lank **Werk met sinne** • Oefen tye van die werkwoord • Versterk die gebruik van die teenwoordige tyd • Begin om modale hulpwerkwoorde te gebruik • Begin om bywoorde te gebruik **Woordeskat in konteks** • Woorde uit gedeelde of individueel gelese tekste • Antonieme (woorde met teenoorgestelde betekenis)
19-20	**FORMELE ASSESSERING**			

GRAAD 6 KWARTAAL 3				
WEEK	**LUISTER EN PRAAT**	**LEES EN KYK**	**SKRYF EN AANBIED**	**TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES**
21-22	**Luister na 'n mondelinge beskrywings van bv diere en plante** Teks uit die handboek of leesreeks of onderwyser se Bronnelêer • Herken plekke • Teken relevante inligting uit ‘n storie op • Herken ooreenkomste en verskille **Beoefen luister en praat vir verryking** (Kies een vir daaglikse oefening) • Dra 'n gedig voor • Speel 'n taalspeletjie • Gee en volg aanwysings • Hervertel gebeure in die korrekte volgorde aan die hand van voegwoorde	**Lees instruksionele teks bv resep / instruksies vir die maak van iets** Teks uit die handboek of leesreeks of onderwyser se Bronnelêer • Pre-lees: Voorspel op grond van titel en prentjies • Beskryf kenmerke van die teks • Gebruik leesstrategieë: gebruik kontekstuele leidrade om betekenis te skep; maak afleidings • Beantwoord vrae oor die storie • Herken ruimte en karakters • Beskryf oorsaak en gevolg bv Wat het gebeur? Waarom? **Lees persoonlike briewe vir verryking** • Herken die belangrikste gedagtes • Antwoord letterlike vrae oor die verhaal • Herken kermerke van 'n teks	**Skryf dagboekinskrywings** • Kies gepaste inligting vir die onderwerp • Gebruik die gepaste skryfraam • Hervertel ‘n verhaal in die korrekte volgorde • Gebruik voegwoorde • Gebruik gepaste taal, spelling en punktuasie **Gebruik die skryfproses** • Ruil idees oor 'n onderwerp • Skryf 'n eerste weergawe • Hersien • Redigeer • Skryf finale kopie • Bied netjiese finale weergawe aan **Teken woorde en hul betekenisse in 'n persoonlike woordeboek op** • Gebruik woorde in sinne om die betekenis te wys	**Werk met woorde** • Spel bekende woorde korrek, deur 'n persoonlike woordeboek te gebruik • Versterk meervoude **Werk met sinne** • Bou op die gebruik van selfstandige naamwoorde • Verstek die gebruik van die tye van die werkwoord • Gebruik modale hulpwerkwoorde • Begin om voegwoorde te gebruik **Woordeskat in konteks** • Woorde uit gedeelde of individueel gelese tekste • Sinonieme (woorde met skynbaar dieselfde betekenis)

GRAAD 6 KWARTAAL 3				
WEEK	**LUISTER EN PRAAT**	**LEES EN KYK**	**SKRYF EN AANBIED**	**TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES**
23-24	**Luister na 'n praatjie oor 'n sosiale aangeleentheid** • Vra en beantwoord vrae • Bespreek die hoofgedagte • Gee 'n mening • Respekteer ander deur na hulle te luister **Lewer 'n praatjie oor 'n sosiale aangeleetheid** • Kies gepaste onderwerp en inhoud • Bly by die onderwerp • Organiseer gedagtes logies	**Lees inligtingstekste met visuele leidrade bv kaarte / tabelle / diagramme ens.** Teks uit die handboek of leesreeks of onderwyser se Bronnelêer • Pre-lees: soek belangrike woorde • Vra en beantwoord vrae • Kies gepaste inligting • Som op in die vorm van kopkaart **Doen begripstoets, mondeling of skriftelik** **Oefen hardoplees** • Lees hardop met gepaste vlotheid, uitspraak en uitdrukking	**Skryf inligtingsteks met grafika bv tabelle / kaarte / diagramme ens** • Lees geselekteerde teks • Gebruik inligting uit teks om bv om byskrifte op tabelle of kaarte aan te bring **Skryf teks in 'n ander vorm oor bv storie na plakkaat** • Skryf teks in 'n ander vorm oor bv storie na grafiek of tabel • Ontleed inligting **Skryf 'n kort verslag aan die hand van 'n raam** • Evalueer die inligting • Gebruik gepaste struktuur vir 'n verslag	**Werk met woorde** • Gebruik 'n woordeboek om spelling en betekenis na te gaan **Werk met sinne** • Gebruik die geslagsvorme van sommige selfstandige naamwoorde • Versterk die gebruik van byvoeglike naamwoorde • Oefen gebruik van enkelvoudige sinne • Verstek die gebruik van die tye van die werkwoord **Woordeskat in konteks** • Woorde uit gedeelde of individueel gelese tekste • Woorde verwant aan mekaar soos omslag en bladsy (die leksikale veld "boek")

GRAAD 6 KWARTAAL 3				
WEEK	**LUISTER EN PRAAT**	**LEES EN KYK**	**SKRYF EN AANBIED**	**TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES**
25-26	**Luister na 'n liedjie of gedig** Tekste uit die onderwyser se Bronnelêer • Herroep hoofgedagtes • Bespreek hoofgedagte • Lê verbande met eie ervaring • Herken rym • Druk gevoelens uit wat deur die gedig ontlok is • Dra 'n liedjie of dele daarvan voor **Oefen luister en praat** (Kies een vir daaglikse oefening) • Dra 'n gedig voor • Speel 'n taalspeletjie • Gee en volg aanwysings • Bespreek 'n onderwerp	**Lees gedigte or songs** • Pre-lees: Voorspel op grond van titel en prentjies • Gebruik leesstrategieë: gebruik kontekstuele leidrade om betekenis te skep • Beantwoord vrae oor die gedig • Druk gevoelens uit wat deur die gedig ontlok is • Bespreek rym • Bespreek vergelyking **Oefen hardoplees** • Lees hardop met gepaste uitdrukking wat begrip demonstreer • Lees hardop met gepaste uitspraak, tempo en luidheid. **Praat oor tekste wat gedurende onafhanklike- / paarlees gelees is** • Bring teks in verband met eie ervaring	**Skryf 'n eenvoudige paragraaf aan die hand van 'n skryfraam** • Gebruik interessante inligting • Gebruik die struktuur van die verhaal as 'n raam • Gebruik 'n begin, middel en einde • Hervertel 'n verhaal in die korrekte volgorde • Gebruik voegwoorde en tye van die werkwoord effektief • Gebruik gepaste punktuasie • Gebruik gepaste spasie by paragrawe **Gebruik die skryfproses** • Ruil idees oor 'n onderwerp deur die gebruik van 'n kopkaart • Skryf eerste kopie • Kry terugvoering oor taalgebruik en spelling • Gaan spelling na • Skryf finale kopie **Vir verryking:** **Skryf vir genot bv gedigte en stories** • Kies gepaste onderwerp • Skryf rympies • Gebruik vergelykings **Teken woorde en hul betekenisse in 'n persoonlike woordeboek op** • Gebruik woorde in sinne om die betekenis te wys	**Werk met woorde** • Spel bekende woorde korrek deur die gebruik van 'n persoonlike woordeboek **Werk met sinne** • Hersien die gebruik van "'n" en "die" met selfstandige naamwoorde. • Versterk die gebruik van persoonlike voornaamwoorde • Gebruik bywoorde van tyd • Begin om voornaamwoorde te gebruik **Woordeskat in konteks** • Woorde uit gedeelde of individueel gelese tekste • Brei woord uit met voor- en agtervoegsels

GRAAD 6 KWARTAAL 3				
WEEK	**LUISTER EN PRAAT**	**LEES EN KYK**	**SKRYF EN AANBIED**	**TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES**
27-28	**Luister na en voer basiese instruksies uit** • Voorspel wat volgende gaan gebeur • Bespreek besonderhede van 'n teks • Bespreek instruksies en volgorde • Bespreek die tye van die werkwoord **Beoefen luister en praat vir verryking** (Kies een vir daaglikse oefening) • Dra 'n gedig voor • Speel 'n taalspeletjie • Gee en volg aanwysings • Bespreek 'n onderwerp	**Lees prosedureteks bv resep of ander instruksies** Teks uit die handboek of leesreeks of onderwyser se Bronnelêer • Pre-lees: voorspel op grond van titel en prentjies • Beantwoord vrae oor die teks • Bespreek wat gedoen moet word • Bespreek instruksies en volgorde • Volg die instruksies **Praat oor tekste wat gedurende onafhanklike- / paarlees gelees is** • Bespreek inhoud en boodskappe in die teks	**Som op in die vorm van kopkaart** • Herken ten minste drie hoofpunte • Organiseer gedagtes logiesneatly • Gebruik gepaste lees- en skryftekens • Gebruik gepaste woordeskat • Gaan spelling na • Gebruik 'n woordeboek om spelling na te gaan **Gebruik die skryfproses** • Ruil idees oor 'n onderwerp using e.g. mind maps • Skryf eerste kopie • Gaan spelling na • Skryf finale kopie **Teken woorde en hul betekenisse in 'n persoonlike woordeboek op** • Gebruik woorde in sinne om die betekenis te wys	**Werk met woorde** • Gebruik 'n woordeboek om spelling en betekenis na te gaan **Werk met sinne** • Verstaan en gebruik die besitlike vorm van die selfstandige naamwoord • Gebruik verskillende soort byvoeglike naamwoorde • Verstaan en gebruik werkwoorde om aksies te beskryf • Versterk tye van die werkwoord **Woordeskat in konteks** • Woorde uit gedeelde of individueel gelese tekste

GRAAD 6 KWARTAAL 3				
WEEK	**LUISTER EN PRAAT**	**LEES EN KYK**	**SKRYF EN AANBIED**	**TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES**
2 9-30	**Neem deel aan ‘n bespreking oor ‘n bekende onderwerp** Teks uit die handboek of leesreeks of onderwyser se Bronnelêer • Vra gepaste vrae en beantwoord vrae • Onderhou 'n gesprek oor 'n bekende onderwerp • Druk mening uit • Respekteer ander se menings • Moedig ander aan om te praat **Neem deel aan 'n rolspel** • Gebruik gepaste inhoud en taal • Gebruik die direkte rede • Ontwikkel ‘n geloofwaardige storielyn • Gebruik stem en gebaretaal effektief • Spreek woorde hoorbaar en korrek uit	**Lees 'n rolspel** Teks uit die handboek of leesreeks of onderwyser se Bronnelêer • Pre-lees: Voorpsel op grond van titel • Gebruik verskeidenheid leesstrategieë • Herken die verhaallyn • Bespreek karakter, ruimte en gebeure • Druk gevoelens uit wat deur die teks gestimuleer is • Bespreek kenmerke van die teks, veral punktuasie **Doen begripstoets, mondeling of skriftelik** **Oefen hardoplees** • Lees hardop met gepaste uitdrukking wat begrip van die teks demonstreer • Lees hardop met gepaste uitspraak, tempo en luidheid. **Praat oor tekste wat gedurende onafhanklike- / paarlees gelees is** • Bied ‘n kort boekverslag met behoorlike struktuur aan • Gee 'n mening	**Skryf 'n kort, informele dialoog** • Kies gepaste karakters • Ontwikkel die storielyn en aksie • Gebruik die direkte rede • Gebruik gepaste leestekens **Gebruik die skryfproses** • Ruil idees oor 'n onderwerp deur die gebruik van 'n kopkaart • Skryf eerste weergawe • Kry teurgvoering oor taalgebruik en spelling en hersien • Proofreads • Skryf finale kopie • Bied netjiese finale weergawe met die korrekte spasiëring **Teken woorde en hul betekenisse in 'n persoonlike woordeboek op** • Gebruik woorde in sinne om die betekenis te wys	**Werk met woorde** • Gebruik 'n woordeboek om spelling en betekenis na te gaan • Bou op klankkennis van woordfamilies om woorde te spel . **Werk met sinne** • Gebruik hoof- en rangtelwoorde • Gebruik verskillende soort byvoeglike naamwoorde including those relating temperature • Gebruik verskillende soort byvoeglike naamwoorde **Woordeskat in konteks** • Woorde uit gedeelde of individueel gelese tekste

GRAAD 6 KWARTAAL 4				
WEEK	**LUISTER EN PRAAT**	**LEES EN KYK**	**SKRYF EN AANBIED**	**TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES**
31-32	**Luister na 'n kort storie** Kies uit kontemporêre realistiese fiksie / tradisionele stories / persoonlike hervertellings / avontuur of werklike lewensverhale Teks uit die handboek of leesreeks of onderwyser se Bronnelêer • Vra gepaste vrae en beantwoord vrae • Antwoord vrae en stel meer komplekse vrae soos Waarom...? Wat dink jy..? **Beoefen luister en praat vir verryking** (Kies een vir daaglikse oefening) • Dra 'n gedig voor • Speel 'n taalspeletjie • Gee en volg aanwysings • Bespreek 'n onderwerp	**Lees instruksionele teks bv resep / instruksies vir die maak van iets** Teks uit die handboek of leesreeks of onderwyser se Bronnelêer • Pre-lees: voorspel op grond van titel en prentjies • Gebruik leesstrategieë: gebruik kontekstuele leidrade om betekenis te skep • Bespreek verhaallyn, ruimte en karakters • Bespreek volgorde van gebeure • Vra meer komplekse vrae soos Waarom..? Wat dink jy..? ens **Doen begripstoets, mondeling of skriftelik** **Lees persoonlike brief** • Pre-lees: voorspel op grond van vluglees • Gebruik leesstrategieë: gebruik kontekstuele leidrade om betekenis te skep • Herken die hoofgedagte en spesifieke besonderhede • Bespreek doel van die teks • Bespreek die formaat van die brief **Oefen hardoplees** • Lees hardop met gepaste uitdrukking wat begrip demonstreer • Lees hardop met gepaste uitspraak, tempo en luidheid	**Skryf 'n eenvoudige storie** • Gebruik die storiestruktuur as 'n skryfraam • Gebruik taal op kreatiewe wyse • Skakel sinne en paragrawe met behulp van voegwoorde, punktuasie ens • Gebruik gepaste taal, spelling en punktuasie • Gebruik korrekte tye van die werkwoord • Gebruik 'n woordeboek om spelling na te gaan **Gebruik die skryfproses** • Ruil idees oor 'n onderwerp • Skryf 'n eerste weergawe • Hersien • Redigeer • Skryf finale kopie • Bied netjiese finale weergawe aan **Teken woorde en hul betekenisse in 'n persoonlike woordeboek op** • Gebruik woorde in sinne om die betekenis te wys	**Werk met woorde** • Spel bekende woorde korrek, deur 'n persoonlike woordeboek te gebruik • Bou op sigwoordeskat en hoëfrekwensie woorde **Werk met sinne** • Verstaan en gebruik telbare selfstandige naamwoorde • Versterk die gebruik van betreklike voornaamwoorde • Versterk die gebruik van byvoeglike naamwoorde • Gebruik bywoorde van tyd • Gebruik voorsetsels **Woordeskat in konteks** • Woorde uit gedeelde of individueel gelese tekste • Antonieme (woorde met teenoorgestelde betekenis)

GRAAD 6 KWARTAAL 4				
WEEK	**LUISTER EN PRAAT**	**LEES EN KYK**	**SKRYF EN AANBIED**	**TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES**
33-34	**Luister na en bespreek 'n praatjie** • Bespreek hoofgedagte en spesifieke besonderhede • Teken inligting akkuraat op **Beoefen luister en praat vir verryking** (Kies een vir daaglikse oefening) • Dra 'n gedig voor • Speel 'n taalspeletjie • Gee en volg aanwysings • Bespreek 'n onderwerp	**Lees inligtingstekste** Teks uit die handboek of leesreeks of onderwyser se Bronnelêer • Pre-lees: voorspel op grond van titel en prentjies • Herken die rol wat grafika speel in betekenisskepping • Beantwoord vrae oor die teks • Som gelese gedeeltes op **Doen begripstoets, mondeling of skriftelik** **Oefen hardoplees** • Lees hardop met gepaste vlotheid, uitspraak en uitdrukking **Praat oor tekste wat gedurende onafhanklike- / paarlees gelees is** • Druk emosies uit wat deur teks ontlok is • Bring teks in verband met eie ervaring	**Gebruik inligting uit 'n visuele of geskrewe teks bv tabelle / kaarte / diagramme / prentjies / grafieke om 'n teks te skryf** • Skryf 2 tot 3 paragrawe • Gaan spelling en punktuasie na **Skep visuele inligtingsteks** • Som op in die vorm van kopkaart • Organiseer voor- en nadele in ‘n tabel • Gebruik 'n woordeboek om spelling na te gaan **Teken woorde en hul betekenisse in 'n persoonlike woordeboek op** • Gebruik woorde in sinne om die betekenis te wys	**Werk met woorde** • Gebruik 'n woordeboek om spelling en betekenis na te gaan • Gebruik kennis van alfabetiese volgorde en eerste letters van 'n woord om woorde in 'n woordeboek te vind. **Werk met sinne** • Herken en gebruik stofname of massaname • Begin om besitlike voornaamwoorde te gebruik • Versterk die Teenwoordige en Verlede tyd • Gebruik voegwoorde effektief • Ontleed eenvoudige sinne in onderwerp , gesegde en voorwerp • Verstaan en gebruik indirekte rede • Gebruik betreklike voornaamwoorde • Gebruik kommas om selfstandige naamwoorde te skei • Gebruik aanhalingstekens by die direkte rede **Woordeskat in konteks** • Woorde uit gedeelde of individueel gelese tekste

GRAAD 6 KWARTAAL 4				
WEEK	**LUISTER EN PRAAT**	**LEES EN KYK**	**SKRYF EN AANBIED**	**TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES**
35-36	**Luister na 'n kort storie** Kies uit kontemporêre realistiese fiksie / tradisionele stories / persoonlike hervertellings / avontuur of werklike lewensverhale Teks uit die handboek of leesreeks of onderwyser se Bronnelêer • Vra gepaste vrae en beantwoord vrae • Som gelese gedeeltes op • Antwoord vrae en stel meer komplekse vrae soos Waarom...? Wat dink jy..? • Gee 'n mening (met redes) oor sosiale kwessies met kodewisseling waar nodig • Gebruik verskillende tye van die werkwoord **Luister na 'n gedig** Tekste uit die onderwyser se Bronnelêer • Herroep hoofgedagtes • Bespreek hoofgedagte • Lê verbande met eie ervaring • Herken rym • Herken en bespreek vergelykings • Druk gevoelens uit wat deur die gedig ontlok is • Dra 'n liedjie of dele daarvan voor **Oefen luister en praat** (Kies een vir daaglikse oefening) • Dra 'n gedig voor • Speel 'n taalspeletjie • Gee en volg aanwysings • Bespreek 'n onderwerp • Hervertel gebeure in die korrekte volgorde aan die hand van voegwoorde	**Lees 'n kort storie** Teks uit die handboek of leesreeks of onderwyser se Bronnelêer • Pre-lees: voorspel op grond van titel en prentjies • Gebruik leesstrategieë: gebruik kontekstuele leidrade om betekenis te skep • Bespreek verhaallyn, ruimte en karakters • Bespreek volgorde van gebeure • Vra meer komplekse vrae soos Waarom..? Wat dink jy..? ens • Druk opinie uit en verduidelik dit **Doen begripstoets, mondeling of skriftelik** **Lees gedigte** • Pre-lees: Voorspel op grond van titel en prentjies • Gebruik leesstrategieë: gebruik kontekstuele leidrade om betekenis te skep • Beantwoord vrae oor die gedig • Druk gevoelens uit wat deur die gedig ontlok is • Bespreek rym en alliterasie • Bespreek vergelyking **Oefen hardoplees** • Lees hardop met gepaste uitdrukking wat begrip demonstreer • Lees hardop met gepaste uitspraak, tempo en luidheid **Praat oor tekste wat gedurende onafhanklike- / paarlees gelees is** • Doen 'n gestruktureerde mondelinge boekverslag	**Skryf 'n boekverslag aan die hand van 'n skryfraam.** • Kies gepaste inhoud and structure • Druk opinie uit en verduidelik dit • Sluit titel, karakters en opsomming in **Skryf 'n persoonlike brief aan die hand van 'n skryfraam.** • Kies gepaste inhoud • Gebruik 'n skryfraam • Gebruik die korrekte aanhef • Orden inligting op logiese wyse • Skep eie naam aan die einde • Gebruik 'n skryfstyl gepas by die doel van die teks **Gebruik die skryfproses** • Ruil idees oor 'n onderwerp • Skryf 'n eerste weergawe • Hersien • Redigeer • Skryf finale kopie • Bied netjiese finale weergawe aan **Gebruik 'n woordeboek om spelling na te gaan** • Teken woorde en hul betekenisse in 'n persoonlike woordeboek op • Gebruik woorde in sinne om die betekenis te wys	**Werk met woorde** • Gebruik 'n woordeboek om spelling na te gaan • Woorde verwant aan mekaar soos omslag en bladsy (die leksikale veld “boek”) **Werk met sinne** • Gebruik sinne in vraagvorm • Ontwikkel begrip van die gebruik van voegwoorde • Begin om voegwoorde te gebruik • Gebruik die toekomende tyd • Versterk die gebruik van werkwoorde **Woordeskat in konteks** • Woorde uit gedeelde of individueel gelese tekste

GRAAD 6 KWARTAAL 4				
WEEK	**LUISTER EN PRAAT**	**LEES EN KYK**	**SKRYF EN AANBIED**	**TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES**
37-38	**Neem deel aan 'n gesprek oor 'n bekende onderwerp** • Vra en beantwoord vrae • Respekteer ander deur na hulle te luister • Luister na ander en bemoedig hulle **Neem deel aan 'n bespreking** • Verbeel en beskryf moontlikhede • Neem beurte • Respekteer ander se menings • Moedig ander aan om te praat **Oefen luister en praat** (Kies een vir daaglikse oefening) • Dra 'n gedig voor • Speel 'n taalspeletjie • Gee en volg aanwysings • Bespreek 'n onderwerp	**Lees en media tekste bv tydskrifartikels en nuusverslae** Teks uit die handboek of leesreeks of onderwyser se Bronnelêer • Pre-lees: voorspel op grond van titel en prente • Gebruik verskillende leesstrategieë bv soeklees, vluglees en studielees • Beantwoord vrae • Bespreek hoofgedagte en spesifieke besonderhede • Bespreek die ontwerp van die teks • Vergelyk ontwerp van mediatekste **Doen begripstoets, mondeling of skriftelik** **Oefen hardoplees** • Lees hardop met gepaste vlotheid, uitspraak en uitdrukking **Lees en verstaan grafiese tekste bv plakkate en advertensies** • Pre-lees: bespreek prentjies • Interpreteer inligting • Bespreek doel van die teks • Bespreek taalgebruik • Gebruik ontwerpkenmerke soos kleur en skrifgroottes • Bespreek die ontwerp van die teks • Vergelyk visuele tekste **Praat oor tekste wat gedurende onafhanklike- / paarlees gelees is** • Gee 'n mening	**Skryf 'n eenvoudige paragraaf aan die hand van 'n skryfraam** • Sluit gepaste inligting in • Gebruik 'n duidelike hoofgedagte • Ontwikkel storie op logiese wyse • Gebruik voegwoorde effektief • Gebruik die korrekte formaat • Gebruik gepaste taal, woordeskat, speling en punktuasie **Ontwerp 'n plakkaat vir verryking** • Sluit gepaste inligting in • Sluit 'n prentjie in • Gebruik die korrekte formaat • Gebruik ontwerpkenmerke soos kleur en skrifgroottes • Bied 'n netjiese finale weergawe aan **Gebruik die skryfproses** • Skryf eerste kopie • Hersien • Proofreads • Skryf finale kopie • Bied netjiese finale weergawe aan **Teken woorde en hul betekenisse in 'n persoonlike woordeboek op** • Gebruik woorde in sinne om die betekenis te wys	**Werk met woorde** • Spel bekende woorde korrek deur die gebruik van 'n persoonlike woordeboek • Gebruik kennis van alfabetiese volgorde en eerste letters van 'n woord om woorde in 'n woordeboek te vind. **Werk met sinne** • Gebruik modale hulpwerkwoorde • Begin om voegwoorde te gebruik • Gebruik vergelykende voegwoorde • Gebruik vraagtekens • Gebruik uitroeptekens **Woordeskat in konteks** • Woorde uit gedeelde of individueel gelese tekste • Ondersoek woordvorming (samestellings)
39-40	**FORMELE ASSESSERING**			

AFDELING 4: ASSESSERING IN EERSTE ADDISIONELE TAAL

4.1 INLEIDING

Assessering is ‘n deurlopende, beplande proses om inligting oor leerderprestasie te identifiseer, te versamel en te vertolk. Verskeie vorme van assessering word in hierdie proses gebruik. Dit behels vier stappe: die generering en insameling van bewyse van prestasie; evaluering van die bewyse; optekening van die bevindinge en die gebruik van hierdie inligting om die leerder se ontwikkeling te verstaan en te ondersteun. Sodoende word die onderrig en leerproses bevorder en ondersteun.

Assessering behoort informele (assessering *vir* leer) sowel as formeel (assessering *van* leer) te wees. In albei gevalle moet gereelde terugvoering gegee word sodat dit die leerervaring kan bevorder.

Die Tweede Addisionele Taalleerder se sukses hang af van gereelde, informele assessering en terugvoering van die onderwyser as hulle omgaan met die tekste en aktiwiteite. Die onderrigplanne sit die vereiste inhoud, vaardighede en strategieë vir die jaar uiteen. Dit behoort teenoor groeiende vlakke van ontwikkeling geassesseer te word. Nie alles wat onderrig word hoef formeel getoets te word nie. Dit is egter noodsaaklik dat die leerder se vordering geassesseer word deur formele sowel as informele assessering omdat dit beplanning onderlê.

Die leerders se luistervaardighede, mondelinge bevoegdheid, hul vermoë om vrae te beantwoord, deel te neem aan besprekings, en skriftelike vaardighede moet op ’n daaglikse basis waargeneem word.

Dit is ook belangrik dat die leerders se begrip van dit wat hulle lees geassesseer word en nie net hulle vermoë om woorde te herken of te dekodeer nie; daarom moet assessering van lees gereeld plaasvind en nie net ’n enkele keer nie. Formele leesassessering behoort op hardoplees te fokus, asook op aktiwiteite wat die leerder se begrip bepaal, byvoorbeeld deur die storie oor te vertel en vrae te beantwoord.

Assessering van skriftelike werk sal op leerders se vermoë fokus om betekenis oor te dra, asook of korrek hulle geskryf het, byvoorbeeld deur die korrekte gebruik van taalstrukture, spelling en punktuasie. Alle assessering berus op die feit dat die aanleer van ‘n taal ‘n proses is en dat leerders nie heeltemal korrekte werk die eerste keer sal lewer nie, daarom moet die verskillende stadiums van die skryfproses ook geassesseer word.

Wanneer ‘n formele assesseringstaak gegee word, word daar op ‘n spesifieke vaardigheid gefokus, byvoorbeeld luister en praat, of lees en kyk, of skryf en aanbied. Aangesien die aanleer van ’n taal ’n geïntegreerde proses is, word meer as een vaardigheid gebruik. Die taalstrukture moet dus in konteks geassesseer word. Assessering moet nie slegs skriftelik plaasvind nie, maar daar moet ook voorsiening gemaak word vir praktiese en mondelinge werk. Dit is belangrik om te assesseer wat leerders verstaan en nie net wat hulle kan memoriseer nie. Vaardighede moet dus soveel as moontlik in konteks geassesseer word. Leerders kan dalk tydens ‘n toets al hul woorde korrek spel, maar kan nie altyd dieselfde woorde tydens skriftelike werk korrek spel nie.

Tydens die onderrig en assessering van tale behoort daar voorsiening gemaak te word vir die insluiting van alle leerders, en daar moet strategieë gevind word om alle leerders te help om toegang tot taaltekste te hê en daaroor te praat. Leerders wat leerprobleme ervaar, mag dalk nie sommige van die doelwitte behaal soos wat dit in die Kurrikulum- en Assesseringsbeleidsverklaring uiteengesit is nie

4.2 INFORMELE VAN DAAGLIKSE ASSESSERING

Die doel van assessering is om deur aaneenlopende insameling van inligting oor leerders se prestasie, leer te bevorder.

Informele assessering behels die daaglikse monitering van leerders se vordering. Dit word gedoen deur waarnemings, besprekings, praktiese demonstrasies, leerder-onderwyser-konferensies, informele klaskamerinteraksie, ensovoorts. Informele assessering word gebruik om terugvoering aan leerders te gee en om vir verdere onderrig te beplan, maar dit hoef nie opgeteken te word nie. Assessering van taalbevoegdheid sal in die vorm van waarneming, skriftelike oefeninge, mondelinge aktiwiteite, hardoplees en ander assesseringsvorme wees. Informele assessering word gebruik om terugvoering aan leerders te gee, en die beplanning vir onderrig te hanteer, maar nie vir optekening en rapporteringsdoeleiendes nie. Dit moet nie as deel van die leeraktiwiteite wat in die klas plaasvind, beskou word nie en enige van die leeraktiwiteite kan gebruik word om die leerders se vordering informeel te assesseer. In sommige gevalle kan spesifieke assesseringsaktiwiteite gestel word om die leerders aan te moedig om te leer, byvoorbeeld gereelde speltoetse. Leerders of onderwysers kan hierdie assesseringstake nasien.

Dit word aanbeveel dat die eerste twee weke van ‘n kwartaal gebruik word om grondlynassessering te doen. Onderwysers kan die aktiwiteite van die eerste twee weke van die onderrigplan hiervoor gebruik. Dit sal onderwysers in staat stel om te bepaal watter tipe ondersteuning leerders nodig het soos die werk vorder.

Selfassessering en portuurassessering betrek leerders direk by assessering. Dit is belangrik omdat dit leerders toelaat om van hul eie prestasie te leer en daaroor te besin. Die uitslae van informele, daaglikse assessering word nie formeel opgeteken nie, behalwe as die onderwyser dit graag wil doen. Onderwysers mag besluit om hul eie informele verslae van individuele leerders se vordering in die verskillende komponente van die vak te hou, om te gebruik vir verdere beplanning en om te verseker dat individuele leerders die vereiste vaardighede en begrip ontwikkel. Die uitslag van die daaglikse assesseringstake word nie in ag geneem vir bevordering en sertifisering nie.

4.3 FORMELE ASSESSERING

Alle assesseringstake wat deel vorm van die formele assesseringsprogram vir die jaar word beskou as formele assessering. Formele assesseringstake word nagesien en *formeel opgeteken* deur die onderwyser vir progressie en sertifisering. Alle formele assesseringstake word gemodereer ter wille van gehalteversekering en om verseker dat gepaste standaarde gehandhaaf word.

Formele assessering voorsien aan onderwysers ‘n sistematiese manier om te evalueer hoe goed leerders in ‘n graad en in ‘n betrokke vak vorder. Voorbeelde van formele assesseringstake sluit in toetse, eksamens, praktiese take, projekte, mondelinge aanbiedings, demonstrasies (soos die hervertelling van ‘n storie), optredes (soos rolspel), opstelle, deelname aan mondelinge take (soos dialoë, gesprekke, besprekings), skriftelike take (soos die invul van ‘n werkkaart, skryf van paragrawe van ander tekstipes), ens.

Formele assesseringstake vorm deel van ‘n jaar-lange formele assesserinsprogram in elke graad en vak. Formele assesseringstake moet nie slegs leerders se kennis en vaardighede assesseer nie, maar ook hulle gebruik van taal in konteks.

Tydens formele assesserering word memoranda, rubrieke, kontrolelyste, metingskale, sowel as ander gepaste assessereringsinstrumente gebruik om leerders se vlakke van begrip en vaardigheid waar te neem, te assesseereer

en op te teken. Maak van ‘n assessereringsinstrument gebruik wat gepas is vir die tipe aktiwiteit. ‘n Rubriek is, byvoorbeeld, meer gepas as ’n memorandum vir die assesserering van ’n kreatiewe skryfstuk. ’n Memorandum is meer gepas vir ‘n speltoets van ‘n leesbegripsaktiwiteit.

Die formele assessereringsvereistes vir die Eerste Addisionele Taal is soos volg:

- Een formele assessereringstaak moet gedurende die eerste en derde kwartale voltooi word en een eksamen in die tweede en die vierde kwartaal. Die totaal is dus vier vir die skooljaar. Hierdie drie formele assessereringstake vorm 75% van die totale punt vir Tweede Addisionele Taal in graad 4, 5 en 6. Die formele assessereringspunte sluit die halfjaartoets van eksamen in, indien daar ‘n eksamen geskryf word.
- Die eerste formele assessereringstaak in ‘n kwartaal moet in die middel van die kwartaal gedoen word. Die tweede formele assessereringstaak van elke kwartaal moet aan die einde van die kwartaal gedoen word.
- Aan die einde van die jaar word ’n eksamen afgelê en dit vorm 25% van die totaal.
- Elke formele assessereringstaak sal uit aktiwiteite bestaan wat luister en praat, lees en kyk, skryf en aanbied, en taalstrukture en -konvensies sal assesseer, en dit moet oor ‘n tydperk van ‘n paar dae plaasvind. Taalstrukture en -konvensies moet in konteks geassesseer word.
- Formele assessereringstake moet ’n reeks aspekte van taalvaardighede assesseer, sodat kernaspekte gedurende die kwartale en versprei oor die jaar, geassesseer kan word. Onderwysers moet seker maak dat hierdie aspekte reeds informeel geassesseer is, sodat terugvoering aan leerders gegee kan word voordat hulle formeel geassesseer word.
- Alle assesserering in die Intermediêre Fase word intern gedoen.

Die vorme van assesserering moet gepas vir die ouderdom en ontwikkelingsvlak van die leerders wees. Die samestelling van die take moet die inhoud van die vak dek en 'n verskeidenheid take insluit, wat ontwerp is om die doelwit van die vak te bereik.

Formele assessereringstake

Elke formele assesseringstaak behoort die volgende aspekte te dek en het bepaalde gewigswaarde. Dit behoort gebaseer te wees op die kennis en vaardighede wat gedurende die kwartaal gedoen is. Die voorbeelde wat hieronder gegee is, is slegs voorbeelde om die soort aktiwiteit om te illustreer wat gestel behoort te word. Gebruik die onderrigplanne vir elke graad om die tipe aktiwiteit en die vaardighede vir elke deel van die formele assessereringstaak te kies. Vereistes vir die samestelling van ‘n taak is in persentasies gegee. Waar dertig persent vir ‘n taalvaardigheid aangedui is, beteken dit dat die finale puntetoekenning vir die taalvaardigheid dertig persent van die totaal tel en nie dertig punte nie. Skole word nie beperk in terme van die aantal punte wat vir ‘n taalvaardigheid toegeken word nie, solank as die gewigswaarde vir elke taalvaardigheid gebruik word volgens die persentasie wat daarvoor toegeken is. In graad 4 byvoorbeeld mag ‘n taalkennistoets tien of meer punte tel, solank as die finale punt nie die voorgeskrewe gewigswaarde oorskry nie.

In Skryf behoort deel van die beplanningsproses of die hele proses ten minste een keer per kwartaal geassesseer te word. Die minimum lengte van skryftekste is aangedui in afdeling 3.4 en behoort streng nagevolg te word.

SAMESTELLING VAN 'N FORMELE ASSESSERINGSTAAK (FAT)		GRAAD 4	GRAAD 5	GRAAD 6
LUISTER EN PRAAT		**40 %**	**40 %**	**40 %**
Luister	'n Aktiwiteit om te wys dat die leerder geluister en verstaan het bv. luister en volg instruksies / luister om vrae oor 'n teks te beantwoord, mondelings of skriftelik	20 %	20 %	20 %
Praat	'n Aktiwiteit om te wys dat die leerder hom- of haarself mondelings kan uitdruk bv. neem deel in gesprekke of dialoë / bespreek 'n onderwerp of teks / gee instruksies of aanwysings / dra 'n gedig voor / gee 'n kort praatjie	20 %	20 %	20 %
	OF			
	Een of meer gekombineerde Luister en Praat aktiwiteit om die vermoë te om verstaan en mondeling uit te druk te demonstreer bv. luister om en 'n storie te hervertel / luister na 'n praatjie en bespreek it	40%	40%	40%
LEES		**30%**	**30%**	**30%%**
Lees hardop	'n Aktiwiteit om te wys dat die leerder vloeiend hardop kan lees bv. die lees van 'n bekende teks (Kwartaal 1 tot 4) / hardop lees van 'n ongesiene teks (Kwartaal 3 en 4). Dit moet 'n paar vrae insluit om vas te stel of die leerder verstaan wat hy/sy gelees het.	10%	10%	10%
Leesbegrip	Twee of meer aktiwiteite om te wys dat die leerder die betekenis van die teks verstaan en kenmerke van die teks herken bv. antwoord vrae / hervertel 'n storie / gee eie einde / gee 'n opsomming / gee eie mening / beskryf kenmerke van die teks. Tekste wat gedurende onafhanklike lees gebruik word, mag kort uittreksels of uitgebreide leestekste wees. Die aktiwiteit moet pas by die tipe teks en vlak van die leerder.	20%	20%	20%
SKRYF		**20%**	**20%**	**20%**
Kreatiewe skryfwerk	Een aktiwiteit om te wys dat die leerder sy/haar idees op kreatiewe wyse in skyfwerk kan uitdruk bv. skryf 'n besondere kreatiewe teks (of 'n kort paragraaf / opstel) of deel daarvan of sinne. Die aktiwiteit moet die gebruik van taalstrukture in konteks wys.	10%	10%	10%

Inligtingsteks / Transaksionele skryfwerk	Een aktiwiteit om te wys dat die leerder inligting in skyfwerk kan weergee bv. skryf 'n sosiale of funksionele teks (soos 'n verslag / plakkaat / etiket / diagram / sinne / eenvoudige dialoë) of deel daarvan. Die aktiwiteit moet die gebruik van taalstrukture in konteks wys.	10%	10%	10%
Taal struktuur en -konvensies		**10%**	**10%**	**10%**
Formele taalgebruik	Een of meer aktiwiteite om te wys dat die leerder kennis van taalstrukture het en hulle gebruik bv. korrekte punktuasie / spelling / gepaste gebruik van rededele en sinstrukture	**10%**	**10%**	**10%**
Total persentasie vir elke taak		**100%**	**100%**	**100%**

4.4 ASSESSERINGSPROGRAM

Die assessereringsprogram is ontwikkel om formele assessereringstake in alle vakke in 'n skool oor 'n kwartaal te versprei. 'n Assesseringsprogram moet deur die skool opgestel word waarin die datums aangedui word waarop take gedoen word.

4.4.1 Oorsig van vereistes

Die volgende tabel voorsien 'n oorsig van die Assesseringsprogramvereistes vir elke kwartaal vir Tweede Addisionele Taal:

Tabel 4.1: Graad 4 – 6

	KWARTAAL 1	KWARTAAL 2	KWARTAAL 3	KWARTAAL 4
Graad 4	FAT 1	FAT 2 Halfjaar eksamen	FAT 3	FAT 4 Jaareind eksamen
Graad 5	FAT 1	FAT 2 Halfjaar eksamen	FAT 3	FAT 4 Jaareind eksamen
Graad 6	FAT 1	FAT 2 Halfjaar eksamen	FAT 3	FAT 4 Jaareind eksamen
Samestelling van finale punt	Deurlopende assesserering 75%			Jaareind eksamen 25%

4.4.2 Eksamens

Inhoud vir die jaareindeksamen behoort geneem te word uit die werk wat vir die jaar gedoen is en behoort ‘n versameling van vaardighede en aktiwiteite te wees wat die leerder in staat sal stel om te wys dat hy / sy gereed is om om te gaan met die werk vir die volgende jaar.

Die eksamen sal uit die volgende bestaan:

- Leesbegrip, insluitend woordeskatwerk
- Skryf van ‘n kort kreatiewe teks, insluitend gepaste en korrekte gebruik van formaat, taalstrukture en -konvensies, punktuasie en spelling
- Skryf van ‘n kort transaksionele teks, insluitend gepaste en korrekte gebruik van formaat, taalstrukture en -konvensies, punktuasie en spelling
- Kennis en begrip van taalstrukture en -konvensies, punktuasie en spelling
- Luister en Praat vaardighede sal nie geassesseer word as deel van die eksamen nie, omdat dit die beste oor ‘n langer periode geassesseer word.

Die gewigswaardes van punte vir die eksamen is soos volg:

	GRAAD 4	GRAAD 5	GRAAD 6
Leesbegrip	60%	60%	50%
Skryf	25%	25%	35%
Taalstrukture en -konvensies	15%	15%	15%
Totale persentasie	100%	100%	100%

4.5 OPTEKENING EN RAPPORTERING

Verslaghouding is ‘n proses waartydens die onderwyser die vlak van ‘n leerder se prestasie in ‘n spesifieke assessereringstaak opteken. Dit dui die leerder se vordering in die bemeestering van die kennis, inhoud en vaardighede aan soos voorgeskryf in die *Kurrikulum- en Assesseringsbeleidsverklarings*. ‘n Verslag van ‘n leerder se prestasie is ‘n bewys van die leerder se konseptuele vordering in ‘n graad en ‘n aanduiding dat hy / sy gereed is om na die volgende graad bevorder te word. Verslae van leerderprestasie behoort ook gebruik te word om vordering wat onderwysers en leerders in die onderrig- en leerproses gemaak het, te bevestig.

Rapportering is ‘n proses waarvolgens leerderprestasie aan leerders, ouers, skole en ander rolspelers gekommunikeer word. Daar kan op verskeie maniere oor leerderprestasie verslag gelewer word. Dit sluit in rapporte (verslagkaarte), ouervergaderings, skoolbesoekdae, ouer-onderwyser-konferensies, telefoonoproepe, briewe, klas- van skoolnuusbriewe ensovoorts. Onderwysers in alle grade lewer in persentasies verslag oor die vak. Sewe bevoegdheidsvlakke vir elke vak in Graad R – 12 word gebruik. Die verskillende vlakke met die ooreenstemmende persentasies word in onderstaande tabel aangedui.

Kodes en persentasies vir optekening en rapportering

Prestasiekode	Beskrywing van vaardigheid	Persentasie
7	Uitmuntende prestasie	80 – 100
6	Verdienstelike prestasie	70 – 79
5	Beduidende prestasie	60 – 69
4	Voldoende prestasie	50 – 59
3	Matige prestasie	40 – 49
2	Basiese prestasie	30 – 39
1	Ontoereikende prestasie	0 – 29

Nota: Die sewepuntskaal moet ‘n duidelik, gedetailleerde beskrywing van elke vlak gee. Onderwysers sal die werklike punte teenoor die taak aanteken deur van ‘n optekeningsblad gebruik te maak, en verslag doen deur persentasies vir die vakke op die leerders se rapporte of verslagkaarte aan te bring.

4.6 MODERERING VAN ASSESSERERING

Moderering verwys na die proses wat verseker dat die assessereringstake regverdig, geldig en betroubaar is. Moderering behoort op skool-, distriks-, provinsiale en nasionale vlakke plaas te vind. Omvattende en gepaste modereringspraktyke moet ingestel word vir die gehalteversekering van alle vakassesserings. Dit moet minstens een keer per kwartaal te geskied.

Moderering moet verseker dat alle assesserering geldig, regverdig, betroubaar en genoegsaam is. Geldigheid beteken dat die taak die vorderingsvlak moet meet van die vaardighede wat onderrig is, in lyn met die KABV dokument. Die taak moet die vordering in spesifieke vaardighede meet. In die opstel van begriptoetsvrae byvoorbeeld, moet die leerders se vermoë om te ontleed en sinteses te maak in 'n gegewe teks geassesseer word, en nie vrae te vra oor algemene kennis wat met die teks verband hou nie.

Moderering op skoolvlak moet gehalte kommentaar verseker om die assessereringsproses op skool te bevorder. Moderering kan nie slegs gedoen word om verseker dat die korrekte aantal assessereringstake gedoen is, of dat 'n memorandum korrek gebruik is nie. In Tale beteken dit dat die moderator konstruktiewe kommentaar moet lewer, onder andere, oor die vlakke van vraagstelling vir leesbegrip, die gereeldheid van uitgebreide skryf, die kwaliteit van die assessereringsinstrumente, die ontwikkelingsgeleenthede wat gebied word, die onderwyser se betrokkenheid by leerders se werkboeke en bewyse van leerders se prestasie.

4.7 ALGEMEEN

Hierdie dokument moet in samehang met die volgende gelees word:

4.7.1 die *National policy pertaining to the programme en promotion requirements of the National Curriculum Statement, Graad R – 12;* en

4.7.2 die beleidsdokument, *National Protocol for Assessment Grade R – 12.*

WOORDELYS

addisionele taal (verwys ook na *huistaal*) **–** 'n taal wat bykomend tot die huistaal geleer word

afgeleide betekenis – die skep van betekenis uit wat geïmpliseer word om 'n nuwe begrip te vorm; dit wat tussen die reëls staan

aflei – 'n oordeel vorm uit wat vooraf gegee is of gebeur het; om die implikasies van wat gesê of geskryf is te bepaal

afleiding – 'n woord wat bestaan uit 'n basisvorm (stam) en voor- en / of agtervoegsels (hierdie proses vorm dikwels 'n ander woordsoort), bv. *ritus: rituele* gebruike

akronieme (ook *letterwoorde*) **–** afkortings wat soos woorde optree; word uitgespreek as 'n woord, gevorm deur die eerste letters van ander woorde, bv. *Soweto* vir *South Western Townships* of *VIGS / vigs* vir *verworwe immuniteitsgebreksindroom*

aktiewe luister – wanneer 'n mens aandagtig luister na wat iemand sê en probeer om jouself in die spreker se posisie te plaas

alliterasie – herhaling van dieselfde beginletters (medeklinkers / konsonante) in beklemtoonde lettergrepe; 'n algemene stylmiddel, bv. *kind nog kraai*

anekdote – 'n kort, onderhoudende storie; klein voorvalle of gebeure wat vir 'n spesifieke doel vertel word, bv. inligting, vermaak, humor, venyn, of om karakter te openbaar

animasie – aanmekaarlas van stil prente of tekeninge om die illusie van lewe of beweging te skep

antiklimaks – die omgekeerde van klimaks; onverwagte teleurstellende uiteinde, afloop; ommeswaai van iets belangriks na iets nietigs, gewoonlik met 'n komiese effek

antitese – teenstelling van gedagtes wat uitgedruk word deur parallelisme wat skerp teenoor mekaar staan, bv. *hoe meer haas hoe minder spoed*

antoniem – woorde wat min of meer die teenoorgestelde betekenis van ander woorde uitdruk, bv. *kurkdroog* en *sopnat*

assessering – 'n deurlopende beplande proses van inligtingversameling op verskillende maniere oor leerderprestasie

assonansie – herhaling van klinkers of vokale in beklemtoonde lettergrepe in twee of meer woorde, bv. *Oor die groen poel wat stil en dik / was van die bronslaai en die warm slik* (N.P. van Wyk Louw, *Raka*)

beeld – 'n prent of visuele voorstelling

beelding – ook figuurlike taal; woorde wat beelde (in konteks / sinsverband) in die gedagtes oproep; sluit implikasieverskynsels in

beeldspraak – taaluiting wat van figuurlike, oordragtelike taal gebruik maak, bv. vergelykings, metafore,personifikasie, metonimia (oornoeming), sinekdogee (gedeeltelike aanduiding), antonomasia (naamsverwisseling)

beklemtoning – die klem lê op, aksentueer, benadruk

beurtnemingskonvensies – die gebruike wat die vloei van gesprekke tussen mense reguleer soos om ander toe te laat om ’n opinie te lug, stiltes te hanteer, inligting te herhaal vir duidelikheid, aan te moedig waar gepas, te vra vir duidelikheid, inligting te verskaf, tussenbeide te tree om fokus te herstel

cliché – afgesaagde, verslete beeldspraak; holruggeryde uitdrukking of idee wat so dikwels gebruik word dat dit uitdrukkingskrag verloor, bv. *laaste, maar nie die minste nie*

debat – debattering deur *twee* spanne oor ‘n saak. Hulle probeer om die beoordelaar en die gehoor van hul standpunt te oortuig

denotasie (teenoorgestelde van *konnotasie*) **–** dit wat die begripsinhoud weergee of saamvat, die letterlike betekenis van ’n woord of uitdrukking

deurlopende assessering – dit is assesseringsaktiwiteite wat deur die loop van die jaar plaasvind

dialek – ‘n variëteit van ‘n taal wat deur ‘n sekere taalgemeenskap gepraat word

diskriminerende taalgebruik – taal wat kwessies met onderskeid behandel, bv. om manlike terme vir alle persone te gebruik

dramatiese doelstelling – om ’n spesifieke reaksie by die toeskouer / leser te ontlok

dramatiese ironie – ’n vorm van kontras; die karakter is onbewus van die ware toedrag van sake, terwyl die leser / toeskouer / ander karakters weet wat werklik plaasvind. Dié ironie verhoog (of ontlont) spanning, genot en gehoordeelname

dramatiese struktuur – die bou van die drama (eksposisie / aanloop, motoriese moment, verwikkeling, ontwikkeling, klimaks / hoogtepunt, ontknoping / afloop)

dubbelsinnigheid – tweërlei betekenis geskep deur die manier waarop woorde of sinne gebruik word; meer as een betekenis of vertolking hê. Wanneer dit onbewus gebruik word, kan dubbelsinnigheid betekenis versluier

eksplisiet (in teenstelling met *implisiet*) **–** betekenis wat duidelik of direk gestel word

evalueer – om ‘n opinie te vorm, ‘n oordeel te vel oor ‘n teks

eufemisme – versagtende uitdrukking of omskrywing; verbloeming; word gebruik om nie gevoelens seer te maak nie, bv. *lang vingers hê* (steel)

figuurlike taal (teenoor *letterlike taal*) **–** sinnebeeldig, metafories, oordragtelik; woorde en frases wat gebruik word om ’n spesifieke effek te bereik soos vergelykings, personifikasie, metafoor. Literêre tekste maak baie van figuurlike taal gebruik

formaat – die vorm van tekssoorte soos ’n verslag, brief; ook grootte van iets

forumdebat – groepe leerders debatteer ‘n onderwerp. Elke groep bestaan uit vier lede en elke lid praat oor een en verskillende aspek van die onderwerp.

gebaar – die beweging van die gesig of liggaam wat betekenis kommunikeer soos om die kop ter bevestiging te knik

gebalanseerde benadering tot geletterdheid – ’n benadering wat leerders se vormende geletterdheid ondersteun, hulle aanmoedig om tekste te geniet en om op betekenis te fokus, en wat hulle ook help om tegnieke en strategieë te ontwikkel wat die kode van die geskrewe woord ontsluit

geestigheid – oorspronklike, verrassende, lagwekkende, grappige uitdrukking

geïmpliseerde betekenis – betekenis wat gevolgtrekking inhou of toelaat; betekenis wat nie eksplisiet in die teks uitgedruk word nie

geletterdhede – daar is verskillende soorte geletterdheid: lees / kyk en skryf / aanbied (tradisionele basiese geletterdhede), kulturele geletterdheid (begrip van die kulturele, sosiale en ideologiese waardes wat ons lees van tekste vorm), kritiese geletterdheid (die vermoë om krities op die boodskap in tekste te reageer), visuele geletterdheid (die vermoë om beelde, tekens, prente, visuele simbole, ens. te lees / teken / skryf), mediageletterdheid (die lees van koerante, tydskrifte, TV en film as kulturele boodskappe), inligtingsgeletterdheid (die vermoë om inligting te vind, ontsluit, evalueer, berg, gebruik, ens.) en rekenaargeletterdheid (die vermoë om rekenaars en rekenaarprogramme – ook die internet – te gebruik)

geletterdheid – die vermoë om te lees en geskrewe inligting te gebruik en om vir verskillende doeleindes te skryf. Dit is ’n deel van ’n algemene menslike vermoë om sin van jou wêreld te maak

genre – ’n soort letterkunde, bv. drama, kortverhale, gedigte, roman, volksverhale / folklore

gepastheid – taal moet gepas wees vir die konteks waarin dit gebruik word. Die groetwyse “Goeiedag, mnr.Vosloo” is gepas in ’n formele situasie, teenoor “Hallo, Vossie” vir ’n informele situasie.

gevoelstaal (ook *emotiewe taal*) **–** taal en styl wat persoonlik is; sterk gevoelens wek; teenoorgestelde van nugtere, saaklike taal

gevolg (sien ook *oorsaak*) **–** die resultaat van handeling / gebeure of ‘n aksie

grafiese voorstelling – produkte van die visuele en tegniese kunste soos teken, ontwerp; lewendig beskrywende, skilderende voorstelling

groeptaal – variëteit van ’n taal wat deur ’n bepaalde groep mense soos boere, vissers, fabriekswerkers, studente, tieners gepraat word, en dit van die algemene taal onderskei deur onder andere uitdrukkings en betekenisverskille

herlees – ‘n leesstrategie wat die leser nog ‘n kans gee om ‘n uitdagende teks te verstaan

herformuleer – ‘n leesstrategie waarvolgens die leser die betekenis van ‘n gelese gedeelte mondelings of skriftelik oorvertel, verkort of opsom

hiperbool – ’n stylfiguur waarin buitensporige, doelbewuste oordrywing gebruik word; om iets groter as wat dit werklik is, voor te stel, bv. *Hulle het ons ’n berg koek gegee om te eet*

holistiese benadering – dit is ’n benadering wat al die vaardighede en verskillende soorte kennis in aktiwiteite integreer en nie op elkeen afsonderlik fokus nie

homofone – woorde wat dieselfde klankvorm as ’n ander woord in ’n taal het, maar in betekenis en spelling verskil, bv. ’n *blyk* van waardering; die wasgoed *bleik* in die son

homonieme – woorde met dieselfde klank- en spelvorm, maar wat verskil in betekenis, bv. Sy het ’n kuiltjie in haar *ken*; Hy *ken* al die name van die bome in die wildtuin

houdings – maniere van optrede of gedrag

huistaal (sien ook *addisionele taal*) **–** die taal wat kinders eerste aangeleer het deur by die huis en / of in hul gemeenskap konstant daaraan blootgestel te wees; dit is die taal “waarin ’n mens dink”

idiomatiese uitdrukking – ’n uitdrukking wat die idioom of taaleie betref, kenmerkend van ‘n sekere taal; idiome sluit in spreekwoorde, segswyses, gesegdes en spreuke

implisiet (teenoor *eksplisiet*) **–** dit wat nie direk in ’n teks gestel word nie, maar wel afgelei kan word

inklusiwiteit – die beginsel om onderwys toeganklik vir alle leerders te maak, ten spyte van hul leerstyl, agtergrond en vermoëns; neiging om in te sluit, te omvat, op te neem

inisieer – om te begin (bv. om ‘n gesprek te inisieer)

intonasie – vloei van die stem by praat, stembuiging

intrige – verwikkelde situasie wat ’n skrywer uitdink en waarop die verhaal gebaseer is (verwikkeling)

ironie – woordgebruik waarmee ’n mens die teenoorgestelde sê van wat jy bedoel; omstandigheid of stand van sake wat die teenoorgestelde is van wat ’n mens kon verwag het

jargon – taal van bepaalde groepe; vaktaal (bv. rekenaargebruikers verwys na “RAM”). Jargon kan soms gebruik word om luisteraars / lesers uit te sluit.

karikatuur – ’n oordrewe uitbeelding (geskrewe of visueel) van ’n karakter en wat die spot dryf met persoonlike karaktertrekke of voorkoms; spotprent, spotbeeld, spotfiguur

klankbewustheid (ook *fonologiese bewustheid*) **–** die vermoë om tussen die afsonderlike klanke van ’n taal te onderskei

klanknabootsing (ook *onomatopee*) **–** die gebruik van klanknabootsende woorde om dit wat genoem word, te beskryf, bv. *Toktokkie*

klem (in ‘n woord of ‘n sin) **–** om ‘n lettergreep in ‘n woord of ‘n woord in ‘n sin te benadruk

klimaks (ook *hoogtepunt*) **–** die opwindendste, effektiefste of belangrikste deel van die storie. Hierdie belangrike deel is nie noodwendig aan die einde van die verhaal nie.

koherensie – samehang in ‘n paragraaf en die samehang binne die verskillende paragrawe van ‘n teks wat idees saambind

kohesie – samehang binne sinne

komposisie – samestelling van verskillende dele tot een geheel

konflik – stryd; botsing; worsteling; die stryd wat tussen karakters of individue of groepe en hul omstandighede ontstaan; konflik in letterkunde kan ook as gevolg van strydende begeertes of waardes tussen karakters ontstaan

konnotasie – wat gesuggereer word deur ’n woord of ding, dieperliggend as die letterlike of eksplisiete betekenis

konteks – die konteks waarbinne ’n teks geskep en ontvang word, verwys na die breë en onmiddellike situasie waarin dit bestaan en wat daarin oorgedra word

kontekstuele leidrade – ’n leestegniek om alle aanduidings of leidrade in ’n teks te gebruik om betekenis te verklaar

kontras (ook *antitese, teenstelling*) **–** stylmiddel waarin twee uiterstes teenoor mekaar gestel word

konvensies – aanvaarde gebruike of reëls in taalgebruik. Sommige konvensies help om betekenis te skep (bv. taalreëls, punktuasie, hoofletters); sommige help met die aanbieding van inhoud (bv. inhoudsopgawe, algemene uiteensetting, opskrifte, voetnotas, kaarte, onderskrifte, lyste, prente, indeks) en ander weerspieël ’n vaste taalpatroon, bv. groetvorme.

kopkaarte / breinkaarte – grafiese netwerkvoorstelling van idees of ‘n onderwerp in die vorm van sleutelwoorde en illustrasies

kreatiewe denke – die denkproses oor idees of situasies op skeppende en ongewone maniere, met die doel om die situasie of idee beter te verstaan en op ’n nuwe en konstruktiewe manier daarop te reageer

kritiese taalbewustheid – die vermoë om die konstruksie van betekenis te ontleed deur begrip van magsverhoudings binne en tussen tale. Dit bemagtig die leerder om manipulasie te weerstaan en om taal sensitief te gebruik.

leenwoorde – woorde wat aan ’n ander taal ontleen is, vreemde woorde wat nou deel van Afrikaans is

letterlik (teenoor *figuurlik*) **–** die eenvoudigste, mees direkte betekenis van woorde

lettertipe – die soort letters wat gebruik word wanneer daar geskryf, getik of gedruk word (bv. Times New Roman)

lettergrootte – die grootte van die letters wat gebruik word wanneer daar geskryf, getik of gedruk word (bv. 12 pt Times New Roman)

literêre tegnieke – letterkundige begrippe wat in literêre tekste gebruik word

magsverhoudings – verhoudings gemeet aan gesag en invloed

manipulerende taal – taal wat daarop gemik is om ’n onregverdige voorsprong te kry of ander te beïnvloed, meesal op ’n onderduimse manier

metafoor – gebruik een ding om ’n ander met soortgelyke eienskappe te beskryf

metataal – taalterminologie om oor taal te praat; dit sluit terminologie in soos teks, konteks, teikengroep, genre en polisemie

multimedia – ’n geïntegreerde reeks modusse wat teks, visuele materiaal, klank, video, ens. kan insluit

oorsaak (sien ook *gevolg*) **–** dit wat aanleiding gee tot ‘n handeling / gebeure / aksie of ‘n toestand

onderbeklemtoning – die uitdruk van iets op ’n terughoudende wyse, eerder as om die volle feite of waarheid te ontbloot, gewoonlik vir beklemtoning

onderhoud – ‘n proses of ‘n gesprek om inligting in te samel om ‘n spesifieke doel te bereik

onderskrif – ’n titel of kommentaar saam met ’n artikel, prent, foto, ens.

outentieke tekste – tekste wat buite die klaskamer (“in die regte lewe”) gebruik word soos tydskrifartikels, koerantberigte, radio- of televisieopnames, advertensies, verpakkingsetikette, brosjures, vorms, briewe

paneelbespreking – ‘n groep wat byeenkom om ‘n onderwerp te bespreek, vrae te beantwoord en op kommentaar te reageer

paradoks – skynbare teenstrydigheid, bv. *om die waarheid te sê, moet ek lieg*

parafrase – die herbewoording van ’n idee in jou eie woorde

paronieme – woorde van dieselfde wortel of stam afgelei, bv. *drink, drank, dronk; besin, versin; inwoner, bewoner*

partydig – eensydig, vooringenome, wat by ’n beoordeling die saak nie onbevange beskou nie

personifikasie – beeldspraak waardeur menslike eienskappe en handelinge aan lewelose dinge, diere of plante toegeken word, bv. *As ek ’n huis kon hê / met sulke mure wat sing...* (Marlise Joubert, *Domus)*

perspektief – ‘n karakter / verteller se standpunt / siening oor kwessies in ‘n roman of drama

posisie – plasing, plek; posisionering van die onderwerp op vlak (fokus, in of naby die voorkant van die raam)

postuur – die manier waarop ’n mens staan of jouself oordra terwyl jy praat

rame – gewoonlik reghoekige omlyning van die onderwerp van visuele teks

redigering – die proses van proeflees en herskryf van ’n teks, insluitend taalgebruik, punktuasie en spelling en om samehang van idees en struktuur na te gaan; in die finale vorm sit, vir publikasie inlewer, gereed maak

register – die woorde, styl en grammatika wat in verskillende kontekste of situasies deur sprekers en skrywers gebruik word (amptelike dokumente word byvoorbeeld in ’n formele register geskryf, regsdokumente in ’n regsregister)

retoriek – valse, oordrewe, verslete beeldspraak wat as oorversiering aangebied word; uitgedien, afgesaag, geyk

retoriese middels – middels soos pouses en herhaling, deur ’n spreker / skrywer / aanbieder gebruik om doeltreffend te oortuig

retoriese vraag – ’n vraag wat gevra word nie om iets uit te vind nie, maar vir beklemtoning, 'n mening uit te spreek of vir dramatiese effek (bv. *Weet jy hoe gelukkig jy is?*)

ritme – afgemete beweging; in poësie die natuurlike beweging veroorsaak deur die reëlmatige opeenvolging van beklemtoonde en minder beklemtoonde lettergrepe

rym – ooreenstemming van klank in die laaste lettergreep of woorde in digreëls

samehang – onderlinge verband, deurlopendheid, aaneenskakeling

simbool – ’n teken / voorwerp wat ’n ander saak verteenwoordig; ’n tradisionele simbool soos ’n *kruis* is as beeldspraakvorm nie net ’n afbeelding van die werklikheid nie, maar dit kry ook ’n dieper betekenis deurdat dit na iets anders verwys

sinoniem (teenoor *antoniem*) **–** ’n woord wat min of meer dieselfde betekenis as ’n ander het

sintetiseer – die saamvoeg van idees uit verskeie bronne; ‘n duidelike opsomming van hierdie saamgevoegde idees

soeklees – om jou oë oor ’n teks te laat beweeg om spesifieke inligting te vind, soos wanneer jy ’n naam of nommer in ’n telefoongids soek of ’n trein- of busrooster raadpleeg

stemprojeksie – luidheid, volume van stem

spelstrategieë – uitwerk van maniere om korrek te spel

standaardtaal – die standaardvariëteit van ’n taal, die vorm wat meestal in koerante, amptelike dokumente en taalboeke gebruik word. Dit is nie noodwendig die beste vorm van die taal nie, maar dit is die vorm wat om historiese en / of politieke redes as die standaardvariëteit aanvaar is.

stem – dit verwys ook na die skrywer se eie persona – wie die skrywer is. As ’n mens lees of kyk, kan jy ’n indruk van die skrywer se bedoeling / voorneme kry.

stemming – atmosfeer of emosie in geskrewe tekste; dit toon karakters se gemoedsgesteldheid; dit verwys ook na die atmosfeer wat deur visuele-, oudio- en oudiovisuele tekste geskep word.

stereotipe – vaste (en dikwels partydige) siening oor ’n spesifieke soort persoon (bv. vrou, immigrant, priester)

styl – trant of manier van skryf; die unieke manier waarop ‘n skrywer woorde en sinne “rangskik” om ‘n bepaalde effek te verkry. Dit sluit woordkeuse, toon, asook sinslengte in.

stylfigure (ook *stylleer*) **–** uitdrukking wat ’n styleffek teweegbring deur woorde nie in hulle normale of letterlike betekenis en funksie aan te wend nie (afwyking in woordgebruik), maar op ’n besondere wyse groter krag of dramatiese beeld aan skryfwerk verleen, bv. klanknabootsing, hiperbool, kontras, ironie, satire, humor, sarkasme, antiklimaks, klimaks, simboliek, eufemisme, antitese, elisie, woordspeling

strategie – ’n sekere prosedure gebruik om ’n probleem te hanteer

subintrige – ondergeskikte verwikkelde situasie wat ’n skrywer uitdink en waarop die verhaal gebaseer is (knoop, verwikkeling)

taalflater (ook *malapropisme*) **–** die verkeerdelike of deurmekaar gebruik van lang woorde om indruk te skep. Alhoewel hierdie woorde soms byna korrek klink, bly dit verkeerd en kan humoristies wees

taalvariëteite (sien ook *variëteit*) **–** vorme van ’n taal wat patroonmatig van mekaar verskil

teikengroep – die bedoelde lesers van, luisteraars na, toeskouers of waarnemers van ’n spesifieke teks of kopers van ‘n produk. Tydens beplanning van ’n skryfstuk / aanbieding, moet ’n skrywer / spreker die doel en teikengroep in aanmerking neem deur ’n gepaste formaat te kies.

teks – dit is enige geskrewe, gesproke of visuele vorm van kommunikasie

tekstuur – rangskikking en samestelling van bestanddele, struktuur

tema – die sentrale idee of idees in ’n literêre werk. ’n Teks mag meer as een tema hê en dit mag dalk nie eksplisiet / vanselfsprekend wees nie.

tempo – tydmaat, snelheid van byvoorbeeld praat

tesourus – ’n woordeboek wat volgens saakverbande georden is, saakwoordeboek

toevoegende veeltaligheid – ’n taalvermoë verwerf deur die aanleer van ’n taal of tale benewens jou huistaal. Dit vervang nie die huistaal nie, maar word daarmee saam geleer. In ’n toevoegende, veeltalige program word die huistaal versterk en bevestig, terwyl enige verdere taal aangeleer, waarde toevoeg

toon – klank van ’n bepaalde hoogte, toonhoogte, stembuiging wat ’n gevoelsboodskap van ’n teks kan oordra. In ’n geskrewe teks, word dit in woorde uitgedruk. In films kan toon ook deur musiek of agtergrond geskep word.

transaksionele skryfwerk – funksionele skryfwerk (bv. briewe, notules, verslae, fakse)

transformasie – verandering van die vorm van sinne, bv. van bedrywende na lydende vorm

trappe van vergelyking – soos van toepassing op byvoeglike naamwoorde en bywoorde soos *mooi, mooier, mooiste* en *gou, gouer, gouste*

vaktaal – taalgebruik by die beoefening van ’n vak, beroep of enige spesifieke groep soos rekenaartaal

verbindingswoord – ’n woord soos 'n voegwoord of 'n betreklike voornaamwoord wat gebruik word om sinne of sinsdele tot een sin te verbind

vergelyk (verwys ook na *kontras*) **–** om vas te stel op watter maniere dinge eenders of verskillend is

vergelyking – naasmekaarstelling van dinge om die ooreenkoms of verskil te vergelyk; stylfiguur. Woorde soos *soos* en *net soos* of *nes* word gebruik om aandag op die vergelyking te vestig

verslag (formeel of informeel) **–** om presiese terugvoering oor ‘n situasie / geleentheid te gee, bv. ‘n ongeluk

vertellersperspektief – verteller se standpunt vanuit ’n spesifieke hoek gesien (alwetend, alomteenwoordig, eerste- en derdepersoon)

visuele voorstellings – boodskappe wat deur middel van die sintuig van gesig oorgedra word (bv. foto’s, spotprente, modelle, tekeninge, skilderye, rekenaarbeelde)

vloeidiagramme – oorsigtelike, grafiese uiteensetting (voorstelling)

vluglees – om ’n teks baie vinnig te lees ten einde ’n oorsig te verkry, soos om die koerantopskrifte vir hoofnuus te vluglees

voegwoord – ‘n woord wat twee sinsnedes / frases of sinne verbind

vooroordeel – vooropgestelde idees oor ’n individu, groep, idee of saak. Sodanige neiging om een saak bo ’n ander te bevoordeel, bring mee dat billike assessering baie moeilik word.

weergawe – ontwerp, voorlopige plan, konsep

woordaanpakvaardighede – die strategieë wat gebruik word vir die lees van onbekende woorde (bv. verdeling van woorde in lettergrepe om na die betekenis van die voor- en agtervoegsels te kyk of om betekenis uit die konteks af te lei)

woordoortolligheid – plekke in tekste waar woorde voorkom wat weggelaat kan word sonder om die betekenis te beïnvloed

woordspeling – die humoristiese gebruik van ’n woord om ’n ander betekenis uit te bring; maak op geestige wyse gebruik van woorde wat verskillende betekenisse kan hê of woorde wat eenders klink, bv. woordspeling by grappe